

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 72 · 23. april
Sesjonen 2019–2020

Møte torsdag den 23. april 2020 kl. 10.
Votering ved møtets slutt.

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 72):

1. Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Rigmor Aasrud, Arild Grande, Elise Bjørnebekk-Waagen og Lise Christoffersen om unntak fra folketrygdloven § 4-10 om forlenget ventetid på dagpenger for ofre for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet (Innst. 183 S (2019–2020), jf. Dokument 8:32 S (2019–2020))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Audun Lysbakken, Arne Nævra og Kari Elisabeth Kaski om internasjonal avtale om reduksjon av oljeproduksjon (Innst. 192 S (2019–2020), jf. Dokument 8:26 S (2019–2020))
3. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Kari Elisabeth Kaski, Torgeir Knag Fylkesnes, Arne Nævra, Karin Andersen, Petter Eide og Nicholas Wilkinson om en bindende forpliktelse for olje- og gassnæringen til å kutte utslipp av klimagasser (Innst. 221 S (2019–2020), jf. Dokument 8:43 S (2019–2020))
4. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om investeringer i en norsk industriell sat-sing på flytende havvind (Innst. 218 S (2019–2020), jf. Dokument 8:57 S (2019–2020))
5. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om tre representantforslag som omhandler NorthConnect (Innst. 220 S (2019–2020), jf. Dokument 8:34 S (2019–2020), Dokument 8:49 S (2019–2020) og Dokument 8:53 S (2019–2020))
6. Interpellasjon fra representanten Lars Haltbrekken til olje- og energiministeren:
«EUs energi- og klimapolitikk, som blant annet kommer til uttrykk gjennom den såkalte «avkarboniseringspakken», innebærer redusert import av gass. Gass vil ha for høye klimagassutslipp. I tillegg innebærer planene økt bruk av blant annet biogass i stedet for fossil gass. Lavutslippsgassene kan innen 2050 dekke fra 30 til nærmere 70 prosent av det totale gassforbruket. I dag dekker de mindre enn 5 prosent. I tillegg skal EU gjøre seg mindre

avhengig av gass til oppvarming av bygninger. Elektrisitet og fjernvarme skal dekke mer av behovet. Om lag 1/3 av naturgassen EU importerer, kommer fra Norge. I Prop. 80 S (2017–2018) vises det til en studie gjort av Oljedirektoratet av verdiskapingen fra leteaktiviteten i perioden 2008–2017. Forventede fremtidige salgsinntekter for olje og gass fra funnene er anslått å bli om lag 960 milliarder kroner høyere enn forventede utbyggings- og driftskostnader.

Står denne vurderingen seg i lys av EUs nye energi- og klimapolitikk og redusert import av gass, og vil statsråden sørge for en ny gjennomgang av norsk petroleumspolitik i lys av EUs klimaplaner?»

7. Referat

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra Miljøpartiet De Grønnes stortingsgruppe fore-ligger søknad om velferdspermisjon for representanten Une Bastholm i tiden fra og med 23. april og inntil videre. Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvil-get. – Det anses vedtatt.

Fra henholdsvis første og andre vararepresentant for Oslo, Per Espen Stoknes og Kristoffer Robin Haug, fore-ligger søknad om fritak fra å møte i Stortinget under representanten Une Bastholms permisjon, grunnet syk-dom.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig beslut-tet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Tredje vararepresentant for Oslo, Hulda Holtvedt, innkalles for å møte i permisjonstiden.

Statsråd Tina Bru overbrakte 1kg l. proposi-sjon (se under Referat).

Sak nr. 1 [10:01:22]

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Re-pre-sentantforslag fra stortingsrepresentantene Rigmor Aasrud, Arild Grande, Elise Bjørnebekk-Waagen og Lise Christoffersen om unntak fra folketrygdloven § 4–10 om forlenget ventetid på dagpenger for ofre for menneske-handel og arbeidslivskriminalitet (Innst. 183 S (2019–2020), jf. Dokument 8:32 S (2019–2020))

Presidenten: Etter ønske fra arbeids- og sosialkomi-teen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regje-ringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil fem replikker med svar etter inn-

legg fra medlemmer av regjeringen. De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en tale-tid på inntil 3 minutter.

Heidi Nordby Lunde (H) [10:02:16] (ordfører for saken): I fjor skrev VG om en sak der 35 utenlandske arbeidstakere ikke hadde fått lønnen de hadde krav på. Det kunne se ut som om de var fanget i en felle som følge av bestemmelsene om ledighetstrygd i folketrygdloven. Dersom de ble stående i arbeidskontrakten, kvalifiserte de ikke til dagpenger, men tok de selv initiativ til å si opp kontrakten, kunne de risikere å få forlenget ventetid for dagpenger.

Det er slik at hvis man selv sier opp jobben uten rimelig grunn, vil det gå en stund før man kan kreve dagpenger for å ha blitt ledig. På denne bakgrunn ble det fremmet forslag om enten å endre folketrygdlovens bestemmelser eller i forskrift eller på annen måte tydeliggjøre at ofre for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet er unntatt fra ventetidsbestemmelsene i loven. Det er helt rimelig med ventetid under normale forhold, men helt urimelig når man faktisk ikke har fått betalt for den jobben man har gjort. Derfor vil jeg takke forslagsstillerne for å ta opp dette, for sånn skal vi ikke ha det. Det står komiteen samlet om.

Heldigvis er det heller ikke slik. I Arbeids- og velferdsdirektoratets rundskriv om dagpenger gis det flere eksempler på forhold som anses som rimelig grunn, og som ikke skal gi forlenget ventetid – deriblant dersom stillingen er lønnet vesentlig under tariff eller sedvane, eller på grunn av vesentlig brudd på arbeidsmiljølovens bestemmelser. Å bryte kontrakten med arbeidsgiver som ikke gir lønn, må anses som rimelig grunn. I høringen om saken understreket organisasjonene Hope for Justice og Fair Play Bygg at det var behov for å presisere dette overfor Nav, selv om intensjonen er ivarettatt i dagens lovverk.

Komiteen ser derfor ikke behov for endringer i folketrygdlovens bestemmelser, men ber regjeringen på annen måte, og uten opphold, tydeliggjøre at ofre for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet er unntatt fra ventetidsbestemmelsene. Et trygt arbeidsliv med anstendig lønns- og arbeidsforhold er og skal være bunnplanken for den norske velferdsmodellen. Men at norsk arbeidsliv hovedsakelig er trygt, godt og anstendig, betyr ikke at vi ikke finner eksempler på uakseptable arbeidsforhold og har arbeidslivskriminalitet. Dette undergraver ikke bare arbeidstakerens rettigheter og muligheter, men også et seriøst og konkurransedyktig norsk næringsliv og et bærekraftig velferdssamfunn. Derfor vil jeg igjen takke forslagsstillerne for å rette fokus på nettopp utnyttelse av arbeidstakere i Norge og uakseptable lønns- og arbeidsforhold. Det er i alles

interesse å bekjempe både menneskehandel, arbeidslivskriminalitet og uakseptable forhold i arbeidslivet. Det er en samlet komité som står bak innstillingen.

Lise Christoffersen (A) [10:05:23]: Mange saker er de siste ukene satt på vent. Denne saken er en av dem det er viktig å få behandlet. Den gjelder, som saksordføreren har redegjort for, vårt ansvar for å bekjempe kynisk menneskehandel og arbeidslivskriminalitet og beskytte dem som blir ofre for useriøse og kriminelle arbeidsgivere. Jeg vil takke saksordføreren for et godt arbeid, som har ført til en enstemmig innstilling fra komiteen.

Ofrene for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet er ofte utenlandske og uorganiserte arbeidstakere. De mangler nettverk og språk og har dårlig kunnskap om de rettighetene de har som arbeidstakere i Norge. De transporteres hit og innlosjeres av arbeidsgiver, ofte under dårlige forhold. De underbetales, lønnes dels hvitt, dels svart, hvis de i det hele tatt mottar lønn. Sier de opp, står de uten bolig, uten penger til å komme seg hjem. De risikerer å måtte vente i tolv uker på å få dagpenger. Når lønna er lav, blir også dagpengene lave. Noen utsettes for vold og trusler dersom de står fram og forteller om sin situasjon.

De siste ukene har fokus vært på dem som ikke lenger kommer seg til Norge for å jobbe. Det har vist oss hvor avhengig vårt arbeidsliv og vår velferd faktisk er av utenlandsk arbeidskraft. Desto viktigere er det, både for samfunnet og for den enkelte arbeidstaker, at de som kommer til Norge, møter et anstendig arbeidsliv med respekt for arbeidstakeres rettigheter, og at de som ikke gjør det, men ender opp som ofre for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet, får nødvendig bistand til å komme seg ut av klørne på useriøse arbeidsgivere. Det handler om vår evne og vilje til å sette inn nok ressurser til å avdekke slike lovbrudd. Det har vi diskutert før, og det får vi mange anledninger til å diskutere senere. Dette representantforslaget handler først og fremst om å sikre at regelverk og praksis ikke ytterligere bidrar til å låse arbeidstakere inne i en uholdbar situasjon, f.eks. gjennom forlenget ventetid på dagpenger.

Forslaget bygger, som saksordføreren sa, på et konkret eksempel – et oppslag i VG i desember i fjor, der ansatte kontaktet Fair Play Bygg og Hope for Justice for bistand. Begge organisasjonene støtter forslaget, som saksordføreren var inne på, men har også påpekt at ytterligere tiltak må til for å hindre at arbeidstakere, som her, blir sittende fast i kriminelle nettverk. En samlet komité ber i merknad om at en helhetlig såkalt exit-strategi for ofrene vurderes i det arbeidet som pågår om en lov mot moderne slaveri.

I svaret til komiteen viser statsråden til at det altså ikke er nødvendig å endre lov eller forskrift, men desto viktigere er det da at statsråden forsikrer seg om at Nav har nødvendig oppmerksomhet på og kompetanse til å gjenkjenne og avdekke slik menneskehandel vi her snakker om.

Gisle Meininger Saudland (FrP) [10:08:19]: Takk til saksordføreren for en god gjennomgang og et godt samarbeid om denne saken. Jeg vil også takke forslagsstillerne for saken og for å ha belyst dette temaet på en god måte.

Som det ble redegjort for, behandler vi et Dokument 8-forslag om unntak fra folketrygdloven § 4-10 om forlenget ventetid på dagpenger for ofre for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet. Det er stor samstemthet i komiteen om denne saken. I tillegg til at arbeidslivskriminalitet bryter norske lover, er den også konkurransevridende ved å undergrave norsk seriøst næringsliv.

Hele komiteen – inkludert Fremskrittspartiet – peker på alvorligheten ved menneskehandel, og Fremskrittspartiet deler også det syn at det er alvorlig kriminalitet som må straffeforfølges.

Når jeg nevner straffeforfølging og kriminalitet, kommer jeg inn på den eneste delen i denne innstillingen hvor Fremskrittspartiet har en annen mening enn resten av komiteen, nemlig at vi mener at påberoper man seg å være utsatt for menneskehandel og/eller arbeidslivskriminalitet, må det godtgjøres ved at forholdet bekreftes anmeldt til politiet eller varslet til Arbeidstilsynet. Vi mener at alvorlig kriminalitet skal anmeldes og varsles om, at det også vil gjøre det enklere for de ansatte f.eks. på Nav å vurdere et enkelt tilfelle, og at det blir enklere å komme til bunns i sakene på denne måten ved å etterforske det.

Jeg vil likevel peke på den samstemtheten som det har vært i komiteen om å slå ned på menneskehandel og arbeidslivskriminalitet, og fra min og Fremskrittspartiets side ser jeg fram til et godt samarbeid med de andre partiene om dette temaet også i framtiden.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [10:10:30]: Som de andre partiene vil også Senterpartiet takke initiativtakeren fra Arbeiderpartiet for forslaget og saksordfører Heidi Nordby Lunde for den gode jobben hun har gjort i saken. Det er et gledelig, lite lysglimt i komiteens arbeid og for så vidt i sakene at vi kan greie å få til en enighet som går ut på at en sier til regjeringa at den på en nødvendig måte og uten opphold skal få orden i disse sakene.

Det er en forutsetning for et trygt familieliv at vi har et velorganisert arbeidsliv, og derfor er Senterpartiet glad for oppslaget i VG den 17. desember i fjor, hvor ansatte i et selskap fikk problemer fordi eieren var fradømt retten til å drive næringsvirksomhet for resten av livet.

Til overmål var det arbeidsoppdraget knyttet til staten fordi staten var den som betalte selskapet.

Senterpartiet vil kontinuerlig fremme forslag til forbedringer på dette området, og derfor er det helt naturlig for oss å være med. Det fører til rettferdighet i konkurransen mellom de ulike selskapene og sikrer de ansattes rettigheter, og rettferdighet og trygghet er nødvendig for å få forutsigbarhet for alle som har oppdrag i næringsliv og arbeidsliv. Dermed blir spillereglene allment kjent. Derfor har både VG og Arbeiderpartiet gjort en god jobb for å få belyst en sak, sånn at det kanskje kan føre til en liten framgang for noen av dem som blir utsatt for dårlig behandling i norsk arbeidsliv i dag.

Torill Selsvold Nyborg (KrF) [10:12:48]: Først av alt vil eg takka saksordføraren, som har losa oss trygt gjennom arbeidet med dette viktige Dokument 8-framlegget.

For Kristeleg Folkeparti har kampen mot menneskehandel alltid vore ei viktig verdisak. Menneskehandel er ei grov krenking av menneskerettar og menneskeverd og ikkje noko vi kan ta lett på eller akseptera.

Det typiske offeret er ein utanlandsk statsborgar, kvinne eller mann, som er i ein sårbar situasjon og vert utnytta på det grovaste av bakmenn på jakt etter profit. Vegne ut av moderne slaveri kan ofte vera lang, krevjande og ikkje minst ressurskrevjande – ressursar som eit menneske i ein sårbar situasjon ikkje har tilgjengeleg i dei aller fleste høve.

Kristeleg Folkeparti er glad for at ein samla komité meiner at det er behov for å tydeleggjera at offer for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet er unnatekne ventetidsbestemmingane. Menneskehandel eller kriminalitet i arbeidslivet kan vi som samfunn ikkje tolerera. Kristeleg Folkeparti vil gjera det enklare for menneske i ein pressa og uverdige situasjon å bryta ut av slaveriet som dei har vorte sette i av kyniske bakmenn. Dette er eit steg på vegen til å styrkja rettane til offer for menneskehandel i Noreg.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:14:36]: Arbeidslivskriminalitet har alvorlige konsekvenser for både arbeidstakere, virksomheter og samfunnet som helhet. Det kan føre til redusert verdiskaping og svekke grunnlaget for velferden, og det kan redusere tilliten i samfunnet. For å opprettholde tillit og arbeidsliv må vi følge de lover og regler som er i arbeidslivet, og kriminelle må få redusert sitt handlingsrom.

Regelen om forlenget ventetid i folketrygdloven § 4-10 innebærer at de som selv kan lastes for at de har blitt arbeidsløse i en periode, må bære en del av den økonomiske byrden ved å være uten arbeidsinntekt. Det gis imidlertid ikke forlenget ventetid til personer som har hatt en rimelig grunn for å avslutte arbeidsforholdet. Det følger med det av gjeldende regler og

praksis at det ikke gis forlenget ventetid når bakgrunnen for oppsigelsen er grov arbeidslivskriminalitet eller menneskehandel.

Jeg synes det er veldig bra at denne saken har kommet opp, at komiteen har samlet seg, og at det ble tatt initiativ fra Arbeiderpartiet i denne saken. Det er også fordi utgangspunktet her – som det har blitt påpekt – var en sak i VG som viste at det var uklarhet rundt hva regelverket var. Det er klart at en situasjon hvor et uklart regelverk, eventuelt et galt regelverk, hadde gjort at folk som var ofre for grov arbeidslivskriminalitet eller menneskehandel ble stående uten en økonomisk trygghet, hadde vært uholdbar.

Jeg registrerer at en samlet arbeids- og sosialkomité ikke ser behov for lov- eller forskriftsendringer. Komiteen ber regjeringen om å tydeliggjøre på annen måte at det ikke skal gis forlenget ventetid til ofre for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet, og at dette blir gjort uten opphold. Dette blir nå tydeliggjort. Denne debatten og saken er selvfølgelig viktig også for offentligheten, men vi vil også be arbeids- og velferdsetaten presisere i rundskrivene sine at grov arbeidslivskriminalitet og menneskehandel vil være forhold som anses som rimelig grunn for å avslutte arbeidsforholdet. Det vil ikke etter min vurdering være i samsvar med det som er lovens ordlyd i dag eller gjeldende praksis å begrense dette til forhold som er anmeldt til politiet eller varslet til Arbeidstilsynet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lise Christoffersen (A) [10:17:30]: Takk til statsråden for et tydelig innlegg om at uklarhet om regelverk ikke skal føre til at folk står uten inntekt.

Jeg er også veldig glad for den presiseringen statsråden ga om at om en skal kreve at forhold er anmeldt til politiet eller varslet til Arbeidstilsynet, er det en inn snevring i forhold til det som er premissene i regelverket i dag. Så det takker jeg for.

Da har jeg et spørsmål til statsråden: I sin forrige statsrådspost uttalte han at regjeringa nå utreder en lov mot moderne slaveri. Kan statsråden si noe om når Stortinget kan vente å få en sånn lov, og er statsråden innstilt på at det i den forbindelse også vurderes en exit-strategi med ulike virkemidler, som ytterligere kan beskytte ofre for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet og sørge for at de har reelle muligheter til å bryte ut?

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:18:32]: En del ting som jeg har gjort som næringsminister, må jeg selvfølgelig svare for også som arbeids- og sosialminister. Det er likevel vanskelig for meg nå som arbeids- og sosialminister å si noe om hvordan andre departementer og statsråder jobber med saker. Det jeg kan si, er at Næ-

ringsdepartementet og Barne- og familiedepartementet har jobbet med en lov om moderne slaveri – det skal utredes, står det i Granavolden-plattformen – og sett på om det skal kobles sammen med et større regelverk. Og når de departementene som har ansvaret for dette er klare, skal selvfølgelig Arbeids- og sosialdepartementet komme inn med våre perspektiver. En av de tingene vi er opptatt av, er arbeidsforhold i Norge. Men utgangspunktet for det arbeidet som gjøres, er nok primært arbeidsforhold andre steder enn i vårt land.

Lise Christoffersen (A) [10:19:35]: Jeg takker for svaret. Jeg er også glad for at en enstemmig arbeids- og sosialkomité har understreket behovet for en exit-strategi, og kanskje den fortjener å komme som en egen sak i stedet for å være knyttet opp mot et lovverk, hvor den kanskje ikke passer helt inn. Det blir det opp til regjeringa å vurdere i første runde.

I den konkrete saken vi snakker om i dag, var det Fair Play Bygg Oslo og omegn og Hope for Justice som bistod arbeidstakerne sammen med LO. Vi vet at Fair Play Bygg helt siden oppstarten for litt over et år siden har levert over 240 tips og varsler om kriminelle og kritikkverdige forhold i arbeidslivet til ulike offentlige etater. Dette er organisasjoner som har høy kompetanse. Mange av dem vi snakker om her, går ikke til offentlige etater, så jeg lurer på om statsråden har gjort seg noen tanker om hvordan offentlige etater kan samarbeide tettere med organisasjoner som Fair Play Bygg, Hope for Justice og Uropatroljen for å avdekke menneskehandel og arbeidslivskriminalitet.

Statsråd Torbjørn Røe Isaksen [10:20:39]: Også i politisk ledelse, i Arbeids- og sosialdepartementet, har vi tett og god kontakt med bl.a. Fair Play og andre aktører som jobber mot grov arbeidslivskriminalitet. Så er jeg også enig i det som komiteen skriver, at det er behov for å jobbe enda tydeligere, bedre og være enda tettere koblet sammen. Regjeringen jobber nå med hvordan de etatene som samarbeider med a-krimsentrene, kan jobbe bedre – også å dele informasjon på en enklere måte enn i dag. Vi jobber med en ny, revidert strategi mot arbeidslivskriminalitet. Der er det også viktig at det kommer tiltak. I forbindelse med det kommer vi selvfølgelig til å ha møter med de organisasjonene som har masse kompetanse og jobber med dette daglig, og som ser hvordan virkeligheten er ute i arbeidslivet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.

Sak nr. 2 [10:22:28]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Audun Lysbakken, Arne Nævra og Kari Elisabeth Kaski om internasjonal avtale om reduksjon av oljeproduksjon (Innst.192 S (2019–2020), jf. Dokument 8:26 S (2019–2020))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigrupper og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Espen Barth Eide (A) [10:22:43] (ordfører for saken): Jeg vil begynne med å takke for godt samarbeid i komiteen rundt behandlingen av denne saken. Det er altså et representantforslag om at Norge skal ta et initiativ til et samarbeid med andre petroleumsproduserende land om å begrense produksjon av petroleum og på denne måten supplere Parisavtalen. Forslaget er basert på en interessant artikkel fra en gruppe norske klimaøkonomer i fjor, som var kalt The case for a supply-side climate treaty, hvor argumentet er at det å redusere produksjonen ville være gunstig for petroleumsproduserende land fordi det fører til at prisen går opp, samtidig som en høyere petroleumspris vil akselerere overgangen til alternative kilder. Logikken er da at dette ville være et nyttig supplement til Parisavtalen, som for øvrig har sitt hovedfokus på etterspørselssiden og ikke på tilbudssiden.

Så vil jeg si at selv om vi nå står oppe i en veldig akutt krise, som jo aktualiserer alle disse spørsmålene om oljepris på en helt ekstrem måte, er det viktig at vi fortsatt tenker prinsipielt. Klimakrisen er enda større enn koronakrisen. Klimakrisen forblir når koronakrisen er over, og derfor er det viktig og velkomment at man også har diskusjon om langsiktige spørsmål som dette. Klimakrisen er vår største utfordring. Den er global, og det ligger i solid norsk tradisjon at man tar internasjonale initiativer for å forsøke å få til kollektiv handling der handling fra hvert enkelt land ikke vil være nok.

Når Arbeiderpartiet sammen med flertallet i komiteen likevel ikke går inn for forslaget slik det nå ligger, er det ikke basert på at man ikke synes tanken er interessant, men at man synes det virker utfordrende i dagens ganske brokete geopolitiske landskap å få gjennomslag for en slik avtale, og at det sannsynligvis bør utvikles be-

traktelig videre før man eventuelt går inn for det fra norsk side.

Arbeiderpartiet har isteden kommet med et alternativt forslag i denne saken som vi tror både er gunstig for klimaet i verden, gunstig som bidrag til den europeiske omstillingen mot et mer fornybart samfunn og samtidig gunstig for norsk petroleumsindustri. Det er at det tas initiativ til å utarbeide en internasjonal sertifiseringsordning for petroleumsprodusenter med utgangspunkt i beste praksis i markedet, altså i tråd med nøyaktig de mål som norsk olje- og gassindustri selv har satt seg for utslippsreduksjoner i produksjonen, som ble fremmet fra en rekke norske oljeselskap og senere bakket opp av KonKraft-samarbeidet, der bl.a. LO er med. Hvis man i tillegg til dette gunstige og gode initiativet fra norske petroleumsprodusenter kunne etablere en ordning som ga denne type oppførsel, altså det å strebe mot stadig mindre utslipp i produksjonen og det at selskaper forplikter seg til også å bidra til å bygge opp fornybarteknologi, hvis det kunne bli en internasjonal standard, ville den type klimavennlig oppførsel også kunne gis et premium i markedet. Jeg er kjent med at dette er en idé som det er ganske stor interesse for i deler av norsk petroleumsnæring også. Det vil være i Norges og norsk industris sterke interesse å være tidlig ute i etableringen av disse standardene, som er målbare og dermed etterprøvbare.

Jeg vil til slutt si, når det gjelder det opprinnelige forslaget, at et poeng som det forslaget ser ut til ikke helt å ta inn over seg, er at petroleumsproduksjon nok vil foregå lenge etter at man har sluttet å bruke olje og gass til energi, for i økende grad ser vi at oljeprodukter også går inn i petrokjemisk industri, og det vil vi fortsette med. Det kan faktisk være slik at olje er en viktig innsatsfaktor i en framtidig sirkulærøkonomi, og hvis vi lykkes med karbonfangst og -lagring og hydrogensatsing, ville vi også ha et stort potensial for å konvertere norsk gass til ren hydrogen gjennom karbonfangst. Derfor har vi altså fra vår side – som også er flertallets side – gått inn for ikke å stemme for det opprinnelige forslaget.

Samtidig tar jeg opp det forslaget som Arbeiderpartiet har i denne saken.

Presidenten: Representanten Espen Barth Eide har tatt opp det forslaget han refererte til.

Liv Kari Eskeland (H) [10:27:32]: Me skal no debattera ei sak som viser kor omskifteleg verdsbiletet kan vera, og som òg med all tydelegheit demonstrerer at vår rolle, vår påverknad, ikkje nødvendigvis er det som skapar dei store endringane for bransjar som betyr mykje for norsk næringsliv.

Då det her i salen i desember 2019 vart fremja eit Dokument 8-forslag om at Noreg skulle ta eit initiativ

overfor andre oljeproduserande land om å redusera oljeproduksjonen, var prisen på olje 100 dollar fatet. Den dagen me tok imot svarbrev frå departementet og skulle starta arbeidet med å skriva merknader i saka, hadde oljeprisen stupt og var på rundt 50 dollar fatet. No ser me ein oljepris på under 20 dollar fatet.

Dette har gjeve oss ein situasjon der OPEC+ har kome til einigheit om å kutta oljeproduksjonen med 9,7 millionar fat per dag. I tillegg kjem ytterlegare kutt frå land utanfor OPEC+, berekna til 6,7 millionar fat olje per dag. Etterspurnad og prisfall er det som har vore styrande i dette biletet.

Situasjonen med ei pandemikrise i verda har fått den effekten at forbruket av olje og gass er kraftig redusert. Og sjølv om dette er ein svært krevjande situasjon å stå i, er det nedgangen i forbruk som er målet for å nå Paris-måla.

Høgre er av den oppfatninga at skal Noreg bidra til det grøne skiftet, gjer me ikkje det primært gjennom å strupa energitilgangen. Å strupa tilgang på energi vil auka skiljet mellom fattig og rik.

Noregs bidrag til det grøne skiftet skal vera å tilby meir rein energi, gjerne også til andre nasjonar slik me gjer med mellomlandskablane våre. Vidare er det å utvikla og tilby teknologiar som kan ta i bruk den reine energien, slik me demonstrerer gjennom utvikling av grøn skipsfart, slik me gjer gjennom insentivordningar for å framelska bruk av elbilar, og slik me legg til rette for heilskaplege kjeder innan produksjon, distribusjon og bruk av hydrogen.

Det me treng, er ei massiv satsing på å vri energiforbruket vårt frå fossilt til fornybart. Her kan Noreg spela ei rolle, og her vert Noreg lagt merke til med noko som betyr noko for verda. Slik kan me syta for at kompetanse og kunnskap, erverva gjennom komplekse konstruksjonar for olje og gass, er med på å ta oss over i nye fornybare teknologiar. Og inntil me er der, må Noreg også i framhaldet ha som hovudfokus å produsera den fossile energien verda treng, så klima- og miljøvenleg som i det heile mogleg. Dette bør vera Noregs bidrag.

Terje Halleland (FrP) [10:30:33]: I dag skal vi behandle flere forslag fra Sosialistisk Venstreparti, som bl.a. tar for seg å redusere norsk oljeproduksjon, kutte utslipp fra næringen, pålegge norske selskaper særegne kostnader og inndra konsesjoner på allerede gitte utbygginger – stort sett meningsløst, det meste. En angriper produksjonen som gjerne har de laveste utslippene i verden, og en angriper selskapene som gjerne har de største ambisjonene om å drifte med lave utslipp.

Forslagsstillerne har et genuint ønske om lavere oljeproduksjon. Etter mange forsøk der Norge skal ta disse kuttene alene, forsøker nå forslagsstillerne seg på

et internasjonalt engasjement som skal føre til at alle sammen skal kutte. En internasjonal avtale om reduksjon av oljeproduksjon ble muligens litt mer aktuell i disse dager enn det forslagsstillerne kunne forestille seg da forslaget ble skrevet, men forslaget blir ikke bedre eller mer realistisk av den grunn.

Næringen opplever nå en meget utfordrende situasjon der en i tillegg til koronautfordringene har fått en konflikt mellom flere forskjellige oljeproduserende land som finner det formålstjenlig å øke sin produksjon, samtidig som etterspørselen har falt kraftig. Det sørger for en svært vanskelig situasjon som truer både inntekter til velferdsstaten og mange arbeidsplasser. Det er de samme landene forslagsstillerne ønsker en samlet avtale med – et solid bakteppe for å kunne si at en slik avtale som forslagsstillerne ønsker seg, ikke akkurat er enkel å oppnå.

Det er vel kjent at forslagsstillerne egentlig ønsker at norsk petroleumsvirksomhet skal opphøre, og at det vil gi et positivt bidrag til dagens klimasituasjon. Både jeg og Fremskrittspartiet tviler sterkt på at en slik politikk vil føre til mindre utslipp – snarere tvert imot. Fremskrittspartiet heier på norsk petroleumsnæring og mener at den er en del av løsningen også på klimapolitikken framover. Bare CCS og hydrogen er gode eksempler på det.

Fremskrittspartiet vil jobbe for en bedre situasjon for norsk petroleumsnæring, slik at den skal komme gjennom disse utfordrende tidene, og at vi i framtiden kan bidra til at verden får tilgang til energi med så lave klimaavtrykk som mulig.

Lars Haltbrekken (SV) [10:33:30]: Under klimaforhandlingene på Bali høsten 2007 kom den daværende norske regjeringen med et stort og viktig internasjonalt initiativ. Norge lovet å bruke inntil 3 mrd. kr på bevaring av regnskog. Bevaring av regnskog er, som vi alle vet, et avgjørende tiltak for å bekjempe klimakrisen. Initiativet satte fart i det utrolig viktige arbeidet med å ta vare på regnskogen, og dette har blitt fulgt opp av et stort flertall i Stortinget i årene etterpå.

Nå har en gruppe norske klimaøkonomer tatt til orde for et nytt internasjonalt samarbeid – en egen avtale mellom land som produserer fossil energi, en avtale hvor landene forplikter seg til å redusere sin produksjon. En slik avtale vil ifølge forskerne kunne føre til en forsert overgang til fornybare energikilder, samtidig som petroleumsprodusentene vil tjene mer per volumet fordi det samlede tilbudet går noe ned.

Flertallet i komiteen, bestående av Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, ser det ikke som sannsynlig at man vil få på plass en slik avtale i overskuelig framtid. Det er en altfor

defensiv holdning i kampen mot det som truer vår felles framtid: klimakrisen.

Når vi vet at den planlagte produksjonen av fossil energi i verden vil være omtrent 50 pst. høyere innen 2030 enn det som vil være i tråd med målet om ikke å øke den globale oppvarmingen med mer enn 2 grader, og hele 120 pst. høyere enn det som det er mulig å ha dersom vi skal holde temperaturøkningen på mindre enn 1,5 grader, blir konklusjonen for oss i SV lett: Vi er nødt til å handle. Og historien har lært oss at det som synes vanskelig, kanskje til og med lite sannsynlig eller usannsynlig, i dag, kan bli en realitet i morgen – bare noen tar ansvar, går foran og tar initiativ til et internasjonalt samarbeid, slik Norge gjorde under klimaforhandlingene på Bali i 2007.

Selsagt skal vi gjøre noe med etterspørselen etter fossile energikilder, men det er likevel nødvendig og mulig å sette tak på mengden som produseres, for økt produksjon gir press for økt forbruk.

Med det tar jeg opp forslaget fra SV og Miljøpartiet De Grønne i denne saken.

Presidenten: Representanten Lars Haltbrekken har tatt opp det forslaget han refererte til.

Ketil Kjenseth (V) [10:36:47] (komiteens leder): Representanten Haltbrekken startet med regnskogsatsing og den store jobben som Norge har gått i bresjen for, en internasjonal dugnad for å bevare regnskog. Det er veldig bra. På samme vis vil jeg peke på at Norge innen helsesektoren også gir et stort bidrag internasjonalt. Vi har hatt generalsekretæren i Verdens helseorganisasjon, Gro Harlem Brundtland. Vi har deltatt i utviklingen av vaksiner. Ebolavaksinen er det siste eksemplet der Norge hadde en viktig posisjon. Vi har en av verdens ledende helseantropologer, John-Arne Røttingen. Vi skal utnytte disse ressursene, og derfor skal vi også lytte til de forskerne som peker på at en slik avtale som representanter fra Sosialistisk Venstreparti her foreslår, er en av mulighetene.

Norge er en stormakt når det gjelder olje og gass. Vi produserer omtrent 2 pst. av verdens oljebruk og 3 pst. av gassforbruket. Samtidig går vi foran når det gjelder elektrifisering, karbonfangst og -lagring, og på etterspørselssida ser en nå mer og mer hva Norges rolle knyttes til elbiler kan bidra til for å redusere etterspørselen.

Vi står nå i en situasjon der etterspørselen har falt dramatisk innenfor olje- og gassektoren på grunn av koronapandemien. Vi har også sett hvor krevende det er å komme til enighet internasjonalt når en del land går til priskrig på olje og gass samtidig. Det sier noe om at Norge må prioritere ressursene. Jeg er veldig tilfreds med at Norge har lederposisjoner når det gjelder å drive fram FNs bærekraftsmål, når det gjelder Parisavtalen, og at vi

har inngått en avtale med EU om en klimadugnad i Europa. Kvoteplikt og CO₂-avgift er virkemidlene på norsk sokkel, men vi går også foran når det gjelder karbonfangst og -lagring. Vi har også muligheter innenfor hydrogen.

Det å ha ledertrøya er en viktig posisjon å ta, og det koster også mye penger. I et lite land som Norge er vi avhengig av å prioritere innsatsen vår. Det er noe av grunnen til at vi sier at dette er litt fram i tid, men det betyr ikke at vi ikke kan jobbe for å få til en slik avtale, selv om det ser litt vanskelig ut akkurat i disse dager.

Hulda Holtvedt (MDG) [10:39:53]: Alle partier i denne salen, med mulig unntak av Fremskrittspartiet, mener det er riktig og viktig å redusere etterspørselen etter olje og gass. Der vi skiller lag, er i spørsmålet om det er riktig å gjøre tiltak for å redusere tilbudet. Denne saken handler om tilbudssiden. SV foreslår å ta initiativ til en avtale med andre oljeproduserende land for fremme omstilling og begrense produksjonen av olje og gass.

I en verden som allerede har funnet mer kull, olje og gass enn vi kan forbrenne hvis vi skal unngå farlige klimaendringer, trengs det åpenbart å kutte i tilbudet i tillegg til i etterspørselen. Flere ledende økonomer, blant dem mange norske, har tatt til orde for nettopp det. I lys av det synes jeg det er merkelig at ansvarlige politiske partier mener at vi skal fortsette å satse på olje og gass, som om klimaendringene ikke eksisterte. Det er noe grunnleggende absurd i å gi full gass i en næring som vi vet kommer til å bli mindre viktig i årene som kommer. Jeg synes det er leit at en av de største konfliktsakene i norsk politikk i 2020 har vært om vi skal åpne for oljeutvinning enda lenger nord. Det er en klimapolitisk fallitterklæring i det hele tatt å lete etter mer fossil energi når vi vet at vi ikke kan brenne den. Likevel er det det regjeringen gjør. Senest for tre uker siden foreslo statsråden å legge til 36 nye blokker i TFO-området. Nå diskuteres det om oljenæringen skal få enda gunstigere skattebeholdninger enn de allerede har.

Å satse på olje og gass i 2020 er å satse på at den internasjonale klimapolitikken mislykkes. Saken vi diskuterer i dag, er om Norge skal ta initiativ til en avtale med andre oljeproduserende land for å fremme omstilling og begrense produksjonen av olje og gass. De Grønne er skeptiske til å etablere et nytt avtaleinstitutt på siden av FNs klimakonvensjon og Parisavtalen. Kanskje hadde det vært en bedre løsning å forhandle om redusert oljeproduksjon i de eksisterende forhandlingene, men vi støtter intensjonen. De Grønne vil ha en gradvis planlagt utfasing av olje- og gassvirksomheten på norsk sokkel, og vi velger derfor å stemme for SVs forslag i dag.

Statsråd Tina Bru [10:42:30]: Verdens klima- og energiutfordringer er globale, og de må løses gjennom et globalt samarbeid. Dette er også utgangspunktet for FNs bærekraftsmål og Parisavtalen. Men i Norge må vi også kutte egne utslipp betydelig, raskt og tilstrekkelig. Regjeringen er derfor opptatt av å føre en ansvarlig og forutsigbar petroleumpolitikk i møte med klimautfordringene.

Regjeringens klimapolitikk har som mål å kutte utslipp raskest mulig og bidra til å utvikle teknologiske løsninger som gjør det mulig for verden å nå felles klimamål. Vi vil omstille norsk økonomi og bidra til at Norge blir et lavutslippssamfunn innen 2050. Dette ønsker vi å gjøre sammen med EU gjennom felles utslippsmål og virkemidler.

Hovedmålet i regjeringens petroleumpolitikk er å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv. Det er bred støtte i Stortinget for den politikken.

Kvoteplikt og CO₂-avgift er hovedvirkemidler i klimapolitikken. Prisen på utslipp på norsk sokkel er mye høyere enn i andre petroleumsproduserende land. Disse virkemidlene fungerer. Utslippene per produsert enhet på norsk sokkel er i gjennomsnitt om lag halvparten av gjennomsnittet for andre petroleumsproduserende land. Også i en verden som når målene i Parisavtalen, vil det være behov for nye petroleumsinvesteringer. Dette skyldes bl.a. at dagens felt blir tomme. Norsk sokkel dekker i dag om lag 2 pst. av verdens oljebruk og 3 pst. av verdens gassbruk. Disse andelene vil det være krevende å opprettholde når store produserende felt tømmes i årene fremover.

Klima- og energiutfordringen er vår tids største utfordring, men forslaget om et produsentsamarbeid med langsiktige kutt i produksjonen som et klimatiltak, er ikke realistisk. Det er grunn til å understreke at det produsentsamarbeidet som eksisterer i dag i OPEC+, gjøres for å holde oljeprisen oppe og mer stabil.

Det tok verdens land mye krefter og mange år å komme frem til Parisavtalen i 2015. Denne avtalen fokuserer på etterspørselssiden. Jeg mener den viktigste og mest realistiske jobben vi skal gjøre fremover, er å styrke denne delen av det internasjonale klimasamarbeidet. Her gjør regjeringen mye, og vi vil i fremtiden gjøre mer.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Espen Barth Eide (A) [10:44:51]: Statsråd Bru og jeg er enige om at Parisavtalen må være det primære rammerverket for den overgangen som vi nå må få til fra fossil til fornybar og til en mer klimavennlig økonomi. Det jeg gjerne ville høre statsrådens kommentar til, var det forslaget Arbeiderpartiet har lagt fram, en avtale om sertifisering av oljeprodukter, petroleumsprodukter, med

hensyn til de standardene som norsk industri nå går i spissen for å utvikle, altså stadig mindre utslipp i produksjonsfasen og samtidig en forpliktelse til å bidra aktivt til utviklingen av de næringene som vil representere det grønne skiftet. Er det en idé at man på toppen av – som vi begge har gjort – å ønske velkommen næringens eget initiativ, også tar initiativet til en slik sertifiseringsordning? Det ville jo f.eks. i Europa kunne brukes til å skille mellom produkter som kommer fra de land som tenker slik, og de land som ikke tenker slik. Det ville vært bra for klimaet og bra for norsk næringsliv.

Statsråd Tina Bru [10:45:52]: Jeg tror det globale markedet allerede er ganske bevisst på den jobben som bransjen gjør her i Norge, de resultatene vi har å vise til, og de lave utslippene vi tross alt har i vår produksjon.

Når det gjelder det konkrete forslaget, tenker jeg i utgangspunktet at det er en fin anerkjennelse av den jobben som gjøres. Men jeg tror at det som er viktigst, er den store felles klimaplanen som bransjen har kommet med – at de faktisk gjennomfører den, og at vi som myndigheter understøtter det gjennom den klimapolitikken vi fører, hvor vi fortsatt gjør bruk av CO₂-prising i kombinasjon med kvotepris for å utløse klimainvesteringer. Jeg tror det er det viktigste. Og til det konkrete forslaget: Jeg tror vel kanskje at det ikke hadde vært så mye mer enn en fin anerkjennelse. Jeg tror fortsatt at de planene de selv har, er det som er viktigst.

Espen Barth Eide (A) [10:46:40]: Jeg er veldig for de planene næringen har, og jeg har – i likhet med statsråden og andre representanter for mange partier – gitt uttrykk for at det er et veldig bra initiativ, det skal vi bakke opp.

Det vi foreslår, er en ytterligere støtte til dette, for i dialogen med EU, som bl.a. statsråden vil ha i månedene og årene som kommer, når de utvikler sin grønne deal, European Green Deal, ser man for seg at man i prinsippet skal avkarbonisere alt på sikt, samtidig som man erkjenner at man kommer til å drive med olje og gass en god stund til fordi avkarbonisering i morgen er teknisk umulig. Da kunne det være interessant om Norge løftet oppmerksomheten også på hvordan de petroleumsproduktene som fortsatt produseres, faktisk blir til. Jeg tror en tanke om at man også setter standarder for dette, ville blitt tatt imot med åpne armer av EU. Spørsmålet er da: Vil statsråden i hvert fall vurdere om dette er et initiativ hun kan ta i den kommende dialogen med EU-kommisjonen om deres gjennomføring av European Green Deal?

Statsråd Tina Bru [10:47:42]: Som sagt synes jeg at det er en fin anerkjennelse av jobben som gjøres. Jeg vet ikke om jeg tror at det i seg selv ville ha den effekten

som representanten her peker på. Jeg tror også at de blir godt lagt merke til allerede, de grepene som tas, at man f.eks. på norsk sokkel i veldig stor grad i dag elektrifiserer. Jeg tror i så fall at hvis et slikt forslag skulle hatt noe for seg, måtte det ha kommet fra bransjen selv. Da måtte de selv ha brakt dette inn som et initiativ i et ledd i de klimaplanene som de allerede har.

Jeg tror at bred enighet og støtte mellom alle aktørene på sokkelen, de ansatte og de som bidrar til verdiskaping, er nødvendig for å kunne fremme f.eks. en slik type initiativ. Men jeg er veldig glad for den innsatsen som næringen gjør. Jeg synes de har svært ambisiøse planer, og jeg synes vi skal være veldig stolte av at vi som nasjon har en bransje som går så i front i å lede an for å få en mer miljøvennlig og klimavennlig produksjon av petroleum.

Lars Haltbrekken (SV) [10:48:54]: Jeg har egentlig to spørsmål til statsråden, for jeg oppfatter jo at statsråden og regjeringen ikke vil ta initiativ til en internasjonal avtale, som vi foreslår. Det ene spørsmålet mitt er: Hvordan vil statsråden forholde seg om det kommer et initiativ til en slik avtale som vi har foreslått, fra andre store produsenter av fossil energi – vil statsråden og regjeringen se på en slik avtale og eventuelt være med på det? Det andre spørsmålet er mer relatert til den situasjonen vi står oppe i i dag: Vil statsråden se på tiltak for å begrense den norske oljeproduksjonen ut fra dagens situasjon?

Statsråd Tina Bru [10:49:49]: I enkelte ekstraordinære tilfeller har Norge gjennom historien kuttet produksjonen. Formålet med det har alltid vært knyttet til god ressursforvaltning og hensynet til norsk økonomi. Oljemarkedspolitikken her har ikke innebåret et forpliktende produksjonssamarbeid med andre land. Slik er det også nå. Det vil heller ikke være aktuelt i fremtiden.

Norge er for effektive energimarkeder, der utslipp prises inn. Det mener vi generelt tjener både brukere og produsenter av energi. Det gjelder også for olje. Store prisutslag må til for å balansere markedene i slike situasjoner.

Jeg har sagt at gitt en situasjon hvor en bred samling av oljeproduserende land skulle bestemme seg for å gjennomføre et kutt i produksjonen, ville Norge vurdere å gjøre det samme, men da et ensidig kutt av hensyn til vår ressursforvaltning og vår økonomi. Den prosessen er vi i gang med i regjeringen.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.
Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [10:50:56]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Kari Elisabeth Kaski, Torgeir Knag Fylkesnes, Arne Nævra, Karin Andersen, Petter Eide og Nicholas Wilkinson om en bindende forpliktelse for olje- og gassnæringen til å kutte utslipp av klimagasser (Innst. 221 S (2019–2020), jf. Dokument 8:43 S (2019–2020))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Jon Georg Dale (FrP) [10:51:46] (ordfører for saka): La meg starte med å takke komiteen for eit godt arbeid med dette representantforslaget frå Sosialistisk Venstreparti som omhandlar ulike måtar å kutte utslipp frå olje- og gassindustrien på.

La meg berre seie innleiingsvis at alle parti er opptekne av at vi skal bidra til at norsk olje- og gassproduksjon framleis skal vere den reinaste i verda, og at det finst mange måtar som er lønsame for både samfunn og selskap – og framleis kutte utslipp. Men den store diskusjonen som vert leia ut av dette forslaget, og som også delar komiteen i den innstillinga som ligg føre oss, er kva slags regulatoriske grep ein skal gjere for å påleggje vår industri – i kvotepliktig sektor – andre krav enn det som ligg til konkurrerande lands produksjonar.

I tillegg til det går dette forslaget mykje lenger, f.eks. når ein frå Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne si side føreslår ikkje å gje fleire tillatingar til å leite etter fossil energi på norsk sokkel. Det er eit stort retningsskifte ein eventuelt då ville ta, som vil setje titusenvis av arbeidsplassar i fare, og som vil ta vekk grunnlaget for det som gjer at Noreg er eit rikt land med høg velferd, nemleg at vi har klart å få ei fornuftig forvaltning av naturressursane våre, skapt verdiar, skapt lønsame arbeidsplassar i industrien, og samtidig klart å utvikle ei teknologisk orientert næring som bidreg til at den produksjonen som skjer i Noreg, skjer med det lågaste fotavtrykket slik produksjonen er verda over.

Det er mykje av dette diskusjonen også har handla om i behandlinga av saka, og som debatten i dag antakeleg også vil verte prega av, nemleg at Stortinget samlar seg om å gå mot den type forslag som openbert berre svekkjer det norske finansielle grunnlaget, grunnlaget for lønsame arbeidsplassar, og – ikkje minst – ikkje nød-

vendigvis bidreg til reduserte globale utslipp, men tvert imot til redusert produksjon innalands, medan – gjeve at etterspørselen skal dekkjast – produksjonen heller vil skje i land med høgare utslipp.

Med det har eg nok ein gong lyst til å takke komiteen for samarbeidet.

Runar Sjøstad (A) [10:54:44]: Norge må som en del av det globale samfunnet bidra til en reduksjon i de totale klimagassutslippene. Olje- og gassnæringen på norsk sokkel er allerede underlagt strenge regler knyttet til utslipp og miljøkrav. Kvoteplikt og CO₂-avgift er eksisterende virkemidler som har hatt en beviselig effekt, og vil fortsatt medvirke til å redusere utslippene av klimagasser fra norsk sokkel.

Næringen har satt seg ambisiøse mål og vil redusere klimagassutslippene med 40 pst. i 2030 sammenlignet med 2005, og til nær null i 2050. Bransjen har uttalt at målene vil bli oppdatert i tråd med forsterkede norske og europeiske utslippsmål etter hvert som disse blir vedtatt.

Arbeiderpartiet mener staten bør bruke offentlige anbudsprosesser til å få på plass flere grønne tiltak i olje- og gassindustrien, som elektrifisering av oljeplattformer på norsk sokkel og krav om tilsvarende utslippsreduksjon ved produksjon andre steder i verden. Samtidig mener Arbeiderpartiet staten må jobbe for å få på plass en premiering i markedet for beste praksis innen reduksjon av klimagassutslipp. På denne måten vil det skapes stimuli for utvikling av nye tilstøtende industrier, som havvind og hydrogen samt fangst, bruk, transport og lagring av karbon. Alt bidrar til reelle kutt i utslipp og gjør norsk petroleumsindustri renere sammenlignet med de fleste andre produsenter.

Arbeiderpartiet mener Dokument 8-forslaget vi nå behandler, om en bindende forpliktelse for olje- og gassnæringen om at de skal kutte utslipp av klimagasser, vil være lite hensiktsmessig, da en samlet industri allerede har satt seg ambisiøse mål som de er i ferd med å gjennomføre, og som vil oppgraderes fortløpende.

Omstillingen er i gang, og olje- og gassnæringen gjør en betydelig innsats for å bidra til reelle utslippskutt samtidig som de jobber med å tilpasse seg et globalt energimarked i rask endring. Norge var tidlig ute med å innføre en CO₂-avgift, forby fakling og stille krav om elektrifisering. Alt dette har bidratt til at bransjen nå selv har ambisiøse planer for gjennomføring av kutt i egne klimagassutslipp. Fra statlig hold må vi sørge for at gjennomføring av disse planene skjer på en rask og effektiv måte ved å spille på lag med industrien, og det har ikke blitt mindre aktuelt med den pågående pandemien og koronakrisen. Arbeiderpartiet støtter derfor ikke forslaget.

Presidenten: Men representanten vil vel ta opp Arbeiderpartiets forslag i saken?

Runar Sjøstad (A) [10:57:32]: Siden jeg fikk en mild påminnelse og har noen sekunder igjen, tar jeg både opp de forslagene vi er en del av, og gratulerer Sandra Borch med dagen! (Munterhet i salen.)

Presidenten: Det var en hyggelig hilsen fra representanten Runar Sjøstad, som også tok opp Arbeiderpartiets forslag.

Stefan Heggelund (H) [10:57:56]: Jeg vil også benytte anledningen til å gratulere representanten Borch med dagen. Og jeg vet at til bursdagen får hun en av sine favoritter: en debatt om NorthConnect – litt senere i dag!

Så har jeg lyst til å takke saksordføreren for det gode arbeidet og for ypperlige saksordførermerknader, som vi kunne slutte oss til.

Men det er enkelte ting som ikke slutter å forundre meg i den norske politiske debatten. En av dem er den slappe holdningen enkelte har til norske interesser, eller den uinteresserte holdningen man har til innsatsen fra norske selskaper. Det første som slo meg da jeg leste dette forslaget, var om forslagsstillerne har fått med seg det som skjedde i januar, da en samlet industri – med partene i arbeidslivet – presenterte sine tiltak, sitt veikart for å kutte utslipp på norsk sokkel. Det er altså en forpliktelse industrien har gitt seg selv. Jeg tror det er fornuftig, både fordi det kutter utslipp, for omstilling og også for omdømmet til norsk sokkel. Men det har ingenting å si for Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne – nei, det har ingenting å si! Spørsmålet melder seg: Hvis et tre faller i skogen, har det egentlig falt hvis Stortinget ikke har vedtatt det? Ingen tillit til de norske selskapene overhodet, men det er fordi det er selve industrien de vil til livs, koste hva det koste vil – koste hva det koste vil for Norge, og koste hva det koste vil for alle de menneskene som jobber tilknyttet denne industrien. Riktignok har de i en tidligere sak vi har behandlet i denne salen, innrømmet i merknader at verden fortsatt kommer til å trenge petroleumsproduksjon i lang tid fremover. De vil bare ikke at det er Norge som skal drive med det, så istedenfor å anerkjenne det som skjer på norsk sokkel fra selskapene der, skal man altså strupe dem, strupe deres mulighet til å drive videre og kutte sine utslipp.

Det foreslås også at man ikke skal gi flere letetillatelser. Pre korona så vi en industri som har jobbet hardt for å bredde seg. Skal industrien klare å bredde seg som energisektor, må de også ha inntekter til å gjøre det. På grunn av kvoteplikt og CO₂-avgift tar selskapene hensyn til klimagassutslipp i sine investerings- og driftsbeslutninger.

Så ser jeg at man igjen løfter Johan Castberg-debatten. Da vil jeg minne om at det går ikke an både å foreslå at man skal stoppe Johan Castberg, og å foreslå en ilandføring. Jeg har foreløpig ikke sett noen forslag, konkret, som ville løst situasjonen med ilandføring på Johan Castberg. Det eneste jeg ser, er slagord i forslags form, og det holder ikke. Vi står på den avtalen som ble inngått da vi behandlet Johan Castberg-saken.

Sandra Borch (Sp) [11:01:17]: Jeg vil takke for gratulasjonene. Jeg gleder meg til debatten om NorthConnect etterpå.

Dette er et representantforslag som omhandler et strengere regelverk for olje- og gassnæringen, reduksjon i klimagassutslipp, stans i utbyggingen og ilandføring. La meg først bare få si at norsk olje- og gassnæring på norsk sokkel allerede er underlagt et strengt regelverk – ja, et av verdens strengeste regelverk – og det er bred enighet om at det skal videreføres. Samtidig er det gledelig å se at næringen selv de siste årene har tatt initiativ til å sette ambisiøse mål i tråd med norske og internasjonale klimaforpliktelser.

Heldigvis har vi et bredt flertall på Stortinget som har stått bak stortingsmeldingen knyttet til olje- og gassnæringen, som gjennom år har sikret forutsigbarhet i næringen, og som jeg tror vi i dag skal være veldig glad for. Senterpartiet mener det er viktig å videreføre hovedlinjene i norsk olje- og gasspolitikk.

Når vi er inne på bursdagsgaver, skulle jeg ønske meg ilandføring på Johan Castberg i bursdagsgave. Vi var veldig mange som ble skuffet da det ikke ble ilandføring på Castberg. Det var knyttet sterke og tydelige forventninger til det, også fra næringen selv. Jeg må bare understreke betydningen av at næringen innretter sin aktivitet til lokal verdiskaping. I den situasjonen vi står i i dag med tanke på korona, ser vi at leverandørindustrien i Norge sliter kraftig. Allerede er det mange oppsigelser. En ilandføring på Johan Castberg hadde betydd mye også for leverandørindustrien. Jeg synes derfor det er synd og beklagelig at forslaget i dag om ilandføring ikke får flertall.

Som sagt: Jeg ønsker meg en bursdagsgave i dag, og det er ilandføring på Veidnes i Finnmark.

Jeg tar med det opp forslaget som Senterpartiet har sammen med SV.

Presidenten: Representanten Sandra Borch har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Lars Haltbrekken (SV) [11:03:45]: Jeg vil også slutte meg til gratulasjonene som er sendt til representanten Borch, men jeg tror at en enda større bursdagsgave enn en diskusjon om NorthConnect, ville ha vært diskusjo-

ner om bjørn, ulv og skuter. Det får vi huske på til neste år.

Denne saken handler i bunn og grunn om at oljeselskapene, de som har stått for den største veksten i utslippene av klimagasser, skal underlegges de samme kravene som resten av samfunnet i kampen mot klimakrisen. Jeg er glad for at oljeselskapene tidligere i år presenterte planer om å kutte egne utslipp, men deres målsettinger gjør at utslippene deres kan bli høyere i 2030 enn de var i 1990 – året vi beregner de internasjonale klimaforpliktelsene ut fra.

Klimamålet Norge hadde meldt inn i forbindelse med Parisavtalen, da dette forslaget ble lagt fram, var å kutte utslippene med 40 pst. sammenliknet med 1990. Dette målet er det nå varslet skal økes til minst 50 pst.

Equinors og bransjens mål er å kutte med 40 pst. sammenliknet med 2005. Selv om det er et stort kutt, vil det likevel bety at utslippene vil være høyere i 2030 enn i 1990. Sektoren vil derfor ikke være i front med å kutte klimagassutslipp, men vil derimot kutte for lite sammenliknet med hva Norge som nasjon skal gjøre. Dette innebærer at andre i Norge må kutte mer for at vi skal oppfylle våre internasjonale forpliktelser. Oljeselskapene og flertallet i Stortinget vil altså at annen industri og vanlige folk skal ta større ansvar i klimakampen enn oljeindustrien – som står for den største veksten i utslipp. Det kan ikke vi akseptere når vi vet at det er nettopp produksjonen av fossil energi som er årsaken til den klimakrisen vi står foran.

Den 26. november 2019 uttalte daværende stortingsrepresentant og nåværende olje- og energiminister Tina Bru følgende til NRK:

«Vi må ha en nullvisjon for klimautslipp for norsk sokkel helst innen 2035, men senest innen 2050.»

Dette var en langt mer ambisiøs målsetting enn oljeselskapene og flertallet i denne salen i dag går inn for. Vi har derfor tatt olje- og energiministeren på ordet og fremmer hennes forslag om nullutslipp fra petroleumssektoren innen 2035. Men jeg er stygt redd for at det er kun oss og Miljøpartiet De Grønne som støtter statsråden i dette målet. Ikke engang hennes egne partifeller vil støtte henne i det.

Jeg tar med det opp de forslagene SV står bak.

Presidenten: Representanten Lars Haltbrekken har tatt opp de forslagene han refererte til.

Hulda Holtvedt (MDG) [11:07:03]: Premisset for denne saken endret seg kraftig denne uken da det kom fram at Equinor vurderer å skrote hele klimaplanen sin hvis de ikke får den krisepakken som oljebransjen ønsker. Det er, for å bruke et parlamentarisk uttrykk, en mildt sagt oppsiktsvekkende utpressing. Oljenæringen

må selvsagt ta sin del av ansvaret for å kutte utslipp, som alle andre. I Norge er oljenæringens del av ansvaret veldig stort. Equinor kan ikke og skal ikke kreve enda gunstigere skattebetingelser enn de allerede har, for å kutte utslipp.

Som sagt har verden allerede funnet mer kull, olje og gass enn vi kan brenne hvis vi skal unngå farlige klimaendringer. Derfor holder det ikke å kutte utslipp fra produksjonen av en vare som først og fremst gir utslipp under forbrenning. Norges olje- og gasseksport fører til utslipp i andre land på en halv milliard tonn hvert år. Det er omtrent ti ganger så mye som Norges samlede årlige klimagassutslipp. I 2030 må klimagassutslippene være halvert. I 2050 må de være netto null. Den viktigste årsaken til klimakrisen er at vi brenner altfor mye kull, olje og gass. Så enkelt og så vanskelig er det.

Derfor vil De Grønne gjennomføre en planlagt og gradvis utfasing av oljevirkksomheten på norsk sokkel. Derfor stemmer vi i dag for å stanse utbyggingen av Johan Castberg-feltet og for ikke å gi flere letetillatelser i Norge og på norsk sokkel. Vi stemmer også for alle forslag som vil kutte utslipp fra olje- og gassvirkksomheten.

Til slutt en stemmeforklaring: I tillegg til forslagene vi er en del av i innstillingen, stemmer vi også for forslagene nr. 2, 7 og 8 samt det løse forslaget nr. 9.

Ketil Kjenseth (V) [11:09:21] (komiteens leder): Midt i koronapandemien har vi også opplevd et lite eksperiment, et lite forsøk på hvordan det er å leve litt mer klimavennlig. I den siste måneden har salget av fossilt drivstoff gått ned med 10 pst. Det sier noe om hvilke utfordringer vi står overfor når Norge har bestemt seg for at vi skal kutte utslippene med minst 50 pst. i ikke-kvotepliktig sektor innen 2030. Olje- og gasssektoren har lagd et veikart der de sier at de skal kutte 40 pst. i produksjonen. Det er formidable utfordringer vi står overfor, og det er en omstilling som vi på en måte har litt godt av å forberede oss på – hva vi skal igjennom i de neste ti, tjue, tretti årene. Men det var ikke planlagt, og det er den store utfordringen med den situasjonen vi står i.

Kvoteplikt og CO₂-avgift er de viktigste politiske virkemidlene vi har stilt opp for olje- og gasssektoren. Jeg sa i forrige debatt at norsk oljeproduksjon står for ca. 2 pst. av forbruket i verden. Hvis vi ikke gjør noe nytt og ikke bygger ut noen nye felt, synker den til 1,5 pst. Det sier noe om at det er ikke nå vi er på den store oppturen, den har vi bak oss. De siste tjue årene i olje- og gasssektoren har vært eventyrlige, både i produksjonsvekst og i inntjening, altså økonomisk. Sosialistisk Venstreparti har sittet i regjering i åtte av de tjue årene og har vært med på den oppturen. De har likeledes vært med på å åpne Barentshavet sørøst for ny lete- og borevirkksomhet.

Det er litt for å ligge fremst i løypa i å kutte at disse forslagene blir fremmet. Det er viktig at det er ansvarlighet og langsiktighet i de tiltakene som vi skal innrette oss etter de neste årene. En del av dette er norsk teknologi, og det er også en viktig del av debatten – det at vi er ledende på å elektrifisere produksjonen på sokkelen, det at vi er langt framme når det gjelder å ta i bruk flytende havvind, vi putter på mye penger for å utvikle karbonfangst og -lagring og skaper med det også en mulighet for å ta i bruk hydrogen på sokkelen. Så Norge gjør mye viktig. Det er et kostnadsbilde, det er litt tempo her. Dette er også en viktig del av det grønne skiftet, og vi diskuterer nå egentlig bare når det er forsvarlig å redusere olje- og gassandelen i energimiksen, eller hvor raskt vi kan fase den ut.

Statsråd Tina Bru [11:12:40]: Vi må redusere verdens klimagassutslipp. Det betyr at vi må redusere utslippene betydelig og raskt også her i Norge. Sammen har vi satt oss ambisiøse mål for å redusere norske klimagassutslipp både for 2030 og for 2050.

Skal vi lykkes, må vi samarbeide. Vårt samarbeid med EU i tiårsperioden frem til 2030 er en sentral del av klimapolitikken vår. Norge har også forsterket klimamålet for 2030 til minst 50 pst. og opp mot 55 pst. Vi jobber for at EU skal gjøre det samme, og vi ønsker å samarbeide med EU også i gjennomføringen av det forsterkede målet. Målene i Parisavtalen kan ikke vurderes isolert, men må ses i sammenheng med FNs øvrige bærekraftsmål – ikke minst målet om å sikre alle tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig kostnad.

Det vil være behov for olje og gass i tiår fremover. Samtidig må vi få til en omlegging til en stadig større andel fornybar energi i den globale energimiksen og mer effektiv bruk av energiresursene.

Som følge av den strenge klimapolitikken Norge har ført over flere tiår, produserer vi olje og gass med svært lave utslipp i global målestokk. Denne politikken har også ført til en stor innovasjonsevne i operatør- og leverandørleddet, som gjør at vi kan redusere utslippene enda mer fremover.

Jeg mener det er bra at næringen sammen med Konkraft-partnerne har satt seg ambisiøse klimamål. Det viser at virkemidlene våre fungerer. Jeg tror ikke en type myndighetsstyrt plan om nullutslipp fra petroleumssektoren, som representantene tar til orde for, vil fungere bedre enn det. Vi som myndigheter skal fortsette å legge til rette for at det lønner seg å redusere utslipp. Det skal være lønnsomt å utvikle og ta i bruk lav- og nullutslippsteknologier. Dette er teknologier som både kan bidra til å redusere utslippene fra petroleumsvirkksomheten, og de kan tas i bruk og skape konkurransefor-

trinn også i annen industri. Eksempler på slike teknologier er fangst og lagring av CO₂ og ikke minst offshore havvind.

Skal vi nå de norske klimamålene og samtidig utvikle norsk sokkel slik at vi produserer med enda lavere klimagassutslipp, krever det samarbeid. Det krever samarbeid på politisk nivå, blant selskapene og med partene i arbeidslivet.

Jeg er overbevist om at vi vil lykkes, og at petroleumsnæringen fortsatt vil være en bærebjelke i den norske økonomien og for det norske velferdssamfunnet – også i overgangen til lavutslippssamfunnet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Sandra Borch (Sp) [11:15:25]: Vi var, som jeg nevnte i mitt innlegg, veldig mange som ble skuffet da det ikke ble ilandføring på Veidnes i Finnmark i forbindelse med utbyggingen av Johan Castberg. Vi ser også nå at motstanden i Nord-Norge, og særlig i Finnmark, mot olje- og gassnæringen øker veldig. Så mitt spørsmål til statsråden er: Hva vil hun gjøre for å sikre verdiskaping og ringvirkninger i Nord-Norge knyttet til olje- og gassnæringen?

Statsråd Tina Bru [11:15:55]: Jeg er veldig enig i det representanten sier om at det å skape lokale ringvirkninger er utrolig avgjørende for å sikre legitimitet til denne næringen, langs hele kysten og i hele landet. At det skapes arbeidsplasser fra den aktiviteten ute i havet, er avgjørende. Det vil det også være fremover. Så jeg forstår den skuffelsen – det forstår jeg veldig godt.

Så er det sånn at det er selskapene som skal beslutte hvordan oljen transporteres fra feltet, og selv om alle steiner er snudd, har selskapene dessverre ikke lyktes med å finne et fornuftig opplegg, til en lønnsom pris, for omlasting på Veidnes. Men det er ingen tvil om at utbygging av funn i Barentshavet vil skape også lokale ringvirkninger. Finner vi mer – gjennom at vi opprettholder forutsigbare rammer, fortsatt har en aktiv lettepolitikk og gir et grunnlag for å kunne gjøre flere funn og bygge ut mer – kan den situasjonen også endre seg.

Men det er altså det som er avgjørende: Vi må fortsette å lete, vi må fortsette å finne. Da vil vi også få ringvirkninger.

Lars Haltbrekken (SV) [11:17:10]: Statsråden sa i sitt innlegg omtrent som følger: Jeg tror ikke på en myndighetsstyrt plan om nullutslipp.

Hva tenker da statsråden om stortingsrepresentanten Tina Bru, som i november tok til orde for en nullvisjon for klimagassutslipp fra norsk sokkel, helst innen 2035? Har ikke statsråden tro på det stortingsrepresentanten Tina Bru la fram den gangen?

Statsråd Tina Bru [11:17:52]: Jeg vil påstå at det er en forskjell på at man har en visjon, har et mål, har et ønske om hvor man vil, i partnerskap med bransjen selv, og at vi legger rammene gjennom politiske virkemidler, som f.eks. CO₂-avgiften, for å utløse det – og å ha en myndighetsstyrt plan for hvordan man skal komme dit. Det er jo rammeverket vi har, som gir grunnlag for at selskapene kan fatte lønnsomme beslutninger, og hvis beslutningene ikke er lønnsomme i bunnen, vil de heller ikke gjennomføres. Vi trenger at selskapene er aktive, at de har investeringsplaner, at de vil bygge ut, for at vi skal kunne utløse f.eks. reduksjon i utslippene, ny teknologi i en mer klimavennlig retning.

Så jeg står fortsatt for at jeg hadde et utspill i forbindelse med programprosessen i Høyre. Jeg mener det er viktig å ha politiske visjoner for hvor man vil, og så mener jeg at myndighetene må legge rammene – gjennom virkemidler, tiltak, lov, avgift – for å komme dit.

Lars Haltbrekken (SV) [11:18:47]: Vil ikke det nettopp være en plan for å nå den visjonen som stortingsrepresentanten Bru tok til orde for, det som hun nå beskriver? Jeg er også helt enig i at vi som politikere må ha visjoner, men for at de visjonene skal bli realiteter, må de jo følges opp med konkrete planer og handling. Er ikke statsråden enig i det?

Statsråd Tina Bru [11:19:17]: Hvis man vil kalle regjeringens offensive klimapolitikk og våre virkemidler for en plan, må man gjerne gjøre det. Jeg er opptatt av at de utløser det vi alle vil. Når bransjen selv kommer med svært ambisiøse målsettinger som viser at dette er mulig å få til – på grunn av de virkemidlene – er jeg fornøyd. Vi kan godt være fornøyd sammen om det, men det er ikke slik jeg oppfatter det forslaget som ligger her fra SV.

Så må jeg si – og jeg har kanskje en naturlig skepsis mot noe av det som kommer fra Sosialistisk Venstreparti – at det er mye som er litt spesielt i dette forslaget. Det er noe spesielt på den ene siden å si nei til Castberg-utbyggingen og samtidig si at man vil ilandføre oljen derfra, og så vil man i tillegg elektrifisere det. En må da virkelig bygge noe for å kunne gjøre de andre tingene som SV foreslår i dette forslaget. Da er det kanskje ikke så rart at jeg har litt skepsis mot hva en sånn type plan egentlig ville innebære for et parti som Sosialistisk Venstreparti.

Lars Haltbrekken (SV) [11:20:13]: Det er ikke så vanskelig å forklare standpunktet i Castberg-saken. SV er prinsipielt mot at man skal dele ut nye tillatelser til oljeindustrien. Så registrerer vi at det er et flertall i den salen for å bygge ut Johan Castberg-feltet. Da har vi fremmet forslag om at de som må ta de største konse-

kvensene, i form av risiko for oljeutslipp, også skal være de som får fordelene knyttet til dette. Så her har man med primære standpunkt og sekundære standpunkt å gjøre, og det vil jeg tro at statsråd Bru også møter daglig i sitt arbeid som statsråd.

Spørsmålet blir da: Hva vil statsråden gjøre nå som det ikke blir ilandføring på Veidnes, for å sikre at det blir lokale ringvirkninger av den Johan Castberg-utbyggingen?

Statsråd Tina Bru [11:21:20]: Jeg bare påpeker det merkelige i og synes det er noe spesielt å skulle være veldig opptatt av ringvirkninger og arbeidsplasser og aktivitet hvis man ikke er for den aktiviteten i utgangspunktet. Jeg mener vi alle hadde vært tjent med å si at dette er faktisk bra, dette er noe som skaper arbeidsplasser, det gir verdiskaping – da må man ha funn, så må man bygge ut, og så kommer de andre tingene etterpå.

Så synes jeg også det er litt merkelig: Det er en del av meg som har lyst til å spørre representanten om han fortsatt mener at vi bør avslutte Castberg-utbyggingen i den tiden vi står i nå, hvor vi vet at landet er i en veldig spesiell situasjon. Å stanse Castberg-utbyggingen er å stanse 47 000 årsverk. Det er ingen tvil om at dette også kommer til å skape ringvirkninger i nord. Castberg-utbyggingen vil gi muligheter i Nordkapp kommune, det er ingen tvil om det, selv om jeg – som jeg sa tidligere i mitt svar til en annen representant – deler og forstår skuffelsen rundt at det ikke ble ilandføring på Castberg. Men med nye funn og mer lønnsomhet kan det hende at fremtiden vil være annerledes.

Presidenten: Det spørsmålet får ikke representanten svart på i denne omgang, for neste replikant er Runar Sjøstad.

Runar Sjøstad (A) [11:22:40]: Det er riktig, som flere har vært inne på, at det var stor glede da man vedtok å bygge ut Johan Castberg-feltet. Den gleden var delvis knyttet til at man var lovet en ilandføring. Så har Equinor i ettertid gått bort fra egne løfter. Jeg tror de under vurderer det renommétapet og den økte motstanden som er en direkte konsekvens av det. Det skal jeg selvfølgelig ikke tillegge ministeren, men det jeg har lyst til å spørre om, er: Kan man, på noen som helst slags måte, påvirke, slik at man kan få omgjort det vedtaket? Næringen, nasjonen og verden er i en annen situasjon enn da de vedtakene ble fattet. Jeg skjønner at vi ikke løser denne saken gjennom et omfattende representantforslag: I punkt nr. 6 i representantforslaget er det foreslått ikke å bygge ut feltet, og i punkt nr. 8 foreslås det ilandføring fra det feltet som ikke ønskes utbygd. Men kan man bidra til å få den ønskede løsningen?

Statsråd Tina Bru [11:23:42]: Som jeg har sagt i mange av mine tidligere svar her i dag, er jeg helt enig i at det å skape ringvirkninger på land, at man ser hva aktiviteten i havet bringer med seg også i form av arbeidsplasser, og at det skjer ting lokalt, er kjempeviktig for næringens legitimitet. Det vil også være viktig i fremtiden.

Igjen: Jeg forstår skuffelsen. Men Johan Castberg-utbyggingen vil gi betydelige ringvirkninger i nord, i både utbyggingsfasen og driftsfasen. Castberg-feltet skal driftes fra Harstad og Hammerfest og vil gi lønnsomme arbeidsplasser og nye muligheter for lokale og regionale bedrifter.

Selskapene i Johan Castberg-feltet har dessverre ikke lyktes med å finne et fornuftig opplegg for omlasting av råolje på Veidnes som ikke ville medføre et tap i milliardklassen for samfunnet. Da er vi tilbake til det som andre representanter har vært litt inne på i sine innlegg her også, at det å finne en løsning når det ikke er lønnsomt og selskapene ikke klarer å løfte det på den måten, er vanskelig. Det er selskapene på Johan Castberg-feltet som er nødt til å beslutte hvordan oljen skal transporteres fra feltet.

Runar Sjøstad (A) [11:24:48]: Vi hadde høring i denne saken, og på direkte spørsmål til Equinors ledelse om hvorvidt prosjektet sto og falt på ilandføring, var svaret at dette er lønnsomt uansett. Jeg mener at dette er et viktig og riktig prosjekt i en tid hvor næringen sliter. Jeg håper det blir realisert.

Jeg er obs på de enorme nasjonale og regionale ringvirkningene, med Hammerfest-miljøet, som er kjempeviktig for oss, og med driftsorganisasjon i Harstad, men man har sviktet fullstendig når det gjelder de lokale ringvirkningene for Nordkapp kommune. Det skuffer meg og mange andre stort. Så selv om det fortsatt finnes goodwill overfor denne næringen, og det er ønske om økt aktivitet også i Barentshavet – vi har flere saker hvor vi kommer tilbake til dette, for å legge til rette for en næring og fortsatt utvikling og vekst – er jeg fortsatt skuffet over ilandføringsvedtaket.

Spørsmålet mitt er fortsatt: Har man lagt det fullstendig dødt, eller er dette noe man fortsatt prøver å finne en annen løsning på enn den som er valgt til nå?

Statsråd Tina Bru [11:26:05]: Som jeg har svart tidligere, gir Johan Castberg-utbyggingen også nye muligheter i Nordkapp kommune. Selskapene planlegger opptrapping av kapasiteten for beredskapstrening og maritim trening for aktiviteten i Barentshavet. De har til hensikt å benytte fasiliteter i Honningsvåg og er i dialog med mulige lokale samarbeidspartnere om det. Denne bruken vil gi økt aktivitet og sysselsetting i regionen og vil styrke et viktig miljø for sikkerhet og

beredskap i Finnmark, som også kan komme andre næringer til gode.

Jeg må også gjenta noe annet jeg har sagt tidligere: Jeg tror at noe av nøkkelen for å få til slike løsninger er at man finner mer, at man har en forutsigbar olje- og gasspolitikk som legger til rette for at det kan letes, som legger til rette for at det er lønnsomt å gjøre investeringer i Norge, og som gjør at man også kan løfte prosjekter som skaper lokale ringvirkninger.

Jeg skulle ønske at man hadde funnet en løsning på dette, men selskapene klarte ikke å finne en fornuftig løsning til en pris som gjorde at det var mulig å forsvare.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Terje Halleland (FrP) [11:27:23]: Jeg ønsker å slutte meg til gratulasjonene som går til representanten Borch. Jeg lover at det skal bli veldig mange saker om skuter og ulv framover, men jeg forventer også at det kommer en innbydelse til Eilefs Landhandleri ved første anledning.

Det virker ikke på meg som om forslagsstillerne har tro på de eksisterende avtalene som sektoren forholder seg til i dag – de reglene som er for utslipp og miljøkrav, og som næringen er pålagt – og den kvotepliktige sektoren i Europa. Dette er virkemidler som har effekt, og har bidratt til de lave utslippene som er i dag på norsk sokkel. Samtidig har næringen store ambisjoner om å kutte mer.

Norges største bidrag til Parisavtalen skjer likevel ikke gjennom hjemlige kutt. Det skjer ved de kuttene som oppnås gjennom å eksportere gass og å gi mottakerlandene i Europa mulighet til ikke å bruke kull. Jeg tror at også forslagsstillerne vil medgi at skal vi oppnå lavere utslipp globalt, er det utfordringen med bruk av kull vi må løse. Løser vi ikke det, løser vi ikke problemet. Problemet for norsk miljøbevegelse er at vi ikke har kull på fastlandet, og dermed er det vanskeligere å problematisere. Derfor må kritikken rettes mot andre næringer.

Det neste store klimaprojektet Norge kan bidra med, er igangsettingen av Baltic Pipe – en gassrørledning til Polen. Med dette prosjektet kan vi redusere utslippene i Polen med 80 millioner tonn CO₂. Det er 1,5 ganger det totale utslippet i Norge.

Det kommer fram fra forslagsstillerne at Europa kommer til å etterspørre mindre gass framover. Det er mulig, men er det likegyldig hvem som leverer resten av den gassen som Europa uansett vil kunne bruke? Alternativene til Norge er Russland og Afrika. Det er uansett viktig at Norge kan levere gass til Europa. Skal vi kunne sikre det, må vi gi næringen tilgang til nye arealer som

kan sikre nye funn – ikke gjøre som forslagsstillerne ønsker: nekte nye lisenser på norsk sokkel.

Til slutt: Jeg kunne tenke meg å snu litt på problemstillingen som en av forslagsstillerne hadde i replikkrunder med statsråden. Forslagsstillerne skal ha skryt for hvordan de klarer å framstille seg som motstandere av prosjektene samtidig som de klarer å opprettholde de lokale ringvirkningene av de samme prosjektene. Jeg trenger ikke å spørre hvordan det henger sammen at forslagsstillerne har tenkt å få oljen i land fra Johan Castberg-feltet når de samtidig ikke ønsker å realisere prosjektet. Jeg trenger ikke spørre hvorfor en skal elektrifisere Johan Castberg samtidig som en ber myndighetene om å stanse prosjektet. Men det jeg kan spørre om, er hvordan forslagsstillerne ser for seg å erstatte de ringvirkningene som lokal aktivitet fra disse prosjektene gir, når de med forslagsstillernes politikk vil forsvinne.

Lars Haltbrekken (SV) [11:30:56]: Jeg vil ta opp et annet av forslagene som fremmes i dag i denne saken, og som vi fremmer sammen med Senterpartiet. Det går på oppfølging av Klimarisikoutvalgets utredning.

Klimarisikoutvalget kom med sin utredning i desember 2018. Rapporten kom med en rekke viktige vurderinger og anbefalinger til hvordan Norge skal kunne redusere risiko forbundet med de alvorlige klimændringene.

I revidert nasjonalbudsjett for 2019 kom det fram at regjeringen ville gi en oversikt over tiltak for å redusere klimarisikoen i den varslede perspektivmeldingen. I Granavolden-plattformen står følgende:

«Vurdere og følge opp anbefalingene og vurderingene fra klimarisikoutvalget, og stille krav til at selskapene synliggjør klimarisiko i sine utbyggingsplaner.»

Klimarisiko er et stort og alvorlig tema for Norge som bør få større oppmerksomhet og en grundigere debatt enn kun som en del av perspektivmeldingen. Klimarisikoutvalget bør derfor følges opp med en egen stortingsmelding. Derfor har vi, sammen med Senterpartiet, i dag fremmet forslag om at det legges fram en egen stortingsmelding basert på Klimarisikoutvalgets rapport i løpet av 2020.

Jeg skjønner at enkelte i denne sal har litt tungt for det – beklager, president, på forhånd hvis det er et utenomparlamentarisk uttrykk. Men representanten Halleland, som utenfor denne sal er kamerat Halleland, spør hvordan det kan ha seg at SV 1) går imot utbygging av Johan Castberg og 2) foreslår å ilandføre det. Det er nettopp fordi vi ikke har nådd gjennom med vårt primære standpunkt. Vi ser at Stortinget har stemt for denne utbyggingen. Da vil vi prøve å gjøre det beste ut av den situasjonen for dem som må ta de største conse-

kvensene av denne utbyggingen. Noe vanskeligere enn det er det ikke, men det er tydeligvis vanskelig nok for enkelte, og det gjelder ikke bare representanten Halleland, som utenfor denne sal er kamerat Halleland, men det gjelder tydeligvis flere.

Magne Rommetveit hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Tungt for det kan me alle ha innimelom, så presidenten lar det passera. (Munterheit i salen).

Runar Sjøstad (A) [11:34:12]: Jeg skal ikke dra ut debatten unødig; dette er mer en stemmeforklaring.

Det har vært mye snakk om bursdager og ønsker om gaver. Arbeiderpartiet er mer på linjen for å skape og dele. Men litt i den ånden ønsker jeg bare å si at Arbeiderpartiet støtter forslag nr. 9, altså det løse forslaget fra SV og Senterpartiet.

Stefan Heggelund (H) [11:34:56]: For å utdype litt om Johan Castberg: Vi i regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, som da også var med i regjeringen, var sammen med Arbeiderpartiet helt enig i at man burde finne en løsning for Johan Castberg og ilandføring. Det var vi ganske tydelige på i merknadene. Samtidig skrev våre partier sammen i disse merknadene at da beslutningsgrunnlaget ikke var godt nok da vi behandlet PUD-en, måtte BSOI få lov til å jobbe videre med beslutningsgrunnlaget. Og vi skrev sammen i merknadene at man måtte søke å finne en lønnsom løsning.

Så kan man i ettertid, etter at selskapet har tatt beslutningen, argumentere for – og det har vi også gjort fra regjeringspartienes side – at det kan hende selskapet i denne saken har forregnet seg, nettopp fordi dette også går på legitimiteten til hele industrien, nemlig at den er med på å skape arbeidsplasser i hele landet. Det har vi vært enig i. Men vi sa i merknadene og var enige om at man skulle søke å finne en lønnsom løsning, og det var det man ikke klarte å gjøre.

Ingen av de forslagene som ligger her, løser den utfordringen vi var enige om da vi behandlet PUD-en. Det betyr at de forslagene som nå måtte bli fremmet for at dette skulle skje, er forslag som ingen andre partier enn Sosialistisk Venstreparti noen gang har vært inne på. Det ville f.eks. vært å kaste styret i Equinor. Det er det ingen som foreslår. En annen mulighet er å komme med en lovendring som ville hatt store konsekvenser for hele den maritime sektor og marine næringer. Det er det ingen som foreslår. Det er ingen som egentlig har kommet med en løsning på dette på bakgrunn av den enigheten vi hadde da vi behandlet PUD-en, om at man skulle søke å finne en lønnsom løsning.

Jeg hører argumentasjonen til representanten Lars Haltbrekken, men poenget er ikke at vi andre har tungt for det. Poenget er at representanten følger logikken til Sosialistisk Venstreparti, som er at man alltid kan få i både pose og sekk, at man kan stemme imot noe og for noe samtidig. Det går ikke an. Hvis representanten virkelig hadde vært opptatt av arbeidsplasser i hele landet, måtte alternativet til Sosialistisk Venstreparti ha vært å foreslå noe som bidrar til verdiskaping over hele Norge. Men også der kommer Sosialistisk Venstreparti til kort, for de har ikke egentlig en næringspolitikk, har de vel?

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 3.

Sak nr. 4 [11:38:07]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om investeringer i en norsk industriell satsing på flytende havvind (Innst. 218 S (2019–2020), jf. Dokument 8:57 S (2019–2020))

Presidenten: Etter ønske frå energi- og miljøkomiteen vil presidenten ordna debatten slik:

3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til inntil seks replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får ei taletid på inntil 3 minutt.

Stefan Heggelund (H) [11:39:03] (ordfører for saken): Det er mye opp og ned her i dag – jeg har ikke beveget meg så mye på flere uker.

La meg først få lov til å takke for det gode samarbeidet i komiteen, som vi har om denne saken og egentlig alle andre saker vi behandler.

Havvind har potensial til å bli et nytt fornybart industrieventyr for Norge, og derfor trenger vi gode rammevilkår og en forutsigbar politikk. Da kan vi få nye forretningsmuligheter for norsk industri og næringsliv, samtidig som vi på grunn av vår kompetanse fra petroleumsnæringen, skipsfart, verftsindustri og fornybar energi har store muligheter til å bli ledende.

Det skjer i dag en rask teknologiutvikling innenfor havvind. Kostnadene er på vei nedover. Regjeringen har foreslått åpning av to områder for vindkraftproduksjon til havs, og det er bedt om innspill til et tredje område. I tillegg arbeider regjeringen med å gjøre ferdig forskrift som regulerer konsesjonsprosessen.

Det finnes i dag flere gode virkemidler som støtter opp om selskaper som ønsker å satse på havvind. Man

kan i dag få direkte investeringer i prosjektet eller annen finansiell støtte, i tillegg til at man legger til rette for forsknings- og utviklingsaktivitet. Enova har allerede gitt tilsagn om 2,3 mrd. kr til prosjektet Hywind Tampen.

Framover trenger vi en politikk som bidrar til økte private investeringer i havvind. En politikk som kun baserer seg på skattefinansierte utbygginger, slik forslagsstilleren og andre partier kanskje ubevisst ønsker, er ikke bærekraftig.

Så registrerer jeg at det etterlyses en strategi. La meg da minne om at en strategi er lagt fram som tar for seg en rekke punkter: arealbruk, kostnader, innovasjonskjeden, støtteordninger, regelverk, energiløsninger for petroleumsvirksomhet og åpning av områder etter havenergilooven, inklusive unntak for forsyning til petroleumsvirksomhet.

Så til noen av de andre forslagene som ligger i denne innstillingen. Det finnes allerede testområder til havs. Vi er positive til at det testes mer på sokkelen, og det må selvsagt skje i god dialog med de marine næringene. Olje- og energidepartementet har signert avtale om energisamarbeid mellom landene rundt Nordsjøen, der vindkraft til havs er samarbeidets hovedfokus.

Vi har store ambisjoner for utviklingen av havvind på norsk sokkel, men det er ikke sikkert at konkrete mål på kronen eller gigawatten, som foreslås her om hvor vi skal være i 2030, er den beste veien å gå. Det foreslås 3 GW innen 2030. Til sammenligning er Hywind Tampen oppe i 8 MW. Det krever ingenting å formulere slike målsettinger. Det er veien dit som er komplisert, og ingen av disse forslagene bidrar egentlig til at vi skal nå slike mål.

Vi har vist at vi er villige til å hjelpe selskap med utviklingen. Vi styrer på en strategi, og vi jobber for en politikk som gjør norsk sokkel attraktiv for havvindinvesteringer. Det er viktig for omstilling, for norsk leverandørindustri, og det viktigste vi kan gjøre, er å legge til rette for en lønnsom produksjon på sokkelen vår.

Ruth Grung (A) [11:42:20]: Arbeiderpartiet mener at havvind har potensial til å gi oss økt tilgang på fornybar energi – som både vi og verden trenger mer av – men ikke minst til å videreutvikle vår leverandørindustri, som i dag sliter mer enn noensinne, og til å skape lønnsomme arbeidsplasser og eksportinntekter, som vi også trenger mer av.

Norge har unike fortrinn. Vi er verdensledende innen offshore og skipsfart og har en konkurransedyktig verftsindustri. Vi har verdens beste havvindressurser for flytende havvind. Bunnfast havvind har utviklet seg raskt, og det haster å få på plass en offensiv og konkret strategi for en norsk industrisatsing på havvind, spesielt

den flytende. Det var det vi gjorde da vi klarte å bygge opp petroleumsnæringen, og senere havbruk.

Det som kjennetegner de andre landene rundt Nordsjøen som har lyktes med havvind, er at de alle har satt seg konkrete mål for hvor mye havvind de planlegger for: Sverige 2 GW, Danmark 3,7, Tyskland 25, Nederland 9, Belgia 4 og Storbritannia 30. Norge er faktisk det eneste landet uten et konkret mål. Arbeiderpartiet foreslår derfor 3 GW innen 2030 og et mål om en markedsandel på 10 pst. og en omsetning på 50 mrd. kr innen 2030.

Det bør tilrettelegges for at elektrifisering av sokkelen i størst mulig grad skjer med havvind. Vi trenger flere testsentre og energiparker til havs, slik som bl.a. ZEEDS-prosjektet, der maritim industri og leverandørindustrien har gått sammen om å se på muligheten for å lage omlastings- og fyllestasjoner offshore, bl.a. for ammoniakk.

Man må se på eierforhold, nye forretningsmodeller for både bruk og salg av energien, og utvikle hele verdikjeden fram til markedet også for hele leverandørindustrien.

Arbeiderpartiet støtter ikke forslaget om et eget fond. Vi mener det er bedre å styrke Nysnø. Men det er viktig å tilrettelegge for at et mangfold av aktører får ta del i industriutviklingen, at det er teknologinøytralt, og at anbudene stiller krav om norsk innhold. Det ble faktisk ikke gjort da Equinor fikk Enova-støtte til Tampen.

Det haster å ferdigstille lover og regulatorisk rammeverk, inklusiv subsidieregime, og vi ber derfor regjeringen vurdere om dagens petroleumsskatteregime også kan gjelde for flytende havvind.

Vi mangler drivere til å produsere mer grønn kraft. Vi får ikke en konkurransedyktig havvindindustri ved å overlate det til markedet alene, og derfor mener Arbeiderpartiet det er behov for en aktiv og målrettet næringspolitikk.

Alle våre viktigste eksportnæringer er havbaserte, og vi må sørge for å utvikle et forvaltningssystem der alle de ulike næringene blir ivaretatt, inklusiv miljø.

Arbeiderpartiet støtter ikke de løse forslagene fra Rødt og MDG. Vi mener de er innarbeidet i de forslagene som er, og i merknadene. Med det fremmer jeg de forslagene som Arbeiderpartiet står bak.

Presidenten: Då har representanten Ruth Grung teke opp dei forslaga ho viste til.

Terje Halleland (FrP) [11:45:45]: Flytende havvind er ett av flere områder som Norge markerer seg på, og som byr på store muligheter for norske bedrifter.

Norge kan bygge på unik erfaring fra olje- og gassnæringen, og fra både maritim og fornybar sektor. Næringen har i dag en lederrolle også på dette området,

og vi ser at norske bedrifter i dag vinner flere konkurranser i utlandet. Fremskrittspartiet er svært positiv til denne utviklingen og vil bidra til at vi også framover skal være ledende på området.

Det er viktig å kunne ha ordninger i dagens system som kan bidra til å realisere forsøks- og demonstrasjonsprosjekter. Det er viktig å ha støtteordninger som gjennom Enova, Innovasjon Norge og Forskningsrådet kan bidra til gjennomføring av prosjekter. Blant annet støtter Enova Equinors realisering av Hywind Tampen.

Aktuelle arealer for etablering av havvind har vært på høring, og vi har store forventninger til at regjeringen i nær framtid kommer med avklaringer rundt å ta disse arealene i bruk.

Markedet for flytende havvind vil hovedsakelig være i utlandet, der prisene er høyere og mulighetene på land er mindre. Samtidig viser kraftoverskuddet i Norden at vindkraft til havs ikke er en del av den norske kraftforsyningen. Det er teknologiutvikling det må legges opp til, slik at norske bedrifter kan få utvikle sin kompetanse gjennom aktiviteter på norsk sokkel, ikke nødvendigvis kraftproduksjon – med unntak, selvfølgelig, der denne kan brukes lokalt eller eksporteres ut av landet, der betalingsviljen er betydelig høyere.

Fremskrittspartiet støtter ikke forslaget om et eget investeringsfond for havvind, men ønsker heller å se på muligheten for å få til et skatteregime som kan begunstige investeringer gjort på norsk sokkel. Spesielt i den situasjonen som næringen og verftsindustrien er kommet i, vil vi være positive til å se på muligheten for å stimulere til økt aktivitet også i forbindelse med havvindprosjekter.

Ole André Myhrvold (Sp) [11:48:09]: Like sikkert som at det er pollen i luften, debatterer vi havvind i denne salen.

Det later til å være bred enighet om at havvind er en mulighet for å øke kraftproduksjonen på en bærekraftig måte – og at flytende havvind har et potensial i seg for å bli et nytt norsk nærings- og eksporteventyr.

Dessverre ser det ut til – som de siste årene – at enigheten stopper der. Representanten Heggelund snakket om at veien til dette eventyret er komplisert. Men det hadde jo vært en fordel om man faktisk var villig til å bygge veien, for regjeringen vil nemlig ikke ta i bruk aktive virkemidler som kan bidra til å løfte fram en satsing, og på den måten bidra til å etablere en næring på området.

Dette kommer ikke av seg selv. Det krever forutsigbarhet, det krever finansielle virkemidler, og det krever klare mål å strekke seg etter. Dette er også tilbakemeldingene vi får når vi snakker med aktørene i næringen. Gi oss noe å jobbe etter, er omkvedet, gi oss klare mål, gi oss klare ambisjoner. En ny og utvidet strategi kan bidra

til det ved at en ser på utviklingen i et langsiktig perspektiv og vurderer også andre hensyn, f.eks. til andre næringer og miljøinteresser. Et konkret mål for norsk produksjon av havvind innen en tidsramme vil også gi industrien et klart holdepunkt for hva som er Norges mål, og hva som er våre forventninger, og bidra til den forutsigbarheten industrien etterspør.

I tillegg trengs det en finansieringsmodell som sikrer utbygging og realisering av prosjekter. Vi er ikke der i dag, dessverre. I dag er Enova den største verktøykassen vi har for miljøinvesteringer, men dette er ikke nok om vi skal lykkes med havvind. Da må verktøykassen utvides kraftig. Det er nemlig slik at kostnaden for denne typen vindkraft fortsatt er mye høyere enn for f.eks. landfast havvind og også tvillingen bunnfast havvind. Begge deler bygges ut i stor skala rundt om på kontinentet og i våre naboland. Derfor er det avgjørende viktig at vi klarer å få til en kostnadsreduksjon gjennom en effektiv verdikjede og reduserte installasjons- og servicekostnader for flytende havvind. Det er der vår mulighet ligger.

Dette kunne en strategi med klare virkemidler som f.eks. produksjonsstøtte, lånegarantier og klare mål bidra til. Vi vet at det har vært viktige drivere i andre land. Vi trenger ikke reise lenger enn over sokkelen, til Skottland. Det er nemlig sånn at politikk virker og ofte må være en døråpner før markedet, som regjeringspartiene ofte snakker varmt om, virker.

Jeg vil også gi en stemmeforklaring. Senterpartiet kommer til å støtte forslag nr. 3, fra Arbeiderpartiet, SV og Miljøpartiet De Grønne, om utredning av hvorvidt flytende havvind skal være omfattet av et tilsvarende skatteregulverk som petroleumsnæringen gjennom skattelovgivningen.

Lars Haltbrekken (SV) [11:51:21]: Mye vind har blåst på havet siden dette forslaget fra Rødt ble fremmet i Stortinget. SV fikk i en av krisepakken i forbindelse med utbruddet av covid-19 gjennomslag for at regjeringen skulle komme tilbake, senest i statsbudsjettet for 2021, med en utredning om mulige finansieringsmodeller som kan sikre utbygging og realisering av prosjekter innenfor flytende havvind. Det var et utrolig viktig vedtak for at det kan skapes forgang i satsingen på flytende havvind på norsk side. Det vil også bety veldig mye for norsk leverandørindustri, som nå sliter. Norge kan ta en internasjonal lederrolle her.

Havvind vil også være viktig for å kutte utslipp av klimagasser både i Norge og i andre land. Vi kan bidra stort til at våre naboland forsynes med ren og fornybar energi i stedet for skitten energi med store utslipp. Derfor må ikke en satsing på havvind i Norge kun forbeholdes det norske markedet, men man må også se på muligheten for å eksportere deler av denne kraften.

I den forbindelse vil jeg stille et spørsmål til Rødt om det ene løse forslaget de har, hvor de i punktet om investeringsfond skriver at en av forutsetningene skal være at denne satsingen bidrar til norske utslippsreduksjoner. Betyr det at man utelukker en eksport av offshore flytende havvind, kraft fra den, til andre land?

Samtidig må jeg også advare de som tror at flytende havvind er uten miljøkonsekvenser, og at det bare er å dure på. Det fins dessverre ingen energiproduksjon som er uten miljøkonsekvenser. Tar vi ikke hensyn til naturen i våre havområder, kan konsekvensene bli alvorlige for sjøfugl og for fiskeriene. Men tar vi hensyn, planlegger dette på en skikkelig måte, kan det bli en satsing som gir utslippskutt, arbeidsplasser og inntekter til landet.

Helt til slutt vil jeg bare fremme en endring av forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, SV og Miljøpartiet De Grønne. Det forslaget skal nå lyde:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at norsk sokkel har en kapasitet på 3 GW havvind innen 2030.»

Presidenten: Då er det registrert.

Ketil Kjenseth (V) [11:54:52] (komiteens leder): Dette handler om investeringer i flytende havvind, som en stor norsk mulighet både for å kutte utslipp og for å bygge nye arbeidsplasser og skaffe oss eksportinntekter. Det er en gedigen mulighet. Nordsjøbassenget er et eventyr for Norge. Det har gitt oss stor rikdom allerede, og det kan fortsette å gi oss både arbeidsplasser, inntekter og klimakutt.

Norge må ta et valg. Danmark har gjort mye på vindteknologi og bunnfast havvind. Det løpet er i ferd med å gå, selv om Norge også er med på det. Når det gjelder flytende havvind, har Norge en unik mulighet, og også allerede en unik posisjon, men vi må også diskutere hva den teknologien skal brukes til i Nordsjøbassenget. Er det hovedsakelig for å produsere strøm? Er det andre energibærere som er interessante, f.eks. hydrogen? Ammoniakk seiler også opp som en grønn energibærer.

Det er vanskelig å ta valget nå, det å forespeile det. Norge gjør allerede de investeringene knyttet til Hywind Tampen, hvor Enova har bidratt med 2,3 mrd. kr. Vi regulerer områder for havvind – Utsira Nord er i så måte veldig interessant, også med tanke på den diskusjonen vi skal ha senere i dag, debatten om NorthConnect.

Det er viktig å holde seg med konkurranse om teknologi, for det skjer mye på dette området, og det er ikke gitt at Equinor utvikler den eneste teknologien for framtidens flytende havvind. Vi har Metcentre på Vestlandet, som også er viktig for å teste ut og prøve ut ny teknologi. Mange ledende selskaper i verden som holder på med dette, kommer faktisk til Norge, så det er ingen tvil om

posisjonen vår og hva vi investerer i for å utvikle og bidra til at dette blir en stor industri.

Så til Rødts forslag, som, sett opp mot andre forslag som Rødt kommer med, er en slags rød røykgranat over tribunen. Jeg må stille spørsmålet: Hvor er det strømmen skal, som Rødt vil produsere? Skal det bli kabler til utlandet, som Rødt ikke vil ha? Skal man forsyne olje- og gassinstallasjoner på sokkelen, som Rødt er imot? Eller skal man ha kabler til land og vaske ut norsk vannkraft? Dette er dilemmaer en står i, og det er vanskelig å se hva Rødt egentlig vil. Hvorfor skal vi bruke så store statlige midler når en ikke aksepterer at det finnes fornybar energi som vi allerede burde hente inntekter fra, gjennom kabler? Dette må vi få noen svar på fra Rødt.

Hulda Holtvedt (MDG) [11:58:11]: Verden må halvere utslippene i løpet av de neste ti årene hvis vi skal unngå de verste klimaendringene. Skal vi få til det, må vi erstatte fossil energi med fornybar, og vi må ha mye bedre kraftutveksling enn vi har i dag.

Forslagene vi diskuterer nå, vil bidra til et taktskifte i satsingen på flytende havvind. Men jeg vil understreke at havvind også omfatter bunnfaste installasjoner. Forskjellen på god og dårlig klimapolitikk er tempoet. Skal vi løse klimakrisen, må vi gjøre radikale tiltak også på kort sikt, og på kort sikt er potensialet for bunnfast havvind størst, siden det er en moden teknologi som kan være lønnsom å bygge ut akkurat nå.

Storbritannia vil bygge ut 30 GW havvind innen 2030. Det er ti ganger mer enn vi stemmer over i dag. I norsk politikk er det foreløpig bare Miljøpartiet De Grønne som har ambisjoner på samme nivå. Grunnen til at Storbritannia kan ha slike ambisjoner, er at de satser på bunnfast havvind i tillegg til flytende.

For en uke siden slo Akers konserndirektør Øyvind Eriksen fast at det aldri vil komme et bedre tidspunkt for å satse på havvind enn nå. Han etterlyser en norsk satsing også på bunnfaste installasjoner. Norge er sent ute, men det er fortsatt muligheter til å ta markedsandeler innenfor denne teknologien.

En sorsatsing på havvind forutsetter god kraftutveksling mellom nabolandene. Derfor synes jeg det er merkelig at flere av partiene som i dag tar til orde for et taktskifte i norsk havvindpolitikk, sier nei til å bygge NorthConnect – men det kommer vi tilbake til i neste sak.

Havvind kan, hvis det tas tilstrekkelige miljøhensyn i utbyggingen, bli Norges viktigste bidrag til å omstille Europas energiforsyning. Rødts forslag er en god start, men jeg vil understreke at vi ikke ønsker å bruke oljefondet til å investere i Norge, og vi merker oss også at oljefondet heller ikke er nevnt i selve forslaget.

Neste steg må være å heve ambisjonene videre og sette i gang en storsatsing på bunnfast havvind i tillegg til flytende. Vi legger derfor fram to løse forslag: Vi ber regjeringen legge fram en strategi for bunnfast havvind, og vi ber regjeringen sette i gang planlegging av to full-skala offshore vindkraftverk, et flytende og et bunnfast.

Jeg håper og tror at flere partier vil få øynene opp for at havvind er noe mer enn et framtidig industrieventyr. Havvind er en helt reell mulighet til å bygge ut fornybar energi og kutte utslipp her og nå.

Med dette tar jeg opp forslagene jeg refererer til.

Presidenten: Representanten Hulda Holtvedt har teke opp dei forslaga ho refererte til.

Bjørnar Moxnes (R) [12:01:19]: Koronapandemien har ført til en økonomisk krasjlanding også for olje-industrien. Noen jubler kanskje for det med tanke på klimaet, men det som skjer nå, er et stort problem for framtidens miljø-satsing her til lands, for dagens industriarbeidere er nemlig det viktigste vi har når vi skal bygge en ny, grønn industri for framtiden. Derfor må vi sikre leverandørindustrien gjennom krisepakker, og samtidig gire opp arbeidet med miljøvennlig norsk industri.

Et sted å begynne er gjennom en statlig investering i en norsk industriell satsing på flytende havvind – ikke for å forsyne Norge med mer kraft, men for å gjøre Norge verdensledende på å utvikle ny teknologi og på å skape norske arbeidsplasser innen industriell produksjon. Framfor å sende stadig mer kraft ut av landet som en råvare, vil vi heller eksportere selve teknologien og plattformene til land som ønsker flytende havvind.

Rødt vil derfor ikke bygge ut mest mulig havvind i Norge. Vi vil ha det som er nødvendig for å ha en utviklingsarena for norsk leverandørindustri, og da kan vi på den måten bidra til den grunnleggende omleggingen av energisystemet globalt. Samtidig må vi ta hensyn til fiskeri og naturmangfold når vi bygger ut dette i Norge.

Akkurat nå brukes enorme midler på nødvendige tiltak for å bekjempe konsekvensene av koronapandemien. Det viser at vi kan hvis vi vil. Det er ingenting politisk sett som hindrer oss i å bruke noe av oljeformuen til et statlig investeringsfond for miljøvennlig industri. Handlingsregelen regulerer at vi ikke skal bruke mer enn 3 pst. av kapitalen i fondet til å dekke underskudd i statsbudsjettet, men begrensninger på å investere deler av oljeformuen i klimaløsninger er derimot en selv påført tvangstrøye.

Stortinget har nå bedt regjeringen komme tilbake med mulige finansieringsmodeller som kan sikre utbygging av prosjekter innen flytende havvind. Dette må vi gjøre enda raskere enn i budsjettet for neste år, mener vi.

Det er varslet flere tiltak for leverandørindustrien i forbindelse med koronapandemien og fallet i oljepris og etterspørsel. Her må utvikling, produksjon og eksport av teknologi og industriprodukter for flytende havvind inkluderes, og det er på den bakgrunn jeg tar opp Rødts forslag om å bygge opp en norsk havvindindustri for eksport av teknologi, understell og plattformer til de land som ønsker å legge om fra fossil energi til miljøvennlig, framtidsrettet og fornybar energi.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes har teke opp dei forslaga han refererte til.

Statsråd Tina Bru [12:04:33]: Jeg er veldig glad for at vi nå har muligheten til å debattere hva flytende vindkraft kan bety for Norge. Vi har et godt utgangspunkt, og regjeringen legger til rette med nødvendig regelverk og åpning av områder. Dette vil utgjøre et godt grunnlag for aktørene som skal videreutvikle denne næringen.

Vi ser en rask teknologiutvikling og lavere kostnader for havvindteknologier. Derfor har Olje- og energidepartementet foreslått åpning av to områder for havvind, i tillegg til at vi ba om innspill til et tredje område. Vi skal få på plass spilleregler med en riktig balanse mellom å legge til rette for en utnyttelse av denne klimavennlige energien til beste for industri og skipsfart, samtidig som vi skal sikre hensynet til andre næringer, som f.eks. fiskeri.

Jeg ser med velvilje på forslagsstillerens intensjoner. Det er viktig at norske bedrifter fortsetter å engasjere seg i dette markedet, og det er positivt at vi får større utbygginger i norske havområder.

Norske bedrifter eksporterer for milliardbeløp allerede til denne bransjen og vinner kontrakter i andre land. Samtidig er Equinor verdensledende innen utvikling av flytende vindkraft. Nylig godkjente jeg planene for Hywind Tampen, verdens største flytende vindkraftanlegg, som vil gi et viktig bidrag til å ta denne teknologien videre mot kommersiell lønnsomhet. Det viser at regjeringen er opptatt av de muligheter flytende havvind kan bety industrielt for landet og for produksjon av klimavennlig elektrisitet.

Utbyggingen representerer investeringer for nesten 5 mrd. kr. Gjennom Enova har regjeringen gitt 2,3 mrd. kr i støtte til prosjektet. Dette prosjektet er kanskje et lite steg i den globale grønne omstillingen, men det er et veldig stort steg for norsk havvindindustri.

Regjeringen rår også over ytterligere virkemidler, som støtte til forskning og utvikling og støtte til eksport. Det siste er svært relevant i et marked som i stor grad vil være i utlandet. Selv om det nå er spesielle tider, vil jeg holde fast ved at kraftproduksjon i stor grad må foregå uten subsidier. Det gjelder også flytende havvind.

Hywind Tampen gir oss muligheter til å modne denne teknologien betydelig og bringe den nærmere kommersiell lønnsomhet. Norge har et kraftmarked som fungerer godt, og jeg mener det ikke er hensiktsmessig å tallfeste mål for utviklingen av enkeltteknologier.

Vindkraft til havs byr på spennende muligheter for Norge. Vi skal fortsette å legge godt til rette for denne utviklingen og sikre at vårt næringsliv tar del i det som kan bli et norsk havvindeventyr.

Og så må jeg få påpeke helt til slutt at det er noe merkelig å høre partier som er utrolig imot utenlandskabler og kraftutveksling med andre land av hensyn til strømpris og norsk industri, samtidig ta til orde for at vi skal bygge ut mye mer kraft i våre havområder. Jeg må stille meg spørsmålet: Hvor har de tenkt at vi skal bruke den kraften? Eventuelt: Hvordan skal vi få den til et marked, hvis de ikke er for den kabelen som skal få den dit?

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Ruth Grung (A) [12:07:43]: I disse koronatider har vi deltatt på diverse seminarer på Teams og andre plattformformer, og veldig mange har dreid seg om havvind, som er et spennende felt. Det som går igjen fra samtlige, er hvor viktig det er å sette et måltall. Man har undersøkt andre steder i verden hvor det er gjennomført, og når jeg ser på kartet, er Norge det eneste landet rundt Nordsjøen som ikke har satt et konkret måltall som viser en retning, et ambisjonsnivå.

Spørsmålet er: Hvorfor ikke sette et konkret måltall og vise til og bruke de erfaringene man har fra andre land, sånn at vi, som vi tidligere var inne på, i alle fall har visjoner? Dette området trenger til de grader at vi er tydelige.

Statsråd Tina Bru [12:08:35]: Veldig mange andre land er i en situasjon der de har et stort behov for å øke sin fornybare kraftproduksjon for å kunne fase ut fossil energibruk. Norge, derimot, har et kraftoverskudd; vi har ikke umiddelbart behov for ny fornybar kraft for å få til alt det vi har lyst til å få til – om det er ny industri eller å sørge for at strømprisen ikke blir for høy osv. Vi har mye kraft tilgjengelig i dette landet.

Hvis man skal sette et måltall, vil jeg anta at det er fordi man trenger å komme et sted, fordi man har behov for den kraften. Som sagt har vi ikke det i Norge i dag. Men at vi skal bidra til å muliggjøre dette som en industri, er jeg veldig for. Jeg tror Hywind Tampen er et kjempeskritt i den retningen. Når vi også etter hvert åpner flere områder for å kunne bygge ut havvind, vil det vise om det er kommersiell interesse for å gjøre det i Norge. Men vi må altså ha en klar tanke om hva vi vil med den kraften, hvor vi eventuelt skal sende den, om vi skal bruke den her, og hva slags effekter det vil få for vårt

eget kraftsystem om vi f.eks. skal føre kraft fra storstilt havvindutbygging inn til land i Norge.

Ruth Grung (A) [12:09:35]: Det jeg har oppdaget etter at jeg kom inn i denne komiteen, er at vi faktisk mangler kraft i store deler av landet vårt. Det gjelder bl.a. Haugalandet – som er i mitt hjemfylke. Bergensområdet mangler kraft, noe som gjør at vi ikke får realisert store deler av industrialiseringen – og også det å ha tilgang til kraft som kan omgjøres til ammoniakk osv., som jeg pekte på i innlegget mitt.

Det er helt rett at vi har få insentiver til å vri leverandørindustrien og annen industri i retning av havvind. Derfor er det viktig å sette et klart måltall, i tillegg til forslaget om rammebetingelser og lovverk og alt det andre vi har vært inne på tidligere. Vi har også fremmet et forslag om å se på muligheten for å innføre et petroleums-skatteregime knyttet opp mot flytende havvind. Vil statsråden vurdere å se på om det er mulig som et insentiv for å få økt satsing i den retningen?

Statsråd Tina Bru [12:10:36]: Til den første delen av spørsmålet: Det er et kontinuerlig arbeid å sikre at den kraften man har behov for rundt omkring i landet, er tilgjengelig. Det handler om god nettutbygging, at vi har et effektivt strømmnett, at vi får forsterket nettet der vi trenger det, sånn at man kan koble seg på hvis man har behov, f.eks. fordi man skal realisere ny industri. Så det er veldig viktig, og da er det det man må fokusere på.

Så er det sånn at i Norge i dag er det å bygge ut mer vannkraft, det å bygge ut mer vindkraft på land – selv om det er en veldig betent debatt om dagen – mye billigere. Det er mye billigere kraft enn kraften fra f.eks. havvind hvis målet er å få tilgjengelig kraft. Så vi må ha mange tanker i hodet på én gang. Hywind Tampen er et prosjekt som nettopp skal forsyne en offshoreinstallasjon med fornybar kraft, derfor er det et demonstrasjonsprosjekt som også går under det regimet.

Jeg er ikke negativ til at vi kan ha flere prosjekt som forsyner sokkelen med kraft for at vi skal kunne elektrifisere mer, men jeg tror vi må begynne med at vi nå eventuelt åpner disse områdene for at man kan søke om konsesjon for å bygge der, og så får vi se hvor vi havner til slutt.

Ruth Grung (A) [12:11:43]: Spørsmålet gjaldt et petroleums-skatteregime for havvind generelt – om vi kan ha det som rammevilkår framover, om det er mulighet for å se på det.

Statsråd Tina Bru [12:11:54]: Nå har vi nettopp godkjent utbyggingsplanene for Hywind Tampen. Det prosjektet må realiseres. Det er mange måter å elektrifi-

sere sokkelen på, bl.a. også kabel fra land. Jeg tror sel-skapene også vil være opptatt av kostnader for at vi skal kunne realisere de ambisiøse klimamålene vi har. Jeg tror at disse initiativene også må komme fra bransjen selv. Jeg mener at den rekkefølgen vi må gjøre dette i nå, er å bygge Hywind Tampen, vi må åpne områder, og så må vi fortsette skrittvis også innenfor den næringen, som vi med stort hell har gjort i andre næringer.

Bjørnar Moxnes (R) [12:12:46]: Stortinget har nå pålagt regjeringen å komme tilbake, senest i budsjettet for neste år, med en utredning og finansieringsmodeller som kan sikre prosjekter innenfor flytende havvind. Det er bra, men det er ikke nok. Det haster med tiltak for leverandørindustrien på grunn av fallet i oljepris og etterspørsel og ikke minst virkningene av koronapandemien. Skal vi ta den ledertrøya internasjonalt som vi kan ta innenfor flytende havvindindustri, må det skje raskt. Stortinget, utenom MDG, har samlet bedt regjeringen komme med tiltak for aktivitet i leverandørindustrien før revidert nasjonalbudsjett. Rødt foreslår derfor i dag at regjeringen inkluderer utvikling, produksjon og eksport av teknologi og industriprodukter for flytende havvind i disse tiltakene. Kan statsråden si noe om sin vurdering av det forslaget?

Statsråd Tina Bru [12:13:39]: Vi skal selvsagt følge opp de vedtakene som Stortinget har gjort, og også vurdere dette med finansieringsmodeller for havvind. Men jeg synes det fortsatt er noe som svikter i logikken rundt dette forslaget fra Rødt, for da jeg hørte på representanten og hans innlegg i stad, påpekte han at nei, vi skal ikke nødvendigvis bygge det i Norge, vi må bygge det andre steder. Det er det full anledning for norsk industri til å gjøre i dag, og det gjør de også. Vi har virkemidler som understøtter nettopp det fra myndighetenes side, for at de skal kunne ta del i de markedene, og det skjer allerede.

Det er også én ting som jeg tror representanten kan-skje glemmer, når det gjelder å bygge opp et hjemmemarked for dette og en industri i Norge som kan serve utlandet med teknologi. Hvis vi tenker på olje- og gassnæringen, var ikke Norge verdensledende på å eksportere teknologi til olje og gass før vi begynte å gjøre det selv. Det er gjennom oppbyggingen av vår industri her i Norge at vi også har kunnet eksportere teknologi innenfor olje og gass. Så hjemmemarkedet er viktig, hvis det er det store målet, og det mener jeg mangler i representantens forslag.

Bjørnar Moxnes (R) [12:14:49]: Dette var et litt forvirrende svar fra statsråden. Vi pusher på for å få mer fart på satsingen på flytende havvind og etterspør om regjeringen vil følge opp dette før revidert nasjonalbud-

slett eller ikke. Det kommer det et litt vagt svar på. Så kommer det noen påstander om at det er noe springende i logikken i det vi foreslår. Det vi ønsker, nettopp for å kunne bli verdensledende og skape opp mot 128 000 arbeidsplasser fram mot 2030, er en større satsing på flytende havvind i Norge, og ikke minst også finansielle muskler for dette og hjemlige utviklingsarenaer for å kunne ta den rollen internasjonalt. Vårt siktemål med det er å sikre at land som trenger mer fornybar kraft enn det Norge gjør, kan bytte ut olje, gass og kull med energi fra flytende havvind, hvis det da finnes land som kan eksportere teknologien og ikke minst produktene – understell, plattformer – for å sikre den typen utbygginger. Det er hensikten med forslaget vårt. Det er derfor vi kom med det. Jeg lurte på om statsråden skjønner logikken i det.

Statsråd Tina Bru [12:15:56]: Ja, jeg prøver etter beste evne å forstå, men jeg mener fortsatt at det er noe som ikke helt henger sammen når det gjelder logikken i dette. Nå sier representanten at jo, vi trenger det i Norge. Ok, det tolker jeg som at man også ønsker å bygge ut offshore havvind i Norge. Da mener jeg at representanten også er nødt til å svare på om han mener at den kraften skal transporteres til land i Norge, gå inn i vårt kraftsystem her, altså mye dyrere kraft enn den andre kraften vi har, som igjen vil føre til press på strømpris f.eks., press på hele kraftsystemet, som jeg oppfatter representanten å være imot i f.eks. den neste debatten vi skal ha. Det har vært et viktig argument mot f.eks. NorthConnect. Det er en mulighet, eller så må man ha en kabel fra disse områdene på vår sokkel til andre land som trenger kraften. Ønsker representanten i så fall det? Det hadde vært fint med et svar på det.

Jeg tror man må bestemme seg lite grann for hva som skal være formålet med dette, med mindre man da har en plan om å bygge offshore havvind på norsk sokkel, men som man så skal produsere uten å være koblet på noen ting. Det er den ytterste konsekvensen av det representanten foreslår, slik jeg oppfatter det.

Bjørnar Moxnes (R) [12:16:59]: Noe av kraften fra flytende havvind kan brukes til elektrifisering av sokkelen. Det er helt naturlig at man gjør det, framfor å gjøre det fra land. Noe av det kan brukes for å få til en helelektrifisering av Norge på lengre sikt. Da kan noe av energien komme fra flytende havvind. Men hovedhensikten er jo at norsk leverandørindustri trenger flere bein å stå på i framtiden, også når olje- og gassindustrien kommer til å ta mindre plass i økonomien, som vi alle vet kommer til å skje i de kommende tiårene.

Vi har gode forutsetninger for å bli helt verdensledende innenfor dette markedet hvis vi satser tilstrekkelig på det nå. Da kan vi sørge for at vi kan eksportere

teknologi, eksportere det som trengs av plattformer, understell, til de land som ikke har den vannkraften vi har, men som i dag baserer seg på olje, gass, kull eller andre forurensende energikilder – hvis vi får en satsing. Det er det som er hensikten med forslaget vårt: ikke mer kraft-eksport fra Norge, men å få eksport av teknologien og av produktene som trengs for å kunne etablere flytende havvind i andre land.

Statsråd Tina Bru [12:18:10]: Jeg er helt enig med representanten i at vi trenger flere bein å stå på i Norge. Jeg er også helt enig i at det er fantastiske muligheter som ligger innenfor offshore havvind. Jeg mener også at regjeringen legger til rette for det, nettopp gjennom de tingene jeg var inne på i mitt innlegg tidligere. Men jeg mener fortsatt at det må være et formål med det man gjør, og det opplever jeg fortsatt at representanten ikke svarer på. Nå åpner man for at man kan eksportere mer kraft, man kan ta noe inn til land, kanskje ikke, og så sier man at man kan eksportere understell og plattformer. Men da er man tilbake til det jeg snakket om i stad: Hvorfor har Norge blitt verdensledende på dette innenfor olje og gass? Det ble vi etter at vi begynte å utvikle vår egen sokkel. Det var der vi begynte. Det er derfor vi er så gode på dette i dag. Det er derfor vi har verdensledende teknologi, fordi det er en kompetanse som er bygd opp her, fordi vi har hatt noe å levere til. Det er ingen ting som hindrer industrien i dag fra å kunne være med og bygge offshore havvind i andre land, men for å bli skikkelig gode må vi også ha det her. Da må vi også være villig til å akseptere det som kommer i andre enden, nettopp en kraftproduksjon, og det opplever jeg ikke at representanten er.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Dei talarane som heretter får ordet, har òg ei taletid på inntil 3 minutt.

Lars Haltbrekken (SV) [12:19:32]: Jeg har bare en liten stemmeforklaring.

SV kommer til å støtte forslagene nr. 5 og 6, fra Rødt.

Vi deler en del av intensjonene bak forslag nr. 4. Som jeg nevnte i mitt innlegg, har vi i den ene krisepakken fått gjennomslag for at regjeringen skal komme tilbake til Stortinget med et forslag til en finansieringsplan som fører til at det blir iverksatt en satsing på flytende havvind. Om svaret på det er et statlig investeringsfond eller ikke, vet vi ikke i dag. Vi kommer derfor til å stemme mot forslag nr. 4, men deler flere av intensjonene bak det.

Det er også for meg høyst uklart hvorvidt punkt e i forslag nr. 4 åpner for at man skal kunne eksportere noe av denne kraften til andre land for å fase ut fossil energi. Man får ikke lønnsomhet og satsing på offshore flytende

havvind uten at man har noen som er villige til å betale for den kraften. Da vil man kunne eksportere noe av det, selvfølgelig i tillegg til en elektrifisering av olje- og gassinstallasjonene. Men det å få noen til å betale for kraften, vil være helt avgjørende.

Bjørnar Moxnes (R) [12:21:22]: Jeg tar ordet bare til en oppklaring om forslaget. Det som det nå er store planer for i landet vårt, er å bruke veldig mye av energien fra land, som er fornybar, og føre den ut til plattformene, og på den måten få til elektrifisering av sokkelen vår, dvs. at det bygges kabler, som vil sørge for nedgang i utslippene, punktutslippene, på enkelte plattformer.

Vi tenker som så: Hvis man bygger ut flytende havvind i forbindelse med og i nærheten av plattformene, er det mulig å elektrifisere dem delvis ved hjelp av flytende havvind. Når det da finnes kabler som er lagt, og som legges ut til oljeinstallasjonene, er det mulig å tenke seg at man kan sende strømmen også i den andre retningen. Hvis det er overskuddsproduksjon fra flytende havvind, er det altså mulig å sende noe av strømmen tilbake til land – dersom dette bygges ut, som det ligger planer for.

Når det kommer til eksport, er det, som jeg nevnte i replikkunden med statsråden, vårt hovedformål å sikre eksport av teknologien, av installasjonene, til de landene som ønsker å gjennomføre endringer i energisystemene sine, ved å ta i bruk flytende havvind. Det er gunstige vilkår for det i ganske mange land, men de trenger altså teknologien og komponentene for å få det i stand, og der kan Norge bli en viktig leverandør for framtida, hvis vi får til en nødvendig satsing på dette.

Presidenten: Representanten Lars Haltbrekken har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Lars Haltbrekken (SV) [12:23:04]: Jeg har tidligere i dag beskyldt noen av mine medkollegaer for kanskje å ha litt tungt for det. Nå er det kanskje jeg som har litt tungt for det, men jeg ble ikke spesielt klokere av det siste innlegget. Jeg skjønner godt at man kan bruke flytende havvind til å elektrifisere sokkelen. Det skal vi gjøre. Jeg skjønner også godt at man da kan koble seg på nettet inn mot Fastlands-Norge og sende strømmen tilbake. Det skal vi også kunne gjøre. Det jeg fortsatt ikke skjønner, er om man også åpner for å sende noe av kraften til andre land for å bidra til utslippskutt der.

Presidenten: Presidenten vil understreka at påpeikinga frå presidenten om at alle kan ha tungt for det, står ved lag.

Ketil Kjenseth (V) [12:24:18]: Representanten Moxnes har delvis svart på noen av utfordringene jeg ga, i replikkordskiftet med statsråden.

Jeg hører mye ja, takk – det blir jo Ole Brum til alt, egentlig. I neste debatt om NorthConnect er en av grunnelsene for at vi ikke skal ta sjansen på den, at det kan føre til en ettøring eller to i økt strømpris. Men representanten Moxnes er jo ikke bekymret for skattebetalernes innsats i dette. Hvis han vil bruke så mye penger på å støtte utbyggingen av flytende havvind i Nordsjøen for å skape en leverandørindustri, blir jo den subsidiert gedigent. Det må være mer lønnsomt å se etter andre modeller hvis det er formålet.

Det er masse muligheter til å elektrifisere Nordsjøen. Vi står foran en storstilt elektrifisering. Flytende havvind kan være en del av det, men det er også mange andre muligheter. Skottland hjelper oss faktisk med noe av det, og vinden kan da blåse begge veier fra en vindmølle i Nordsjøen, eller den kan komme fra Skottland, for den del. Dette kommer vi inn på i neste debatt, men litt av utfordringen her er at på bl.a. Haugalandet, som representanten Grung var innom, har industrien et stort kraftbehov. Det er mange måter å gjøre dette på. Vi trenger avklaringer av hvor den kraften skal komme fra, men å bygge den om Nordsjøen og inn igjen ved å subsidiere den flytende havvinden, høres ikke ut som et spesielt lønnsomt forslag for skattebetalerne.

Vi diskuterer også en sammenheng mellom hvordan vi skal bruke skatteinngangen, og hva som skal gå over f.eks. strømprisen. Den debatten fortsetter. Foreløpig ser jeg ikke at Rødts forslag i debatten er noe annet enn det jeg sa i mitt forrige innlegg. Dette blir en røykgranat som tåkelegger tribunen for resten av debatten.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Bjørnar Moxnes (R) [12:26:41]: Iallfall i starten av innlegget til Kjenseth virket det som at ingen har tungt for det, men avslutningen borget kanskje for noe litt annet. Jeg har nå i mange runder forklart hensikten med forslaget vårt. Vårt syn på krafteksport kommer vi grundig tilbake til i neste runde, men vi er altså ikke prinsipielt imot enhver krafteksport eller for å kappe enhver etablert kabel til utlandet. Vi er imot nye kabler, som vil øke strømprisen i Norge, som vi altså har fått dokumentert – i runde etter runde etter runde – fra NVE og andre ekspertmiljøer. Den debatten tar vi naturligvis litt grundigere om kun kort tid.

Men hensikten med å satse på og bygge opp norsk havvindindustri er eksport av industriens produkter til de landene i verden som trenger mer fornybar kraft. Norge er ikke der i så stor grad per i dag, men andre land har et desperat behov for å få tilgang til ren energi for å erstatte fossile energikilder. Det er hensikten med det vi foreslår.

Presidenten: Presidenten vil berre visa til at neste sak enno ikkje er påbegynt.

Espen Barth Eide (A) [12:27:56]: Presidenten har en betimelig påpekning om at neste sak ikke er påbegynt, men det er etablert en åpenbar kobling mellom denne saken og den neste, for det har vært vanskelig å få tak i om Rødt mener at man prinsipielt skal avgrense mot eksport, også fra havvind ute i Nordsjøen.

Jeg har lyst til å si at jeg deler 100 pst. representanten Moxnes' tilnærming til at dette er teknologiutvikling – det er for å lage et grunnlag for en ny næring, og det kan bli eksport av teknologi. Det har også vært Arbeiderpartiets syn fra første dag, da vi allerede i fjor gikk inn for et lignende forslag om å bygge en norsk havvindindustri. Men for å lage et hjemmemarked må man også ha et marked – det er veldig vanskelig å lage produkter som produserer noe som ingen vil ha.

Jeg er også enig i at sokkelen er en viktig avtaker. Men jeg tror kanskje vi fikk en avklaring fra representanten Moxnes nå om at han ikke var prinsipielt mot at det skulle eksporteres, men det hadde da å gjøre med effekten på prisen i Norge. Det må bety at han faktisk er for eksport som ikke er negativ for prisen i Norge, og det er interessant å ta med seg til neste debatt. Det er i så fall en nyttig avklaring: at det er den eksporten som fører til økt pris i Norge, han er mot – ikke enhver eksport av kraft hvis den f.eks. har den motsatte effekten.

Presidenten: Representanten Ketil Kjenseth har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Ketil Kjenseth (V) [12:29:34]: Ett minutt, ja, det er kort.

Vi har fått noen avklaringer nå fra representanten Moxnes. Å bygge opp en leverandørindustri her, som kan eksportere, det er vi alle enige om, så spørsmålet er: Hvordan skal vi utvikle den? Per nå er det et spørsmål om vi skal bruke penger utover det virkemiddelapparatet vi allerede har. Vi bruker Enova, vi bruker Nysnø, vi bygger opp testsentre og øker også til det med eksportmuligheter.

Dette blir interessant i den videre debatten. Det er interessant at Rødt prinsipielt ikke er imot eksport. Det er en viktig del av å skape arbeidsplasser. Da kommer jo både EØS-avtaler og annet inn i bildet. Dette blir en spennende fortsettelse.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 4.

Sak nr. 5 [12:30:27]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om tre representantforslag som omhandler NorthConnect (Innst. 220 S (2019–2020), jf. Dokument 8:34 S (2019–2020), Dokument 8:49 S (2019–2020) og Dokument 8:53 S (2019–2020))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten ordna debatten slik: 3 minutt til kvar partigruppe og 3 minutt til medlemmer av regjeringa.

Vidare vil det – innanfor den fordelte taletida – verta gjeve høve til inntil seks replikkar med svar etter innlegg frå medlemmer av regjeringa, og dei som måtte teikna seg på talarlista utover den fordelte taletida, får òg ei taletid på inntil 3 minutt.

Espen Barth Eide (A) [12:31:25] (ordfører for saken): Jeg vil igjen begynne med å takke for et veldig godt samarbeid – som vanlig – i komiteen i denne store og viktige saken. Jeg vil rette en spesiell takk til forslagsstillerne – Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Rødt – som på hver sin måte har gitt oss anledning til nok en gang å behandle en sak som kanskje er den saken som har opptatt komiteen aller mest i de årene vi har sittet sammen, nemlig spørsmålet om kraft og kraftutveksling med utlandet, herunder spørsmålet om NorthConnect.

Jeg vil minne om at denne saken har røtter, lange røtter tilbake til en mangeårig oppbygging av et først nordisk og så etter hvert nordeuropeisk kraftsamarbeid, der Norge har stått helt i front, ikke minst med en lang rekke svært dyktige olje- og energiministre fra Senterpartiet, som har vært selve bærebjelken i å bygge ut denne kraftutvekslingen med det nære utlandet.

Så hadde vi en veldig viktig diskusjon i denne regjeringens periode, i 2016, som ledet til en omlegging av energiloven i retning av å åpne opp for private kabler og kabler som er bygget av andre enn Statnett, en endring som vi fra Arbeiderpartiets side og resten av opposisjonen var sterkt imot.

Og så hadde vi den omfattende diskusjonen i mars 2018 med de konklusjonene som fulgte, både i en bred politisk avtale med de daværende regjeringspartiene, Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne og i de tilhørende vedtakene som da ble fattet i Stortinget. Der ble det slått fast en rekke svært viktige prinsipper for norsk kraftpolitikk og forholdet til kraftutveksling med utlandet. Det skal være krystallklart at hovedformålet med kraftproduksjonen i Norge er å sørge for rimelig, rikelig og ren kraft til norsk industri og norske forbrukere. Spørsmålet om kabler må ses i lys av det. Utenlandskabler som øker muligheten for å oppfylle det, slik f.eks. kablene til Danmark gjør, er da positivt. Kabler som har

det motsatte fortrinn, vil være negativt. Det andre vi slo fast på det tidspunktet, var at det er viktig at kabler eies og driftes av Statnett. Dette var et syn som hadde vært et mindretallssyn, men som i den endelige avtalen om EUs tredje energimarkedspakke ble slått fast som et viktig prinsipp.

Jeg kan konstatere, og er glad for å kunne si det, at regjeringen har holdt seg til den avtalen vi inngikk. Det var mange som underveis var usikre på om denne avtalen ville holde – jeg trodde ikke dette, men jeg erkjenner at mange stilte spørsmål om det. Det er nå avklart, og jeg vil anerkjenne at statsråd Bru gjorde det klart at denne søknaden om en kabel som heter NorthConnect, fra svenske Vattenfall og en rekke norske kommuner, ikke ville gis konsesjon før man hadde fått (presidenten klubber) – jeg kommer tilbake til resten av Arbeiderpartiets begrunnelser senere.

Eva Kristin Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Presidenten vil understreke at taletiden ikke er veiledende, den er absolutt.

Stefan Heggelund (H) [12:35:01]: Norge er en kraftnasjon. Med vår sterke fornybare energiproduksjon er kraftsektoren vår unik i verden. Vi har klart å kombinere verdens vakreste natur og ivaretagelsen av denne med at vi utnytter verdiene som ligger i naturen. Det tjener oss faktisk å stoppe opp og reflektere over hva våre forfedre har fått til – ting som vi nyter godt av i dag – og vi burde reflektere over hvordan vi kan følge deres eksempel når det gjelder hvor vi skal gå videre. Derfor går vi i merknadene i denne saken igjennom en del av det Norge har gjort når det gjelder kraftsektoren. Det er viktig historie.

Kraftutveksling har tjent Norge godt. Det har bidratt til mer stabile strømpriser for norske forbrukere og for industrien, og det har bidratt til en sterk fornybarnærings i Norge.

Norge har her unike muligheter. Vi sitter på ca. halvparten av Europas regulerbare energi. I 2018 sa Stortinget ja til at vi skulle ha et fornybarsamarbeid med Europa, og vi gjorde det både fordi vi ser at norsk kraft kan være med på å fase ut fossil energi, og fordi det tjener norske interesser.

Debatten om NorthConnect har vart lenge, og den vekker sterkt engasjement. Det er bra i et demokrati. Noen påstander kan likevel ikke stå uimotsagt.

Det er beregnet at NorthConnect vil bidra til utslippskutt, samtidig som dette er et klimatiltak man vil tjene penger på. Slik skiller det seg fra en del andre ting som foreslås i klimadebatten. Dette prosjektet er sam-

funnsøkonomisk lønnsomt og vil være verdifullt for mange kommuner.

Det gjentas at NorthConnect vil bidra til høyere strømpris. Til det er det to ting å si: Med det kraftoverskuddet Norge og Sverige vil ha framover, vil NorthConnect bidra til en demping av et prisfall. Det andre er at det er mange ting som kan bidra til høyere strømpris. Jeg er f.eks. for mer industri i Norge. Det kan bidra til høyere strømpris, men da har vi virkemidler for å håndtere det, gjennom f.eks. redusert elavgift eller CO₂-kompensasjon.

Regjeringen har kunngjort at den ikke vil ta noen beslutning om konsesjon til NorthConnect, siden man ikke har kunnet høste erfaringer med de to kablene som nå er under bygging, i tråd med avtalen som ble gjort i forbindelse med behandlingen av tredje energimarkedspakke.

Da kommer vi til sluttpoenget i denne omgang: Jeg har lyst til å takke Rødt og Senterpartiet for denne muligheten til nok en gang å vise at vi er en seriøs avtalepartner. Når vi inngår en avtale, står vi på den avtalen vi har inngått. Det er intet nytt under solen.

Jon Georg Dale (FrP) [12:38:06]: Saka om NorthConnect har, som fleire allereie har vore inne på, ei lang historie. Ho er likevel førebiletleig enkel når vi fremjar dette forslaget, nemleg: Kva slags interesse skal vi vektlegge i ein situasjon der vi har både god kapasitet på utbygde utvekslingskablar og fleire under bygging, og der kabelen isolert sett bidreg til å auke straumprisen for norsk næringsliv og for norske forbrukarar? Det er utgangspunktet for at vi fremjar eit av dei tre forslaga som i sum utgjer grunnlaget for denne innstillinga.

Basert på den situasjonen som vi har i den norske kraftmarknaden, er det ingen tvil om vi har hatt utbytte av utbygging av utvekslingskablar til andre land. Det har i sum bidrege til både ein stabil kraftmarknad og ein kraftmarknad som gjev rom for å eksportere ved overskot og importere ved behov for det. Det har gjeve ein flattare straumpris enn vi elles ville hatt, og det har gjeve moglegheit til å ha meir stabil kraftpris for norsk industri.

Så spørsmålet er: Kvifor handtere NorthConnect annleis, med det som er utgangspunktet? Svaret på det er enkelt: Den kabelen bidreg ikkje til å styrkje energiforsyninga til Noreg og bidreg ikkje utover det vi allereie har av kablar til å redusere risiko i det norske kraftnettet av noka vesentleg betydning – men kabelen bidreg til auka kraftpris for private forbrukarar og for norsk næringsliv.

Difor er det i utgangspunktet bra at regjeringa no har valt å utsetje endeleg konsesjonsbehandling av denne saka. Men vi skulle ønskje at Stortinget gjekk lenger og sa eintydig nei til bygging av NorthConnect, og vi trudde at det var mogleg også å få med seg Arbeidarpar-

tiet på det. I den politiske debatten utanfor Stortinget har alt tyda på at Arbeidarpartiet var i stand til å lande på eit forslag som gav nei til å byggje NorthConnect, i staden for å dilte etter regjeringa på eit forslag som i praksis handlar om å utsetje det. Dagen i dag viser at det ikkje skjedde. Det synest vi er synd, for i dag kunne Stortinget ein gong for alle lagt rammene for å handtere søknaden frå NorthConnect gjennom å gje klare føringar for eit endeleg avslag – fordi det ikkje tener norske forbrukarar eller norsk næringsliv.

Presidenten: Representanten har vel noen forslag han skal ta opp.

Jon Georg Dale (FrP) [12:40:57]: Det er heilt korrekt, men eg var så redd presidenten skulle begynne å klubbe at eg slutta før tida! Eg tek opp dei forslaga Framstegspartiet er med på.

Presidenten: Representanten Jon Georg Dale har da tatt opp de forslagene han refererte til.

Ole André Myhrvold (Sp) [12:41:17]: For å si det enkelt: Norsk fastlandsindustri er bygd på tilgang til billig kraft. 100 års industrihistorie har nå også blitt et konkurransefortrinn, fordi norsk kraft er fornybar og klimavennlig.

Kraftmarkedet har naturlig nok endret seg over tid. Men til grunn har det alltid ligget et klart politisk premiss om at hensynet til norsk industri og norske forbrukere skal ivaretas. Utenlandskabelen NorthConnect bryter med det premisset, hvis den blir bygget.

Et annet viktig premiss har vært at utenlandsforbindelsene har blitt bygd, eid og driftet av det offentlige. Slik var det helt fram til Høyre og Fremskrittspartiet kom i regjeringskontorene. Da endret man energiloven og åpnet for at også private aktører kunne bygge, eie og drifte utenlandskabler. NorthConnect er på den måten et ektefødt barn av den endringen i energiloven.

For Senterpartiet handler saken om at kraftpolitikken fortsatt skal tjene norske forbrukere og norsk industri, at lave kraftpriser og fornybar energi fortsatt skal være en av de fremste konkurransefordelene vår industri har.

Saken i dag handler om et ja eller nei til NorthConnect. Den handler ikke om alle andre mulige og umulige forhold rundt en konsesjonssøknad. Regjeringen har allerede sagt at den ikke finner grunnlag for å gi konsesjon nå, fordi man først skal høste erfaringer fra to kabler som er under bygging.

Imidlertid forhindrer ikke det at kabelen bygges når slik erfaring foreligger, selv om NVE, regjeringens faginstans, allerede har bekreftet at det å bygge kabelen vil føre til høyere strømpriser i Norge. Den samfunnsøko-

nomiske lønnsomheten det snakkes om, skyldes rett og slett at aktørene bak prosjektet, nemlig Vattenfall og de norske kraftselskapene, får økte inntekter, inntekter som vil gå på bekostning av økonomien til norsk industri og norske husholdninger. At det er det som vurderes som samfunnsøkonomisk lønnsomhet i denne sammenheng, er verdt å merke seg.

Senterpartiet er i dag skuffet og kan heller ikke forstå at Arbeiderpartiet vil seg selv så vondt at man nok en gang går sammen med regjeringspartiene og sår tvil om rammevilkårene til norsk kraftkrevende industri, at man også denne gangen lar døra stå på gløtt for denne kabelen.

Alle som er opptatt av å utvikle ny, norsk grønn industri, burde innse at det ikke er eierskapet til kabelen som er avgjørende. Kabelen vil, uavhengig av hvem som er utbygger og hvem som eier den, føre til økt eksport og dyrere strøm og sette norske industriarbeidsplasser i fare. En sånn situasjon vil ikke Senterpartiet være med på å sette norsk industri i. Vi har fortsatt mulighet til å være med og sikre og skrive videre på stolt norsk industrihistorie. Etter Senterpartiets syn er den beste måten å gjøre det på å si et klart nei til NorthConnect i dag.

Med det tar jeg opp forslaget fra Senterpartiet og forslaget fra Senterpartiet og SV.

Presidenten: Representanten Ole André Myhrvold har tatt opp de forslagene han refererte til.

Lars Haltbrekken (SV) [12:44:35]: Norge må gjennom en omfattende grønn næringsreform. I løpet av to tiår må vi erstatte vår avhengighet av olje og utslipp med en forurensningsfri økonomi som bygger på fornybare ressurser. Forandringen må være rettferdig, skape arbeidsplasser og føre til forbedring for både folk, lokalsamfunn og miljø.

Vi må bygge industri, industri som gir oss klimaløsningene. Mer miljøvennlig industri er spesielt viktig for Norge for å ta igjen tapte arbeidsplasser og inntekter fra petroleumsnæringen framover. Vi må derfor satse på en grønn industrialisering dersom vi skal både bevare velferden og løse klimautfordringene.

Målet i den grønne omstillingen må være at vi klarer å opprettholde sysselsettingen i industrien og på den måten sørge for å bevare norsk produksjon og velferd for framtiden. Norsk fornybar kraft er viktig i klimakampen, både for å bruke den til å kutte utslipp og for å utvikle industri vi er avhengig av for å løse klimaproblemet.

Norsk vannkraft har vært og er avgjørende for utbygging av en kraftkrevende industri her til lands. Rimeleg tilgang på ren og fornybar energi har gitt arbeidsplasser og næringsutvikling over hele landet. Dette fortrinnet vil SV fortsatt ta vare på og sikre. Derfor vil SV fortsatt

prioritere fornybar kraft til industrien gjennom ulike ordninger som sikrer dette.

Samtidig vet vi at en balansert kraftutveksling med våre naboland er fornuftig for å sikre stabil tilgang på kraft, og det hjelper ikke minst også til å fase ut klimafiendtlig kraftproduksjon i våre naboland. Vår kraftutveksling hjelper vår industri og norske forbrukere i år hvor det regner lite. Det så vi for 15 år siden i landsdelen jeg kommer fra, hvor lite nedbør året før ga lite vann i magasinene og dermed trusler om midlertidig nedstenging av store, viktige industriarbeidsplasser. Heldigvis kunne svenskene hjelpe oss med kraft det året.

Vi har i dag en rekke forbindelser til utlandet. Disse gir oss sikker tilgang på kraft, og det bidrar til å kutte utslipp. I løpet av kort tid settes to nye kabler i drift. Derfor bør det ikke planlegges nye kabler før vi har erfaring med disse. Planene om utbygging av NorthConnect må stoppes, slik SV har foreslått.

Ketil Kjenseth (V) [12:47:58] (komiteens leder): Alt det representanten Lars Haltbrekken fra Sosialistisk Venstreparti sier om klimaløsninger og elektrifisering, er Venstre helt enig i. Og så lander SV med å si at norsk industri er viktigere enn klima. I Venstre mener vi det er mulig å kombinere utvikling av norsk industri med å bidra med norsk kraft til å redusere klimautslipp også i andre land enn i Norge.

Elektrifisering av Nordsjøen er en eventyrlig mulighet både for Norge og for landene rundt Nordsjøbassenget og i Europa. Det har vært mye snakk om leverandørindustri og arbeidsplasser i olje og gass i dag. Vi skal også huske på at allerede i dag har vi 20 000 som jobber innen norsk elektrifisering. Om bare noen år kan det være 40 000. Da er vi på et nivå der vi kan begynne å snakke om de 60 000 som jobber direkte i olje og gass. Så dette er en industri som står foran en stor oppbygging, og som skal bidra til et stort kutt.

Flytende havvind er en av mulighetene som ligger der. Fra Nordsjøen kan den kraften blåse begge veier: til Skottland eller til Haugalandet, som trenger mer. Det er mulig å bygge ut NorthConnect i etapper, for den del; det er mulig å starte på Sveio og ikke i Sima. Det kutter 150 km med kabel.

Det er mange paradokser i denne saken. Det er vanskelig i dag å forstå, når vi nærmest får betalt for å bruke strøm, at det ikke vil påføre norske innbyggere noe som helst å bidra til et klimakutt. Men nå er ikke det en situasjon som kommer til å bli varig.

Vi må ha mer fornybart, og vi er i ferd med å utvikle et digitalt kraftsystem, og inn i dette hører NorthConnect hjemme.

Så er det også en debatt om privat og offentlig, og den er jo – jeg vet ikke hva jeg skal kalle det – veldig spe-

siell, for også Agder Energi er eid av kommuner, Hafslund E-CO er eid av kommuner, og Lyse er eid av kommuner – altså offentlig eierskap knyttet til de tre. Det er 47 kommuner. Og svenske Vattenfall er eid av den svenske stat. Så dette blir også en rød granat for å ta-
legge debatten fullstendig. Dette handler om et initiativ for å få ut fornybar energi fra de fire aktørene, og det initiativet kan de egentlig fortsatt få ta, bare at Statnett skal eie og drifte kabler i framtida.

Det å bidra til 2 mill. tonn kutt i klimautslipp er et viktig bidrag, og jeg synes vi skal komme til klimatopp-
møtet i Skottland i 2021 med en kabel.

Hulda Holtvedt (MDG) [12:51:23]: Verden står midt i en klimakrise, og EU kommer ikke til å nå sine klimamål uten å omstille energisystemet fra fossilt til fornybart. En grunnleggende forutsetning for den omstillingen er best mulig kraftutveksling over landegrensene. Skal vi ha lys i fabrikkene når det ikke regner i Norge, er vi avhengige av å kunne importere strøm når vi har underskudd, og omvendt når det er vi som har overskudd.

Noen hevder at vi selger arvesølvet vårt når vi eksporterer strøm. I debatten om utenlandskabler er det en helt meningsløs retorikk. Vannkraften eies av og gir inntekter til staten, uavhengig av hvem vi velger å selge strømmen til. Ja, NorthConnect kan gi litt dyrere strøm, men ifølge NVE vil prisen øke mest når det er varmt, og når vi produserer mye vannkraft, altså når strømmen er billig og forbruket er lavt. Å skyve folk flest foran seg i kampen mot et så viktig klimatiltak ved å late som om NorthConnect vil skyte strømprisen i taket, er både populistisk og fordummende.

NorthConnect vil kutte utslippene med 2 mill. tonn CO₂ i året, tilsvarende utslippene fra én million personbiler. Få enkelttiltak som norske politikere rår over, har samme potensial. Kabelen skulle etter planen settes i drift i midten av 2024. NVE mener det ville gitt tilstrekkelig tid til å høste erfaringer med de nye utenlandskablene NSL og NordLink, men jeg registrerer at departementet har kommet til en annen konklusjon.

Jeg synes det er trist at forslagsstillerne, og etter hvert også regjeringen, prioriterer ned helt nødvendige og til og med samfunnsøkonomisk lønnsomme klimakutt ved å si nei til bygging av NorthConnect. Norske politikere er ikke dårlig informert om klimaendringene. De har fått budskapet klart og tydelig levert i flere tiår gjennom metervis av tykke rapporter fra forskere, gjennom bønner fra FN om å gjøre mer, og gjennom tusener av ungdom i streik. Når klimatiltak som dette må vike for andre interesser, er det fordi det politiske flertallet i Norge fortsatt ikke makter å veie klimahensyn særlig tungt.

De Grønne er varme tilhengere av mer internasjonalt samarbeid også med EU. Det er helt umulig å unngå klimakrise uten bedre kraftutveksling i Europa, og verden har ikke tid til å si nei eller til å utsette lønnsomme klimaprojekter. Derfor legger vi fram et løst forslag i dag, der vi ber regjeringen sørge for at staten overtar eierskapet i NorthConnect, og samtidig sørge for at kabelen blir bygget så raskt som mulig. Jeg tar med dette opp vårt forslag.

Presidenten: Representanten Hulda Holtvedt har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Bjørnar Moxnes (R) [12:54:29]: Tilgangen på kortreist energi fra fornybar vannkraft har i over 100 år vært et avgjørende fortrinn for Norge som industrinasjon. Men industrien havner i faresonen hvis markedet får påføre kalde Norge, langt mot nord, omtrent de samme energikostnadene som landene lenger sør i Europa. Det vil skje i økende grad for hver eneste nye utenlandskabel som bygges.

Resultatet av å behandle norsk vannkraft som en eksportvare kan derfor bli en omfattende industridød, som også vil være dårlig for miljøet, fordi norsk metallindustri har verdens laveste CO₂-utslipp. De har kuttet klimagassutslippene med 40 pst. siden 1990. I Kina skjer aluminiumsproduksjonen med åtte ganger større utslipp enn i Norge, hvor vi bruker norsk vannkraft i produksjonen. Så det å gå inn for nye kabler, som gir økt strømpris, som igjen kan føre til utflagging av norsk industri til fossilfyring i Kina, er fullstendig feilslått klimapolitikk.

Det vil også være å sage av et ben som vi trenger i en situasjon hvor hele industrien vår sliter, og hvor vi trenger økt industriell selvberging.

Debatten om NorthConnect har vært en gjenganger denne stortingsperioden. Da Rødt kom inn på Stortinget, var forslaget om å stanse NorthConnect et av de første vi fremmet. Det som behandles i dag, er det fjerde i rekken fra oss. Vi har i mange år utfordret oljeministre fra Fremskrittspartiet til å stanse NorthConnect. Terje Søviknes, Kjell-Børge Freiberg, Sylvi Listhaug – alle slo de ring rundt kabelen. Først da de forlot regjeringen, meldte de seg på i kampen mot NorthConnect. Det er kanskje motsatsen til handlekraft, men jeg vil likevel si velkommen etter til Fremskrittspartiet.

Samtidig gikk Arbeiderpartiet – etter å ha stemt ned alle våre tidligere forslag – for første gang ut og meldte om NorthConnect-motstand. Tirsdag denne uken var det et innlegg i avisen Rana Blad fra nestleder i Arbeiderpartiet Bjørnar Skjæran med overskriften: «Arbeiderpartiet stanset NorthConnect». Men i dag holder Arbeiderpartiet nok en gang døren på gløtt for konsesjon til

NorthConnect. Derfor vil jeg til slutt gi Arbeiderpartiet tre velmente råd:

For det første: Lytt til tillitsvalgte i industrien landet rundt.

For det andre: Ikke la partiets nestleder bli stående igjen som en bløffmaker om tre–fire år.

For det tredje: Bryt ACER-avtalen med de borgerlige og gå sammen med oss for å sikre flertall for forslagene om å avslå konsesjon og sikre at NorthConnect ikke bygges.

Skal Norge være en industrinasjon, eller skal vi selge ut kraften som en råvare til andre land? Det er det som er kjernen i denne saken. Det valget burde være enkelt for de fleste partier.

Statsråd Tina Bru [12:57:47]: Nå som vi endelig er kommet frem til denne saken, må jeg benytte anledningen til å gratulere representanten Borch med dagen.

NorthConnect, et selskap eid av tre av våre offentlige regionale kraftselskaper i tillegg til Vattenfall, det statseide svenske kraftselskapet, søkte i 2017 og 2018 om nødvendige tillatelser til en strømkabel mellom Norge og Storbritannia. Departementet har, som del av konsesjonsbehandlingen, bedt Norges vassdrags- og energidirektorat om å gi en samlet vurdering av søknadene.

I departementets behandling av saken har det blitt tydelig at det norske og nordiske kraftsystemet gjennomgår store endringer, og at endringene skjer raskt. Det bygges nå ut mye uregulerbar vindkraft i Norge, Norden og Europa, mens regulerbar fossil kraftproduksjon og kjernekraft legges ned. I år og neste år skal også de to nye kablene til Tyskland og Storbritannia settes i drift.

Disse endringene vil samlet sett gi store virkninger på det norske kraftsystemet, som vil påvirke kraftpriser, kraftflyt, disponeringen av de norske kraftressursene over ulike tider av året og systemdriften. I denne situasjonen er det vanskelig å vurdere om fordelene ved enda en kabel til utlandet – NorthConnect – vil veie opp for ulempene. Dette er grunnen til at jeg i slutten av mars informerte NorthConnect om at det ikke er tilstrekkelig grunnlag med de kravene energiloven stiller, for å fatte vedtak i konsesjonssaken nå. Først må vi høste erfaringer med virkningen av de to kablene som er under bygging.

Kraftutveksling med landene rundt oss er både bra og nødvendig. Det har historisk vært viktig for å sikre Norge strøm til en bedre pris de årene det har vært tørt og magasinene våre ikke har vært fylt opp tilstrekkelig. Det bidrar også til verdiskaping i Norge og inntekter gjennom kraftsalg til utlandet. Det har vi erfart med den

utvekslingen som har funnet sted i årevis. Derfor er NorthConnect et interessant prosjekt.

Jeg er tilfreds med at ingen av representantforslagene får støtte fra flertallet i komiteen her i dag, men at komiteen i stedet ber regjeringen snarest fremme forslag om endringer i energiloven, slik at staten, ved Statnett, igjen får monopol på utenlandskablene. I det ligger det en erkjennelse av at slike kabler til utlandet er viktig for verdiskaping og velferd også i fremtiden.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Espen Barth Eide (A) [13:00:23]: Jeg har tidligere i mitt innlegg sagt meg tilfreds med at statsråden traff den beslutningen som ble tatt – altså kunngjorde at det ikke ville bli gitt konsesjon før erfaringene var høstet. Jeg er også veldig glad for at et bredt flertall, som strekker seg fra SV til Høyre – de aller fleste partier – nå går inn for en umiddelbar endring av energiloven. Det hadde vært nyttig om statsråden – vel vitende om at det blir et stort flertall for det vedtaket i dag, og hun viste også selv til det – kunne si litt om hvor raskt hun vil kunne komme tilbake til Stortinget med det konkrete forslaget til en endret energilov, som da slår fast at Statnett skal ha monopol på alle framtidige utenlandskabler.

Statsråd Tina Bru [13:01:05]: Som jeg sa, i tråd med Stortingets føringer fra behandlingen av tredje energimarkedspakke og eventuelle vedtak i denne salen her i dag vil regjeringen fremme en lovendringssak om eierskap til utenlandsforbindelser. Et utkast til høringsnotat om lovendringen har vi snart klart, og deretter vil det sendes ut på høring på ordinært vis. Lovendringen vil selvfølgelig være i tråd med føringene fra Stortinget. Den eksakte ordlyden i dette lovforslaget kan jeg ikke gå nærmere inn på nå, men det er ikke så langt unna.

Espen Barth Eide (A) [13:01:40]: Jeg takker for det svaret. Jeg vil også følge opp med et spørsmål som går litt på den prinsipielle forskjellen på Statnett og andre private eller ikke-statlige kabler. Et argument fra vår side har jo vært at Statnett er en nøytral aktør og er da forskjellig både fra en strømprodusent og en strømkonsument – nøytral i markedet. Det har vært et viktig prinsipp i det norske transmisjonsnett at det nettopp har vært et Statnett-monopol, fordi man da har en nøytral rolle mellom produsent og forbruker av kraft. Er hun enig i at det er et godt prinsipp også for mellomlandsforbindelser?

Statsråd Tina Bru [13:02:15]: Det er jo ikke noen tvil om at mitt parti i utgangspunktet også har vært positive til at private – eller i dette tilfellet egentlig kommuner, i stor grad – kan drive frem slike prosjekter, men som også mange har påpekt her i dag fra mitt eget

parti, står vi på avtaler vi inngår. Dette har vært en del av den avtalen, og det er vi innstilt på å følge opp, slik som vi har sagt hele veien, men jeg synes fortsatt at det er helt ok at kommuner har lyst til å fremme slike prosjekter. Jeg mener dette er verdiskaping som kommer hele samfunnet til gode, ikke minst de kommunene som står bak. Men vi skal følge opp avtalen som vi har inngått.

Jon Georg Dale (FrP) [13:03:01]: Det var nesten tryggjande å høyre at statsråden ikkje er like begeistra for statsmonopolet som det kunne høyrast ut som i hovudinnlegget. Men når ein høyrer argumentasjonen frå Arbeidarpartiet, som i stort også handlar om den same argumentasjonen som mykje av den opposisjonen elles fører, nemleg at straumprisane er av betydning: I kva grad er det grunn til å tru at ei utbygging i regi av Statnett vil gje ein mindre vekst i straumprisane for norsk næringsliv og norske kundar enn ei privat utbygging som den omsøkte vil gje?

Statsråd Tina Bru [13:03:42]: Det er ingen tvil om at strømpriser også er av betydning. Når man vurderer slike prosjekter, skal man ha et helhetlig blikk på hvordan de påvirker strømpris, industri og det norske samfunnet for øvrig. Det vil være viktig i enhver konsesjonsprosess. Som jeg sa i innlegget mitt, er kraftsystemet nå i stor endring. Det skjer massiv utbygging av uregulerbar kraft i landene som vi er knyttet til. Det er for tidlig nå å si hvordan de to kablene som snart settes i drift, vil påvirke. Så hvordan dette vil se ut noen år fram i tid, er vanskelig å spå, men vi må etter energiloven også gjøre de helhetlige vurderingene, og dem vi har gjort så langt, viser at vi ikke har nok kunnskap til endelig å kunne si om fordelene oppveier ulempene. Og det er et viktig krav i energiloven.

Ole André Myhrvold (Sp) [13:04:39]: Statnett har gått ganske langt i å si at bygging av NorthConnect vil medføre redusert lønnsomhet i eksisterende utenlandskabler for Statnett. Støtter statsråden en sånn vurdering? Og et tilleggsspørsmål: Hva er det som gjør at regjeringen nå innser at det ikke var grunnlag for å gi konsesjon, mens man for – la oss si – ett år siden mente at man hadde grunnlag? Hva har forandret seg på det året, som gjør at regjeringen nå sier at det ikke er grunnlag for å gi konsesjon?

Statsråd Tina Bru [13:05:14]: Regjeringen har ikke på noe tidspunkt, ei heller før jeg ble statsråd, sagt at vi skal gi dette prosjektet konsesjon. Det har vært en pågående konsesjonsprosess. Man konkluderer jo ikke før man er ferdig med en sånn prosess. Da jeg ble statsråd, overtok jeg den prosessen og gikk grundig inn i saken.

Nettopp der skal man da vurdere både fordeler og ulemper og gå grundig inn i de anbefalingene som er gitt fra både NVE og andre høringsinstanser. Det er noe ulike svar fra de forskjellige som har avgitt høring.

Representanten spør om redusert lønnsomhet, og det vil det selvfølgelig være ganske vanskelig å si noe helt eksakt om før de to kablene som er under bygging, er satt i drift. Dette er en del av det som inngår i å høste erfaringer med dem, noe som også er grunnen til at vi sier at vi på det nåværende tidspunkt ikke kan gi den konsekasjonen.

Når vi er klare til å høste de erfaringene, vil vi gjøre det, og så vil man da eventuelt gi konsesjon eller avslå konsesjon når man kommer dit.

Lars Haltbrekken (SV) [13:06:24]: Jeg vil følge opp noe av det siste statsråden var inne på i sitt svar til representanten Myhrvold, nettopp det å høste erfaring fra de to kablene som nå kommer i drift. Hvor lang tid regner statsråden med å bruke på å høste den erfaringen før hun vil ta stilling til konsesjonssøknaden fra NorthConnect?

Statsråd Tina Bru [13:06:58]: Først og fremst må de jo settes i drift, og så må man se hvordan de påvirker kraftsystemet i ulike værår. Det vil gå noe tid, men eksakt hvor mye tid det kommer til å gå, er jeg ikke beredt på å svare på her og nå. Når man sier man skal høste erfaringer, skal man jo gjøre nettopp det. Det må være en grundig prosess på også det; det er den ansvarlige måten å behandle en konsesjonssøknad på. Det vil ligge til grunn, og vi vil måtte gjøre de vurderingene når vi er klare til å gjøre dem, basert på at vi har nok tid til faktisk å høste en erfaring.

Bjørnar Moxnes (R) [13:07:40]: Statsråden ble altså spurt om en NorthConnect-kabel i regi av Statnett vil gi mindre endring i strømprisen – dvs. en økning, som er dokumentert – enn om NorthConnect eies av kommuner eller andre private aktører. Det bør være mulig å gi et svar på det spørsmålet uten for mye utenomstakk?

Så tror jeg nok statsråden er glad for at Arbeiderpartiet i dag sikrer et flertall mot å stanse konsesjonen til NorthConnect. Det jeg da lurte på, er egentlig: Når det har gått et par år og man har fått erfaring med de to nye kablene som bygges, og Statnett i så fall har overtatt NorthConnect-prosjektet, vil da dagens vedtak på noen som helst måte hindre et ja til konsesjon til NorthConnect i Statnetts eie om la oss si tre-fire år, gitt det som nå ligger an til å få flertall i salen i dag?

Statsråd Tina Bru [13:08:40]: Dersom man nå endrer energiloven, som vi kommer til å fremme forslag om, vil det bety at fremtidige kabler må eies av Statnett

og ikke av andre. Men NorthConnect-prosjektet er nå satt i bero i påvente av at vi må høste erfaringer før vi kan fatte en endelig beslutning. Når man skal fatte den endelige beslutningen, vil det selvfølgelig være nødvendig å avklare eierskapet til kabelen i forbindelse med den prosessen. Men selve lovendringen vil ikke få tilbakevirkende kraft for det prosjektet. Det blir ikke sånn at det automatisk kan avslås fordi loven er endret, for man gir ikke lovendringer tilbakevirkende kraft. Dette er fortsatt en pågående konsesjonssak.

Spørsmålet knyttet til eierskap har vi inngått en avtale om i Stortinget, så det vil måtte behandles i det prosjektet når vi en dag kommer dit at vi skal fatte den endelige beslutningen.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [13:09:52]: Denne saken er nok en gang – jeg vet ikke hva slags episode og hva slags sesong vi er i nå – forunderlig å lytte til. Når en ser debatten i media og diverse Facebook-poster fra ulike partier, skulle en kunne legge til grunn at det var et tydelig flertall for å si et tydelig nei til NorthConnect i salen her. Samtidig, når den da kommer til behandling i stortingssalen, som er den plassen der en avgjør hva som skal skje med ulike saker, hva slags bestillinger en har, og hva en skal be regjeringen om, er det plutselig ikke noe flertall allikevel. Når Senterpartiet og Fremskrittspartiet ber regjeringen om å avslå søknaden om konsesjon fra NorthConnect, ligger ikke det forslaget an til å få flertall – heller ikke et forslag der en ber regjeringen om å stanse den planlagte utbyggingen av NorthConnect.

Jeg hørte statsråden her rett i forkant svare på spørsmål om NorthConnect. Hun sa at det som går på endret offentlig eierskap og endring av energiloven, vil ikke endre spørsmålet om konsesjonsbehandling av NorthConnect, vil ikke hindre regjeringen i å kunne si ja til konsesjon til det prosjektet. Og etter å ha lest Nettavisen i dag og hørt fra saksordfører og Arbeiderpartiets talsperson Espen Barth Eide blir en ikke noe mindre forvirret og bekymret over hva som ligger her. Kanskje får en tvert imot bekreftet det som er Arbeiderpartiets linje. Det som en nemlig er opptatt av der, er at en skal sikre offentlig eierskap til kabler i framtiden, og da er det ikke så avgjørende hva som skjer med enkeltprosjekt – hvis saksordføreren er riktig sitert i den saken.

Selvsagt er det viktig i framtiden å legge til rette for at det er Statnett som skal eie og drifte kabler, men det dette handler om, er hvorvidt en skal si ja eller nei til utbygging av en ny utenlandskabel. Vi har utenlandsforbindelser fra før, vi har rikelig med kraftutveksling fra

før, men spørsmålet er om en skal si ja til en eksportkabel som vil øke strømprisene for folk og industri i Norge, som vil sette industriarbeidsplasser i Norge i fare. Kunne ikke Arbeiderpartiet være med på å avklare denne saken i dag, når vi står oppe i en stor økonomisk krise i Norge, med sterkt økende arbeidsledighet, der også arbeidsplasser i industrien står i stor fare? Kunne en ikke i det minste være med på et forslag som avklarer tydelig og sier at nei, denne kabelen skal ikke bygges, uavhengig av om det kommer i regi av Statnett eller noen andre? Denne kabelen vil bidra til økte strømpriser, og derfor bør vi si nei til kabelen.

Espen Barth Eide (A) [13:13:19]: Jeg vil gå rett på et svar til det representanten Gjelsvik nettopp sa, for vi har jo nettopp avklart at det ikke skal bygges noen nye kabler som bidrar til å svekke konkurransesituasjonen for norsk industri, som bidrar til høyere priser i Norge, eller som ikke oppfyller de andre grunnleggende prinsippene som det ble slått bred ring om i den avtalen vi inngikk i 2018.

Så til representanten Gjelsvik: Vi har avklart det, ikke bare for NorthConnect, men også for alle andre framtidige prosjekter. I tillegg vil vi ikke at det skal være rom for noen framtidige prosjekter som ikke eies av Statnett, så vi har gjort mer enn bare å uttale oss om enkeltprosjektet NorthConnect. Vi har vært opptatt av å legge føringer, langsiktige føringer, på kraftpolitikken i Norge også i framtiden.

For det er jo en nesten rørende forestilling – som jeg har lagt merke til at også representanten Moxnes deler – om at dette storting kan binde alle framtidige storting. Det er jo ikke slik at et vedtak, en uttalelse eller en instruks til regjeringen om en bestemt konsesjonssak i seg selv legger føringer for nesten like prosjekter i all framtid. Slik er ikke demokratiet. Og det er vel ganske godt at et nytt flertall har nye muligheter. Derimot ville man altså ved å endre loven, ved å skaffe bred oppslutning om noen grunnleggende prinsipper, legge lange føringer – heller ikke de evigvarende, nye flertall kan lage nye lover – men det er mye mer varig å gå inn på lovverket.

Så må jeg si at Senterpartiets sterke engasjement i dette står litt i kontrast til at de er ett av to partier som ikke ville være med på det som er flertallsinnstillingens tydelige understreking av at energiloven måtte endres nå, og at Statnetts monopol måtte gjennomføres. Der står de alene med Fremskrittspartiet. Alle andre partier – SV, MDG, Arbeiderpartiet, Venstre, Kristelig Folkeparti og Høyre – står bak den, og så vidt jeg har forstått representanten Moxnes, vil også Rødt stemme for dette. Så det er det altså bred enighet om. Der er ikke Senterpartiet med; det krever en avklaring.

Så har jeg lyst til å utfordre Senterpartiets representanter igjen på om hva de tenker om det at Ola Borten Moe sto i spissen for å lage en kabel til Storbritannia på 1 400 MW, nøyaktig det samme som NorthConnect. Jeg kan si hva jeg mener om det: Jeg mener at det var fornuftig, og jeg mener at det er nok, og at det holder lenge. Men det han sa da han bejublet den avtalen han inngikk med britiske myndigheter – jeg husker det, jeg satt i samme regjering – og like før det, med tyske myndigheter, med Philipp Rösler, som var hans motpart i Tyskland da, var at dette ville være en kabel hvor man kunne importere rimelig kraft utenfra og selge kraften noe dyrere tilbake, og at det var en vinn-vinn-situasjon for Europa. Var det klokt sagt da? Og er det klokt sagt, når man ser tilbake på det? Som jeg sa i mitt hovedinnlegg: Senterpartiet har jo vært den store kabelbyggeren i moderne norsk historie og fortjener egentlig ganske mye ære for det.

Solfrid Lerbrekk (SV) [13:16:30]: Eg må seia at det er skuffande å sjå korleis Arbeidarpartiet i dag går imot sine egne veljarar og tilsette i den landbaserte kraftforedlende industrien i Noreg. Her ligg det no ei moglegheit til å leggja denne svært kontroversielle sjøkabelen død.

Det er ikkje tvil om at denne sjøkabelen vil føra med seg høgare straumprisar og større usikkerheit for den landbaserte og kraftkrevjande industrien i Noreg. Ei lang rekkje hovudtillitsvalde og konserntillitsvalde i denne industrien, bl.a. i heile Elkem-konsernet, ber Arbeidarpartiet innstendig om å stemma for resten av opposisjonen sitt forslag i dag.

I tillegg til dette er det ikkje vanskeleg å finna folk og tillitsvalde i kraftkrevjande industri som òg er medlemmar og tillitsvalde i Arbeidarpartiet, som støttar desse andre tillitsvalde og meiner det same. Dei er oppriktig redde for arbeidsplassane sine dersom det vert høgare straumprisar på grunn av denne sjøkabelen, og det forstår eg veldig godt.

Den kraftkrevjande industrien består stort sett av hjørnesteinsbedrifter rundt omkring i Bygde-Noreg. Dei er svært utsette for internasjonal konkurranse, og det er utfordrande i eit høgkostland som Noreg. Desse bedriftene er i Noreg stort sett på bakgrunn av to stabile konkurransefortrinn, kor eit av dei er dyktige og svært høgt utdanna fagarbeidarar, og det andre konkurransefortrinnet er langsiktige avtaler om låge straumprisar. Om ein skal begynna å gambla med eitt av to klare konkurransefortrinn til denne kraftkrevjande industrien, gamblar ein med tusenvis av berekraftige arbeidsplassar som me burde ha i mange tiår framover, og som me burde vera veldig stolte over.

Eg må, som representant for fagbevegelsen, åtvara Arbeidarpartiet mot å utsetja denne saka heller enn å stå på dei tillitsvalde si side i denne saka. Det er synd at Arbeidarpartiet ikkje vel å lytta til fagbevegelsen. Me såg det same i ACER-saka, kor Arbeidarpartiet i ettertid meiner at dei angrar og har lært, men eg må seia at det viser ikkje igjen i denne saka her, og det skuffar meg.

Bengt Fasteraune (Sp) [13:19:31]: De norske vannkraftressursene har gitt verdiskaping og lys og varme i over 100 år. Denne ressursen må også komme framtidige generasjoner til gode. Stortinget sørget tidlig for at vannkraftressursene skulle forbli på norske hender, gjennom konsesjonslovene, hjemfallsretten, som ble innført helt tilbake til 1909.

Det er norske husholdninger og ikke minst norske bedrifter som har nytt godt av at strømprisene i Norge tradisjonelt har vært lave. For norsk industri har tilgangen til billig kraft vært en konkurransefordel gjennom mange tiår. Vi må ta vare på den fordel som Norge har med god tilgang på billig fornybar energi.

I dag har vi et nordisk strømmarked med overskudd av kraft som gir lave priser. Med flere overføringskabler får vi et europeisk strømmarked med høye priser. Da vil EUs konkurranseregler forby å skjerme norsk industri. I tillegg er vi en del av ACER, som vil overvåke og vedta regler som sikrer at strømmen flyter etter markedshensyn, ikke nasjonale hensyn.

Å selge norsk vannkraft har alltid vært og vil alltid være uklokt. Derfor står selvfølgelig kjøperne i kø ved grensen. Det er svært uklokt og lite framtidsrettet at slike betraktninger med jevne mellomrom kommer til overflaten. Det disse ofte kamuflerte røstene vil oppnå, er et marked som også er for eierskapet. Nå er de i gang igjen, kanskje ikke direkte, men indirekte gjennom finurlige måter å svekke det lokale og nasjonale eierskapet, en bit-for-bit-politikk som kamuflerer den egentlige politiske målsettingen om å demontere den norske kraftbransjen ved å fjerne nasjonal og lokal råderett og la markedet og EU overta fullstendig.

Senterpartiet vil bruke vannkraften vår til å sikre lave strømpriser både for familier og for industrien i Norge. Derfor sier vi et klart nei til eksportkabelen NorthConnect. NVE slår fast at selskapene bak NorthConnect-kabelen i hovedsak ikke vil tjene penger på den strømmen de selger gjennom kabelen, men på at strømprisen øker i Norge. Lave kraftpriser er en av de fremste konkurransefordelene norsk kraftforedlende industri har. Selv om NorthConnect er beregnet til ikke å være samfunnsøkonomisk lønnsom, framgår det at det kan gi ulike fordelingsvirkninger mellom ulike aktører i Norge.

Kraftutveksling skal tjene både norske forbrukere og norsk industri, slik det har gjort i flere tiår. Flertallet viser til at Norge gjennom å satse på kraftutveksling har fått økt forsyningssikkerhet og lavere strømpriser enn vi ville hatt uten. Norge importerer nå omtrent like mye kraft som vi eksporterer, begge framforhandlet under den rød-grønne regjeringen, altså to kabler. De er snart på plass. Med disse på plass vil vår kapasitet for kraftutveksling allerede være langt høyere enn hva som er tilfellet for de fleste sammenlignbare land.

Jon Georg Dale (FrP) [13:22:48]: Denne debatten har – kanskje oppsiktsvekkjande nok – vore oppklarende. Det var ikkje omsynet til industriarbeidarane eller straumprisane for folk flest som var det viktigaste for Arbeidarpartiet. Det var statsmonopolismen. Difor er det underleg å høyre at Arbeidarpartiet kritiserer Senterpartiet når dei for ein gongs skuld er einige med Framstegspartiet. Det er ikkje sikkert at kommunalt eigarskap er det farlegaste vi har her i verda. Det er eit ganske klassisk standpunkt for eit parti som trur at fornufta er nokolunde likt fordelt rundt om i landet.

Det som er minst like kjekt å observere, er at statsråd Tina Bru fullstendig kler av resonnementet til Arbeidarpartiet når ho langt på veg bekreftar at det naturlegvis ikkje er slik at viss Statnett byggjer ut ein kabel, så er verknaden for straumkundane mindre enn viss kommunalt eigde selskap gjer det, og ganske presist avklarar at dagens vedtak i Stortinget på ingen måte hindrar regjeringa i å ha fullt handlingsrom til å gi konsesjon til NorthConnect.

Alt det Arbeidarpartiet har fortalt der ute gjennom fleire månader, står seg ikkje når det vert testa mot koreis det vert forstått av dei som skal gjere dei endelege vedtaka. Det gjer at statsmonopolist Barth Eide er fullstendig avkledd: Til sjuande og sist handlar dette berre om at ein brukte denne saka til å sørgje for at kommunane ikkje kan hente denne verdiskapinga i framtida – det skal statsmonopolet fortsetje å gjere – heilt utan å tenkje på kva slags konsekvensar NorthConnect-utbygginga eventuelt skulle ha for industrien. Statsmonopolismen vart viktigare enn industripolitikken for Arbeidarpartiet endå ein gong.

Terje Aasland (A) [13:25:05]: Siste innlegg var i hvert fall ikke mye oppklarende, ei heller reelt sett, med hensyn til det som er den faktiske saken.

For det første var det representanten Dales eget parti, Fremskrittspartiet, som da de var i regjering, sørget for å få en endring i energiloven som la grunnlaget for NorthConnect. Det går ikke an å tilbakevise det. Det handler ikke om at kommunene kan hente ut noen inntekter av en utenlandskabel – nei, det handler om at hvem som helst kan hente ut inntekter fra en uten-

landskabel, sånn som loven ble rigget under Fremskrittspartiets ledelse i Olje- og energidepartementet.

Så det å snakke ut av begge munnviker er Fremskrittspartiet særdeles gode til. Når de legger sjelen sin i å sikre framtiden for norske industriarbeidsplasser, er det kanskje rørende å høre på, men når de går inn og skal gjøre noe som faktisk betyr noe, er det fullstendig manglende vilje til å gjøre noe.

Det mest vesentlige i denne saken nå er selvfølgelig å endre energiloven, for en kan godt si nei til konsesjonen i dag og få en ny konsesjon fra en helt annen privat aktør i morgen. Så ballen vil fortsette å rulle hvis det er opp til Fremskrittspartiet – og Senterpartiet, forundringsverdig nok. At Senterpartiet ikke er med på å endre energiloven tilbake igjen til det Senterpartiet faktisk mente i 2016, er for meg en gåte.

Vil en ha kontroll på de konsesjonssøknadene som skal omhandle utenlandskablene i framtiden, må det være Statnett og staten som har ansvaret for det, for det er da staten kan ta regien på om det skal fremmes, eller hvordan det skal gjøres. Men hvis en overlater det til Agder Energi, Skagerak Energi, Vattenfall eller andre som måtte ha en interesse av å bygge en sånn kabel, har en mistet kontrollen over det. De som prøver å bortforklare det i denne saken, har ikke skjønt saken.

Det er også manglende vilje til å ramme dette inn i et perspektiv hvor det er energitrygghet, industri, arbeidsplasser og utnyttelse av de fantastiske ressursene det handler om – for det er det det gjør. Kraftutveksling har jo ikke bare vært dumt; kraftutveksling har tjent norske forbrukere og norsk industri så langt. Men vi er veldig tydelige på at nå må vi ha erfaring med det som faktisk foregår, sånn at vi vet hva det handler om i tiden framover – og det er det vi har fått til, samtidig som vi har klart å innføre det som var vårt viktigste ankepunkt i 2016, endringen i energiloven som den gangens olje- og energiminister Tord Lien la opp til. Det burde iallfall også Senterpartiet sørge for å stemme for i dag, slik at vi fikk en klarhet i hva også Senterpartiet vil etter stortingsvalget i 2021.

Bjørnar Moxnes (R) [13:28:23]: Det har kommet et par nyttige avklaringer gjennom denne runden i Stortinget. Den ene kom fra statsråden i replikkvekslingen i stad, nemlig at naturligvis har ikke lovendringen tilbakevirkende kraft. Det er ingenting av det som vedtas i dag, som Arbeiderpartiet fronter, som faktisk vil hindre at NorthConnect kan realiseres, også i ikke-statlig regi. Det vil være et avtalebrudd – det er riktig – men det er ingenting i forslagene som vil stå i veien for det, for det har altså ikke tilbakevirkende kraft. Det er én nyttig avklaring vi har fått fra statsråden.

Så kan naturligvis ikke dette stortinget binde opp framtidige storting. Det har representanten Barth Eide rett i, og det er vi helt enige i. Vårt poeng er følgende: Hvis vi sier nei til konsesjon i dag, unngår vi at søknaden blir liggende i skuffen, klar til behandling for regjeringen i neste periode, slik at den kommende olje- og energiministeren, om den heter Bru eller Barth Eide, kan trykke på ja-knappen så fort vedkommende måtte ønske det. Hvis vi sier nei til søknaden i dag, kreves det altså en ny søknad, fulgt av en ny demokratisk behandling, der flertallet forhåpentligvis kan presse en ny regjering til å stå på industriens og ikke kraftbransjens side.

Det er forskjellen på om man i dag gjør som Arbeiderpartiet og trykker inn pause-knappen for søknaden om NorthConnect sammen med de borgerlige i regjering, eller om man gjør som Rødt, sammen med en rekke andre partier, og klart og tydelig går inn for å avslå konsesjonssøknaden gjennom et vedtak i Stortinget i dag. Veien fram til å få realisert denne eksportkabelen – som altså vil gi økt strømpris, til skade både for norsk industri og norske innbyggere – er veldig mye kortere hvis Stortinget i dag nøyer seg med å trykke på pause-knappen, som også innebærer at staten kan ta over prosjektet – det har skjedd før, i forbindelse med Statnett. Det i seg selv vil jo ikke føre til at en realisering av NorthConnect vil gi mindre strømprisøkning, om NorthConnect eies av kommuner og svenske Vattenfall. La det være tydelig: Rødt støtter naturligvis et statlig monopol på utenlandsforbindelser. Det er vi for, men vi tror ikke at det i seg selv vil føre til at NorthConnect blir noe mindre skadelig enn det den blir om eierskapet er et annet. Så det er en klar forskjell på om man går sammen med Høyre om en pause, eller sammen med industrien, Rødt og andre partier og sier nei til konsesjon.

Nils T. Bjørke hadde her teke over president-plassen.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [13:31:50]: Representanten Barth Eide var opptatt av at Senterpartiet gjennom flere olje- og energiministre opp gjennom tiden har bidratt til oppbygging av utvekslingskapasitet for strøm med utlandet. Det er helt riktig. Det har ført at vi per i dag har mye utbygd kapasitet for kraftutveksling med utlandet.

Da man hadde rød-grønn regjering, sa man ja til noen utvekslingsprosjekter. Det som representanten Barth Eide konkret viste til, ble konsesjonsbehandlet under Høyre-Fremskrittsparti-regjeringen, men det ble også under den rød-grønne regjeringen sagt ja til prosjekter, og det ble sagt nei til prosjekter som man mente var ukloke.

Det prosjektet som vi skal ta stilling til i dag, er NorthConnect. Da må også Arbeiderpartiet kunne ta stilling

– ja eller nei – til det, i forhold til om det er klokt eller ikke. Det er fint å øke nivået på hva en sier i salen, men det hadde vært fint om representanten Aasland kunne ha presentert argumenter for hvorfor Arbeiderpartiet ikke skal stemme for Senterpartiets forslag som vi har sammen med Fremskrittspartiet og SV, som sier tydelig nei til NorthConnect. Det er jo det vi må få avklart nå først. Om det prosjektet oppstår på et senere tidspunkt i regi av Statnett, vil det være like skadelig for norsk industri og for norske arbeidsplasser.

Derfor må vi sørge for å få ryddet det av veien nå, sørge for at man sier nei til konsesjonssøknad for NorthConnect – stanse det prosjektet, sånn som Arbeiderpartiet har mulighet til å sikre flertall for her i dag. Hvis Arbeiderpartiets talpersoner kan gå opp her og si at det skal vi bidra til, vi skal bidra til å sikre det flertallet, så skal Senterpartiet gladelig være med på å stemme for forslag om å endre energiloven. Vi er for å endre energiloven, sånn at det er Statnett som skal eie og drifte utenlandskabler. Det var vår energiminister i den rød-grønne regjeringen som sørget for det sist gang. Selvsagt vil vi sørge for det igjen, men det vi må sørge for først, er å få stoppet NorthConnect, en kabel som blir en ren eksportkabel, som har en kapasitet til å eksportere mer strøm enn man bruker på de største industriplassene i Norge til sammen, og som det er avklart – vil bidra til høyere strømpriser for folk og industri i Norge. Det ville være en stor håndsrekning til alle dem i industrien som nå står og lur på framtiden sin. Da må man i hvert fall kunne være med på å gi en avklaring på at denne kabelen skal stoppes, og det bør gjøres gjennom vedtak i Stortinget i dag.

Gisle Meininger Saudland (FrP) [13:34:51]: Vi behandler nå en av de mest omdiskuterte sakene i norsk energipolitikk de siste årene, nemlig en eventuell bygging av en strømkabel til Skottland, den såkalte NorthConnect. Undertegnede rakk heldigvis, mens jeg ennå var medlem av energi- og miljøkomiteen, å være med på å fremme et av forslagene om å si nei til NorthConnect, som dessverre ikke får flertall nå i dag. Jeg sier dessverre – ikke fordi jeg ikke unner selskapene å tjene penger, men fordi jeg ikke ønsker at noen skal tjene de pengene ved å flytte strømregningen over på forbrukeren, som man ser at man gjør ved at strømprisen som følge av NorthConnect-utbygging vil øke.

Nå skal jeg heller ikke dra i gang en stor vindmølledebatt, men på samme måte som jeg er kritisk til at vindkraftbransjen tjener penger på å flytte regningen over på andre, er jeg skeptisk og kritisk til at det er strømkundene, som er alle og enhver – fra Olga på 80 år til Ole på 18 år – som skal betale for klimafesten til EU med økt strømpris i Norge.

Så husker jeg veldig godt for to år siden, da vi diskuterte ACER. Da advarte Senterpartiet veldig imot, at vi ikke skulle diskutere det, at det ikke lenger var Norge som skulle bestemme om vi skulle bygge utenlandskabler eller ikkelenger, for det var det ACER som skulle gjøre. Det blir ganske underlig når vi nå står og diskuterer nettopp en utenlandskabel i denne salen i dag. Da synes jeg det utspillet og de utsagnene Senterpartiet kom med da, kommer i et ganske underlig lys.

Og så vil jeg si at det er ganske rart at mange sier at det ikke er så galt at strømprisen kommer til å øke, fordi den er så lav i Norge allerede. Det er mange som kanskje er veldig glad for at den akkurat nå tilfeldigvis er lav. Men det er ikke så dumt at strømprisen er lav i Norge, nettopp fordi vi produserer strømmen i Norge. Vi bruker strøm til oppvarming i hus og hjem, i motsetning til det man gjør veldig mange andre steder i Europa.

Helt til slutt: Det er jo ikke sånn at Fremskrittspartiet er imot enhver kraftutveksling. Vi er glad i handel, og vi er et lite land som ser utover, men vi er ikke glad for at man skal bygge en kabel som gir økt strømpris til forbrukerne, og at det er der gevinsten ligger, nemlig at man skyver regningen over på alle. Da hadde jeg håpet at kanskje de som er for å bygge kabelen, hadde vært ærlige nok til å si at man har lyst til å bygge kabelen fordi klimagevinsten er større enn den andre gevinsten. Jeg hadde håpet de kunne være ærlige og si det i salen i dag.

Ellers har det vært en interessant debatt, og jeg håper at avklaringen kommer i løpet av debatten.

Ole André Myhrvold (Sp) [13:38:07]: Det er interessant å følge debatten, og det er interessant å høre den grønnvaskingen som foregår rundt NorthConnect ved å si at den er avgjørende for klimaomstillingen i Europa. Det man ikke snakker om, er at det også finnes en minusside. Det er opplagt at vi kommer til å flytte eksport fra kontinentet til Storbritannia, og vi vet at energimiksen på kontinentet har betydelig høyere CO₂-utslipp enn energimiksen i Storbritannia har. Det regnestykket skulle jeg også ha likt å se på.

Det er også sånn at kabelen vil gi økt strømpris. Derom hersker ingen tvil, det har NVE vært klare på. Det vil føre til en økt nettokostnad for norsk prosessindustri på rundt 1 mrd. kr i året. Hva det vil bety for den globale markedsandelen for vannkraftbaserte produkter i forhold til kullbasert produksjon rundt om i verden, er det ingen som snakker om, eller hvilke utslippskonsekvenser som ligger der.

Det snakkes heller ikke om investeringsevnen i produksjonen av utslippsfrie industriprodukter, f.eks. aluminium og silisium, og dermed igjen økt forbruk av fornybar kraft i Norge – det snakkes man ikke om. Det snakkes ikke om at vi står midt i en grønn omstilling der

verden skal endre produksjonsteknologi for de mest utslippstunge industriproduktene, som sement, stål – og igjen: aluminium og silisium. Norge har et godt utgangspunkt for å kunne være en driver i den prosessen. Men hvordan vil økte kraftpriser påvirke det at Norge kan gå foran i det arbeidet?

En overføringskabel vil også kunne påvirke klimainvesteringene eller fornybarinvesteringene i Storbritannia. Uten en kabel kan vi kanskje se for oss at britene må investere mer i egen fornybar produksjon, i batterier og hydrogenløsninger, men hvis kraften allikevel kommer billig fra Norge, hva vil det da gjøre med investeringstakten i det fornybare i Storbritannia? Har man sett på klimagevinsten av å utnytte norsk fornybar kraftproduksjon til mest mulig lokal produksjon av slike industriprodukter som jeg nevnte i sted, som fort vil kunne erstattes andre steder i verden basert på kullbasert industri?

Det er basisindustri vi trenger når oljevirkomheten av naturlige årsaker trappes ned. Nå er Stortinget i ferd med å risikere at vi setter oss i en situasjon der det blinker et gult lys for videre fornybar industriproduksjon i Norge.

Espen Barth Eide (A) [13:41:15]: La meg gjenta det: Jeg vil overhodet ikke vise til om noen har tungt for det – det har tidligere vært omtalt – jeg har av og til tungt for det selv.

La meg si det en gang til: Arbeiderpartiet er imot og vil forbli imot enhver kabelforbindelse – Statnett eller ikke – som bidrar til å forverre konkurransesituasjonen for norsk industri. Det er veldig tydelig slått fastram i vår politikk, i vårt arbeidsprogram. Det er også en del av avtalen vi har fått et bredt flertall med på, at førsteprioritet for norsk kraft skal være rikelig, rimelig og ren kraft til norsk industri og norske forbrukere. Vi vet av erfaring at det omfattende nettet med utenlandskabler vi har så langt, har bidratt til det. Det renner inn med billig dansk vindkraft store deler av året, som er rimeligere enn vannkraften vi selv produserer, og da kan vi selge vannkraft tilbake. Det hjelper danskene å bli kvitt strøm, vi tjener penger i norske kommuner, og vi får billigere strøm til norske forbrukere. Så kabler kan bidra til det.

NorthConnect, slik det ser ut nå, uansett eierskap, vil ikke ha den effekten. Det NVE beregner, er at prisen går opp. Altså er vi imot NorthConnect, selv om den blir overtatt av Statnett. Samtidig kan vi ikke sitte her og si at enhver kabel i enhver framtid vil ha den effekten. Grunnen til at vi ønsker å høste erfaringer, er at man vil se hvordan dette utvikler seg, og da må man skjønne utviklingen på begge sider av hvordan denne kabelen går. En av Ola Borten Moes to store kabler, North Sea Link, er på 1 400 MW og går fra Suldal til Newcastle. Den vil fysisk

være identisk – identisk – med NorthConnect, men med to forskjeller: Den ene er at den er eid av Statnett og ikke av kommuner, den andre er at det blir en kabel til. Statnett selv sier, meget klokkelig, at nå er det nok for en god stund, vi trenger ikke en kabel til til Storbritannia, i hvert fall ikke på en god stund, fordi vi skal høste erfaringene av den kabelen som Ola Borten Moe og vi – jeg satt i samme regjering – fikk gjennom etter lange og gode forhandlinger med National Grid og med eierne på brittisk side.

Vi må skille mellom hva vi mener om kabelpolitikken i sin alminnelighet, og hvilke prinsipper som skal legges til grunn. I veldig mange av innleggene i denne saken fokuseres det slik på NorthConnect at man nesten begynner å lure på at hvis det gjenoppsto dagen etter med navnet SouthConnect, var det greit.

Det må være noen varige føringer på hva man vil med kabelutvekslingen. Så langt har det vært greit. Nå må vi høste erfaringer, det mener også Statnett. Det er jo et viktig poeng at Statnett har gjort det veldig tydelig at de ikke ønsker denne kabelen. Sannsynligheten for at de kommer til å drive det fram som et ønskeprosjekt, er ganske liten når de for noen uker siden, i en høringsuttalelse, sa det stikk motsatte.

Bengt Fasteraune (Sp) [13:44:26]: Som jeg sa i mitt tidligere innlegg, er kraftutveksling noe som skal tjene både norske forbrukere og norsk industri, og det har den gjort i mange tiår. Flertallet i denne saken sier akkurat det samme.

Det som er poenget, er at Norge allerede har betydelig utvekslingskapasitet, og – som det ble sagt gjentatte ganger – to nye kabler, begge framforhandlet under den rød-grønne regjeringen, er snart på plass. Med disse på plass vil vår kapasitet for kraftutveksling allerede være langt større enn hva som er tilfellet for de fleste sammenlignbare land – som jeg også sa i mitt forrige innlegg.

Det har vært mange flammende innlegg om at endringer i energiloven er det viktigste når vi nå skal diskutere et representantforslag om NorthConnect. Det må jo være å bomme på skiva. Det vi snakker om nå, er en sak som har gått i medier, i stortingssalen – ja, overalt – over lang, lang, lang tid. Det er en avklaring folk forventer om NorthConnect. Det er det vi sitter og diskuterer i salen nå.

Vi skal høste erfaringer, blir det sagt. Man snakker om at en lov og en endring av en energilov ikke har tilbakevirkende kraft i en pågående konsesjonssak. Da skjønner alle hva slags muligheter som åpner seg her. Avtaler skal ikke brytes. Det er et bredt forlik. Samtidig sier man at Stortinget ikke kan binde framtidige storting

til evig tid. Her er det mange uklarheter, som kan oppstå både her i Stortinget og utenfor Stortinget.

Hvis man ikke klarer å si nei til NorthConnect nå, har man vikarierende motiver. Det er jeg rimelig sikker på. Ved å ikke si nei åpner flertallet med Arbeiderpartiet opp for å dra NorthConnect-kabelen i skotsk havn. Da er spørsmålet: Hvor mye tåkelegging kan vi akseptere? Det er ikke nok med en henstilling til regjeringen om å sikre staten et monopol på utenlandske kabler. Det var vel det som ble sagt da Arbeiderpartiet sammen med regjeringen sikret flertall for å avgi suverenitet over deler av norsk energipolitikk til EUs energibyrå ACER da vi diskuterte det sist.

Når Arbeiderpartiet påstår at avtalen med regjeringen om ACER stoppet NorthConnect, kan det jo ikke være noe problem å si ja til at NorthConnect ikke blir bygget. Tvilen må nå fjernes. Den gylne muligheten har vi i dag, og verken velgere eller norsk industri har behov for at usikkerheten dras ut på ubestemt tid.

Terje Aasland (A) [13:47:38]: Hvis usikkerheten skal fortsette, er det bare å gjøre som Fremskrittspartiet og Senterpartiet gjør, nettopp å ikke ta grep nå og endre energiloven. For det er der usikkerheten ligger. Det tror jeg bare vi må erkjenne.

Av hensyn nettopp til norsk industri og norsk energipolitikk tok Arbeiderpartiet ansvar i forbindelse med EUs tredje energimarkedspakke, fremmet noen punkter og krav overfor regjeringen og fikk regjeringen med på det. Det er vi veldig glad for. Derfor har regjeringen nå sagt nei til NorthConnect. En vil endre energiloven. Det er to vesentlige elementer i tilknytning til dette. Det ser ut som om det er litt glemt i den diskusjonen. Det er jeg forundret over, fordi det er helt vesentlig. Akkurat det er grunnleggende prinsipper. Det går ikke an å bortforklare det på noen måte. Det er nettopp fordi vi allerede da så at NorthConnect kunne medføre økt pris. Vi behøvde ikke å vente på en samfunnsøkonomisk analyse. Vi ville ikke ha mer press inn i kraftutvekslingen.

Noen later som om Arbeiderpartiet er for NorthConnect. Nei, vi har bestandig vært imot den. Vi har vært imot grunnlaget som Fremskrittspartiet åpnet for i 2016, med hensyn til NorthConnect. Det er det som er det vesentlige. Det er som representanten Barth Eide glimrende sa: Arbeiderpartiet vil aldri stemme for forslag som ødelegger for industriens framtidige grunnlag i Norge – aldri – verken når det gjelder CO₂-kompensasjon eller forholdet til nettilgang. Når det gjelder andre ting som har innvirkning på norsk industri, er vi på industriens side hele veien.

Så til rekkefølgeproblematikken til representanten Gjelsvik: Ja, vi kan godt si nei til NorthConnect i dag, og vi kan si nei til NorthConnect i morgen, men NorthCon-

nect kan igjen søke konsesjon i overmorgen. Det er ikke noe evigvarende grunnlag verken for regjering eller for storting eller for NorthConnect. Prinsippet kan fremmes igjen i morgen. Da må en jo sørge for at en får bort grunnlaget som gjør at NorthConnect kan søke konsesjon. Det er rekkefølgeriktighet, men den har ikke Senterpartiet forstått. Det er jeg veldig forundret over, for Senterpartiet i 2016 var så veldig opptatt av at en ikke burde endre energiloven, som igjen ga grunnlaget for NorthConnect-søknaden, og som i dag skaper frustrasjon, men hvor alle i utgangspunktet er enige om at den bør ikke bygges, og skal ikke bygges, slik situasjonen er nå. Til og med olje- og energiministeren er enig i det. Det er hun som har stoppet det akkurat nå. Jeg forstår det ikke helt.

Man må prøve å holde seg til realitetene. Arbeiderpartiet vil aldri i denne stortingssalen være med på å vedta saker som får negative konsekvenser for norsk industri. Tvert om vil vi bygge den, og vi vil også bygge energitrygghet, godhet og trygghet for vanlige folk i tilknytning til det.

Sandra Borch (Sp) [13:50:52]: Senterpartiet har hele veien vært klar på at Norge bør avslå konsesjons-søknaden om bygging av NorthConnect. Det handler om to ting. Det handler om at vi ikke ønsker å gi EU råderett over norske naturressurser, og det handler om at vi ikke ønsker å øke forbrukerne og industrien sine strømpriser.

Jeg merker meg hva Arbeiderpartiet sier her, men NVE slår fast at denne strømkabelen vil innebære en økning av strømprisen. I tillegg kommer også økning av nettleien dersom denne kabelen bygges. I sum vil dette påføre norske forbrukere og industri milliarder i økte kostnader, svekke industriens konkurransekraft og gjøre industrien i dårligere stand til å foreta nye, miljøvennlige investeringer.

Det forundrer meg at Arbeiderpartiet er så vinglete i denne saken. Ikke vil de i dag si klart nei til en konsesjon for NorthConnect, og i dag kan vi også lese i Klassekampen at Arbeiderpartiet kaller utsettelse av NorthConnect for en seier. Da vil jeg spørre Arbeiderpartiet om de har spurt industriarbeideren i Mo i Rana, i Sauda eller i Årdal om de ser på dette som en seier for industrien.

I tillegg blir det i Klassekampen sagt at Arbeiderpartiet sikrer at det ikke blir åpnet for kabelen denne stortingsperioden. Vel, nå er det ikke så veldig lenge igjen av denne stortingsperioden. Jeg kan med sikkerhet si at Senterpartiet skal jobbe knallhardt for at denne konsesjonen heller ikke skal gis i neste stortingsperiode eller stortingsperioden etter det. Det ser dessverre ikke ut til at Arbeiderpartiet er av samme oppfatning.

Det er ikke uten grunn at industrien er mot denne kabelen, og jeg trodde at Arbeiderpartiet lyttet til industrien. I dag er jeg skuffet over at man ikke får et tydeligere vedtak på å si nei til hele konsesjonen om å bygge ut NorthConnect.

Jeg lurar på hva Arbeiderpartiet skal si til industriarbeiderne i Årdal etter debatten i dag. Arbeiderpartiet kunne i dag sikret et klart og tydelig vedtak om å si nei til denne konsesjonen, og jeg merker meg at det gjør de ikke.

Presidenten: Representanten Sigbjørn Gjelsvik har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [13:53:22]: Kjernen i denne saken er hvorvidt en skal stoppe NorthConnect-prosjektet eller ikke. Det som bl.a. Senterpartiet har foreslått i denne saken, og som vil kunne få flertall hvis Arbeiderpartiet stemmer for, er for det første at en skal be regjeringen om å avslå konsesjonssøknaden fra NorthConnect. Det andre er at en ber regjeringen stanse den planlagte utbyggingen av NorthConnect. Det standpunktet vil kunne få flertall i denne salen, og da må regjeringen innrette seg etter det, dersom det standpunktet får flertall. Hvis det standpunktet ikke får flertall, er det energiministerens standpunkt som fortsatt gjelder, nemlig at regjeringen fortsatt har frihet til å gi konsesjon til NorthConnect på et senere tidspunkt. Det er kjernen i saken. Derfor er det avgjørende viktig, når vi behandler saken i Stortinget – landets nasjonalforsamling – å sikre tryggheten for norsk industri og norske arbeidsplasser og å sørge for at denne saken blir stanset i dag.

Espen Barth Eide (A) [13:54:41]: Dette er et tidspunkt i debatten da man bør tiltre ved å si noe nytt, så jeg skal i hvert fall gjøre et lite forsøk på det. Jeg har for øvrig glemt å gratulere representanten Borch med dagen, så jeg vil begynne med det.

Så vil jeg svare på hennes spørsmål: Har vi snakket med industriarbeiderne? Ja, selvfølgelig har vi det. Vi har snakket inngående med dem i flere år. Det vedtaket som Arbeiderpartiets landsstyre gjorde i mars 2018, og som i veldig stor grad inneholder det som er reflektert i den senere avtalen, kom etter omfattende samtaler med dem. Så sent som for et par dager siden hadde vi en stor konferanse med en rekke tillitsvalgte fra Industri Energi og gikk igjennom nettopp dette. Og jeg opplevde at det var bred støtte til at vi nå, for det første, hadde sørget for at NorthConnect ikke blir bygget nå – det er det som er om denne perioden, før man høster erfaringer – at man har lagt veldig klare føringer på hva slags erfaringer man er ute etter, med tanke på pris og effekt på det norske

systemet, og at man har fått gjennomslag for umiddelbar endring av energiloven, i retning av å gjenopprette Statnetts monopol. Summen av det er et viktig gjennombrudd. Så ja, vi har snakket med dem.

Det var også flere av dem som ganske entusiastisk påpekte at industriarbeiderne i Norge ikke er imot kabler. De er imot de kablene som fører til en forverret konkurransesituasjon, men de er – naturlig nok og logisk nok – for de kablene som har den motsatte effekten. Noe annet ville være veldig rart, for i så fall ville de ha vært imot kabler som gjør at strømmen blir billigere i Norge enn hos konkurrentene. Det standpunktet har de da heller ikke, og det var de opptatt av å få fram. Det er altså forhold rundt denne kabelen, denne forbindelsen, mellom Norge og Storbritannia, på toppen av en kabel som allerede er vedtatt til Storbritannia, som har vært tema. Den kabelen vil ikke vi se bygget, og vi vil ikke at den typen kabler blir bygget i framtiden heller.

Men det er litt viktig å få en avklaring fra Senterpartiet på et vel så viktig spørsmål i det lange løp: Hva om erfaringene over tid viser at Storbritannia lykkes i å bli et land som i hovedsak drives av fornybar kraft, som de sier at de skal, og som de langt på vei er i ferd med å lykkes med? Skottland var litt over 10 pst. fornybar for ti år siden; nå har de over 75 pst. egenproduksjon av fornybar kraft. Flere dager har de overskudd på fornybar kraft og skruer ikke på kullkraftverkene i det hele tatt. Hvis Storbritannia endte opp som Danmark, slik at vi kunne importert billig kraft tilbake – er man da fortsatt imot, fordi man bestemte seg en gang mellom 2018 og 2020 for alltid å være imot enhver kabel som heter NorthConnect, eller noe annet, bare fordi man mente det daheter det, eller vil man endre syn dersom det faktisk lønner seg for norske forbrukere og norsk industri? Det kan faktisk hende, for det skjedde med Danmark.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sak nr. 5.

Sak nr. 6 [13:57:41]

Interpellasjon fra representanten Lars Haltbrekken til olje- og energiministeren:

«EUs energi- og klimapolitikk, som blant annet kommer til uttrykk gjennom den såkalte «avkarboniseringspakken», innebærer redusert import av gass. Gass vil ha for høye klimagassutslipp. I tillegg innebærer planene økt bruk av blant annet biogass i stedet for fossil gass. Lavutslippsgassene kan innen 2050 dekke fra 30 til nærmere 70 prosent av det totale gassforbruket. I dag dekker de mindre enn 5 prosent. I tillegg skal EU gjøre seg mindre avhengig av gass til oppvarming av bygninger. Elektrisitet og fjernvarme skal dekke mer av behovet. Om lag 1/3

av naturgassen EU importerer, kommer fra Norge. I Prop. 80 S (2017–2018) vises det til en studie gjort av Oljedirektoratet av verdiskapingen fra leteaktiviteten i perioden 2008–2017. Forventede framtidige salgsinntekter for olje og gass fra funnene er anslått å bli om lag 960 milliarder kroner høyere enn forventede utbyggings- og driftskostnader.

Står denne vurderingen seg i lys av EUs nye energi- og klimapolitikk og redusert import av gass, og vil statsråden sørge for en ny gjennomgang av norsk petroleumspolitikk i lys av EUs klimaplaner?»

Lars Haltbrekken (SV) [13:59:09]: Gass fra Norge har i mange år vært sett på som den store klimaløsningen, den som skal sikre oljeselskapene både nye utvinningstillatelser og de nødvendige utslippskuttene. Vi kan gå tilbake til debatten om bygging av sterkt forurensende gasskraftverk på 1990-tallet, hvor Høyre og Arbeiderpartiet sammen argumenterte for at eksport av kraft fra sterkt forurensende gasskraftverk her hjemme ville gi mindre kullkraft i andre land. Ertetiden ga motstanderne av de sterkt forurensende gasskraftverkene rett. Gasskraftverkene ville ha ført til at vi lå enda lenger unna våre internasjonale klimaforpliktelser, og gasskraftverket som ble bygd på Kårstø, ble så å si ikke satt i drift før det ble revet og lagt ned. Det ble utkonkurrert av fornybar og utslippsfri energi. Gasskraftsaken viste at det ikke er fossil gass som er alternativet til kull. Det er fornybar energi som er alternativet. Det skulle vært interessant å vite hvor mange millioner, ja kanskje milliarder, som ble sløst bort på de sterkt forurensende gasskraftverkene i sin tid – penger som i stedet kunne ha gått til de virkelige klimaløsningene. Men det får vi nok aldri vite.

I dag står vi foran en lignende situasjon, bare i enda større skala. EU, som er det viktigste markedet for fossil gass fra Norge, har store planer om en avkarbonisering av økonomien. Deres mål for utslippskutt, satsing på fornybar energi og ikke minst energieffektivisering vil redusere behovet for å importere gass. EUs energi- og klimapolitikk, som bl.a. kommer til uttrykk gjennom den såkalte avkarboniseringspakken, innebærer redusert import av gass. Fossil gass har for høye utslipp av klimagasser når EU skal nå sine framtidige mål. I tillegg ser de på muligheten for å dekke mer av sitt gassbehov med biogass produsert i EU-landene. Det er anslått at disse lavutslippsgassene innen 2050 kan dekke fra 30 pst. og helt opp mot 70 pst. av det totale gassforbruket i EU. I dag dekker disse lavutslippsgassene mindre enn 5 pst. Når EU i tillegg skal gjøre seg mindre avhengig av gass til oppvarming av bygninger, vil det få konsekvenser for den om lag tredjedelen av naturgassen EU importerer, og som kommer fra Norge.

Det er god grunn til å utfordre en etablert sannhet – eller en myte, som jeg vil kalle det – om at gass er så miljøvennlig. I en artikkel fra forskningsstiftelsen CICERO før jul sies det:

«Verdens CO₂-utslipp er ventet å stige med 0,6 prosent i 2019 grunnet en kraftig økning i bruken av naturgass og olje, og til tross for en nedgang i kullforbruket. Naturgass har siden 2012 vært hovedårsaken til økningen i globale CO₂-utslipp.»

Glen Peters, forskningsleder ved CICERO, sa:

«Den svake utslippøkningen i 2019 skyldes en uventet nedgang i det globale kullforbruket, men denne nedgangen har ikke vært stor nok til å kompensere for den robuste veksten i bruken av naturgass og olje.»

Han sa videre:

«Naturgass er et renere fossilt brennstoff enn kull, men ved å erstatte kull med gass gjør man bare at planeten koker litt saktere.»

Den europeiske investeringsbanken kom i fjor med en beslutning om å stanse investeringer i nye fossile energiprojekt. Gass kan være unntatt, men da forutsettes bruk av karbonfangst og -lagring.

I de nærmeste årene kan det godt være at gassforbruket i Europa vil ligge omtrent flatt, kanskje til og med øke lite grann, men utviklingen framover er en nedgang dersom EU følger opp sine klimamål og fornybar energimål.

Eksisterende norsk gassproduksjon vil sannsynligvis få avsetning de nærmeste årene, men ser vi forbi 2030 og tar EUs klimamål på alvor, noe vi bør gjøre, ser bildet annerledes ut. I Prop. 80 S for 2017–2018, som handler om utbygging av Johan Castberg-feltet, men også om norsk petroleumspolitik, vises det til en studie gjort av Oljedirektoratet av verdiskapingen for leteaktiviteten i perioden 2008–2017. Forventede framtidige salgsinntekter for olje og gass fra funnene ble da anslått til å bli om lag 960 mrd. kr høyere enn forventede utbyggings- og driftskostnader – det var altså 960 mrd. kr mer enn de forventede utbyggings- og driftskostnadene.

Spørsmålet er om denne vurderingen står seg i dag, i lys av EUs nye energi- og klimapolitikk og deres behov, eller deres reduserte behov, for import av gass. Vi i SV mener i hvert fall det trengs en ny gjennomgang av norsk petroleumspolitik i lys av de klimaplanene som EU har.

Statsråd Tina Bru [14:06:34]: EUs energi- og klimapolitikk er i stadig utvikling både når det gjelder mål og bruk av virkemidler. En stor andel av den oljen og gassen som produseres på norsk sokkel, selges i dag til kjøpere i Europa. En endring i energi- og klimapolitikken i EU og deres sentrale medlemsland vil kunne ha

konsekvenser også for vår petroleumsvirksomhet og vår største og viktigste næring. Jeg er veldig glad for denne anledningen til å utdype viktige og sentrale poeng knyttet til dette temaet.

EU-landene står Norge nærmest når det gjelder å få en mer bærekraftig utvikling i tråd med FNs bærekraftsmål. Løsningen på disse utfordringene må finnes i globalt samarbeid. For å nå de svært ambisiøse bærekraftsmålene må noen gå foran og vise vei, slik vi gjør sammen med Europa.

Som en del av dette skal vi bidra til å dekke verdens økende energiforbruk, og vi skal arbeide for at målene i Parisavtalen nås. Vi skal innfri våre nasjonale klimaforpliktelser sammen med EU. Selv når rammebetingelsene i Europa knyttet til gass blir endret, er beskjeden den samme: Vi trenger gass fra Norge også langt inn i fremtiden.

De siste årene har det europeiske gassmarkedet i stadig større grad blitt en del av et globalt marked. EU kan importere gass fra flere nye produsentland, og det er i dag tett sammenheng mellom gassprisen i Europa og prisen i andre regionale markeder. Det betyr at hva som skjer med gass i Europa, påvirkes av mye annet i tillegg til EUs energipolitikk, som geopolitiske forhold og gasspriser i andre regioner.

Naturgass dekker 23 pst. av verdens energibruk. Verdens land bruker faktisk stadig mer gass. I løpet av de siste ti årene har forbruket av naturgass globalt økt med 30 pst. Feltene på norsk sokkel utgjør ca. halvparten av Europas samlede produksjon, eller om lag 3 pst. av verdens gassproduksjon.

Gass er en viktig del også av den europeiske energiforsyningen. Gass dekker 25 pst. av energibehovet, og flere land stenger ned kullkraft, f.eks. Storbritannia og Tyskland. Den vridningen vil de fortsette med også i fremtiden.

For Norge som gass eksportør er utviklingen i EUs importbehov for gass like viktig som etterspørselen. EU har aldri importert mer gass enn i 2019. Med stadig redusert produksjon av naturgass i EU vil gapet mellom behovet for gass og produksjonen av gass fremdeles være der. EU-landene importerer rundt 80 pst. av sitt gassbehov. Det vil derfor være behov for fortsatt stor import av gass selv om etterspørselen gradvis skulle bli redusert.

EUs import av LNG fra verdensmarkedet er nå omtrent like stor som Norges gass eksport. Etterspørselen etter LNG øker globalt, særlig i Asia. Denne veksten i etterspørselen kan på sikt bidra til å redusere tilgangen på LNG i det europeiske markedet og styrke gassprisene.

Norge er en stabil og pålitelig leverandør av gass. Det er i våre europeiske venners interesse at vi opprettholder et høyt nivå på gass eksporten fremover. Som sagt

er dette også signaler jeg får i min dialog med kollegaer rundt omkring i Europa.

Gass fra Norge har et lavere karbonavtrykk enn annen gass EU importerer. Det skyldes at vi har høy CO₂-avgift og kvoteplikt på norsk sokkel. Næringen har nylig satt seg ambisiøse klimamål med 40 pst. reduksjon til 2030 og videre til nær null i 2050.

Gasseksporten fra norsk sokkel forblir relativt stabil frem til midten av 2020-tallet. Dagens anslag tilsier en svak og gradvis reduksjon i produksjonen deretter, i tråd med at eksisterende felt tømmes og ikke blir erstattet av ny produksjonskapasitet. Vi forventer at eksporten forblir på et relativt høyt nivå også ut på 2030-tallet.

Naturgass har mange gode kvaliteter som energikilde og bidrar allerede til EUs energiomstilling. Den er fleksibel, sikker, rimelig og har betydelig lavere utslipp enn kull. Den brukes til oppvarming, industri og kraftproduksjon, for å nevne noe. Gass fungerer også godt som støtte for variabel fornybar energiproduksjon fra vind og sol og kan håndtere variasjoner når solen ikke skinner og vinden ikke blåser. Da kan gasskraft skrus opp og ned hurtig og effektivt.

En rekke EU-land har nå besluttet – eller er i gang med – å fase ut bruken av kull i kraftproduksjon, som jeg nevnte tidligere. En slik omstilling er neppe mulig uten bruk av gass i elektrisitetsproduksjonen.

På lang sikt har landene i EU planer om å avkarbonisere sin energisektor. Hydrogen har egenskaper som gjør at det, på lengre sikt, kan være en del av løsningen på klimautfordringen. Dette gjelder særlig vanskelige og kostbare tiltak å elektrifisere, f.eks. enkelte industrielle prosesser og i deler av transportsektoren.

Hydrogen kan også brukes i kraftsektoren, og det kan blandes inn i naturgassen og dermed redusere utslippene fra gassbruk. Skal hydrogen produseres i stor skala og med lave utslipp, er det vanskelig å se for seg at en ikke delvis må gjøre det fra naturgass og med CO₂-håndtering. En utfordring som hydrogen står overfor, er også kostnadsnivået.

I interpellasjonen spørres det om beregningene av verdiskapingen fra lete- og utbyggingsvirksomheten som ble gjort i Prop. 80 S for 2017–2018, står seg i lys av EUs klima- og energipolitikk. Inntektene ble der anslått til å være 960 mrd. kr høyere enn kostnadene. Langsiktige prisanslag for olje og gass er, som ikke minst den siste tiden viser, vanskelige å spå. Men jeg mener at beregningene fortsatt gir et rimelig anslag på verdiskapingspotensialet på lang sikt, selv med variable priser og rammebetingelser i endring. Hvor store verdier som faktisk blir skapt, vil kun fremtiden vise.

Norsk gass har kort vei til markedet og leveranse-kostnadene er lave. Vi er konkurransedyktige selv om gassprisene i perioder skulle holde seg på et lavt nivå.

Det er aktørene i næringen som har mest kunnskap, kompetanse og informasjon om muligheter – og utfordringer – som en står overfor. Derfor er det operatørene og rettighetshaverne på sokkelen som er ansvarlig for å lete, planlegge og bygge ut olje- og gassfelt.

Beslutninger i denne næringen – som i andre næringer – tas under usikkerhet av både teknologisk og markedsmessig art. Vurderingen av usikkerheten knyttet til fremtidige olje- og gasspriser, herunder effekter av klimatiltak regionalt og globalt, er en av de økonomiske risikoer som aktørene i næringen tar hensyn til.

Kortreist norsk gass, produsert med et av verdens laveste karbonavtrykk, produsert i et demokratisk og stabilt land, er faktisk en hjørnestein i Europas energiforsyning – der våre partnere og venner skal nå klimamål sammen med oss, og der vi ser at både CCS og hydrogen representerer en forsterket mulighet for norsk gass når klimamålene skjerpes og den grønne omstillingen fortsetter.

Jeg kan ikke se at det er behov for en ny gjennomgang av norsk petroleumspolitikk, som representanten Haltbrekken etterlyser. EUs energi- og klimapolitikk er i tråd med vår petroleumspolitikk, og sammen er vi avhengige av naturgass, ny teknologi og en strammere klimapolitikk.

Lars Haltbrekken (SV) [14:14:13]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg registrerer at statsråden i starten av sitt innlegg erkjenner at EUs klima- og energipolitikk påvirker også norsk gassproduksjon og norsk petroleumsproduksjon i sin helhet. Men fra den erkjennelsen til siste del av svaret, hvor statsråden ikke ser behovet for en ny gjennomgang av norsk petroleumspolitikk, er det en ganske stor avstand, slik jeg registrerer det.

Statsråden viser til at forbruket av gass har økt med om lag 30 pst. de siste årene. Ja, dette er også, som CICERO sa før jul, hovedårsaken til at de globale utslippene har gått opp. Økt forbruk av gass er nå en av driverne for klimakrisen og ikke lenger den løsningen som man så for seg.

Så sier statsråden at vi fra midten av 2020-tallet vil få en gradvis reduksjon i produksjonen av norsk gass fra de eksisterende feltene. Det betyr at skal man opprettholde produksjonen eller sågar øke den, må nye felt åpnes. Dette kan være felt som ligger langt fra eksisterende infrastruktur, som ligger langt mot nord, og uten å si noe om de miljømessige konsekvensene av det er dette også utbygginger som vil kunne bli betydelig dyrere enn de utbyggingene som vi har sett de siste årene.

Statsråden nevner satsing på hydrogen som viktig. Der deler jeg statsrådets oppfatning av at vi trenger en kraftig satsing på hydrogen, og skal det komme fra na-

turgass, er det en forutsetning at man har karbonfangst og -lagring knyttet til det.

Avslutningsvis har jeg bare lyst til å legge til at hvis man så for seg at norsk gass eksport skulle kunne fortsette som før, hvorfor har da statsråd etter statsråd fra den sittende regjering dratt ned til EU for å argumentere mot en økt satsing på energieffektivisering, som ifølge EUs planer vil redusere importbehovet ytterligere?

Statsråd Tina Bru [14:17:31]: Det er ingen tvil om – slik representanten sier – at EUs klimapolitikk er ambisiøs, og den er i ferd med å bli enda mer ambisiøs. Og ikke minst i den situasjonen vi står i nå, med covid-19-pandemien, fokuseres det også i EU på at den omstillingen som vil komme ut av det vi ser nå, må være grønn og gå i bærekraftig retning. Det er et budskap jeg støtter. Jeg mener det er svært avgjørende at Norge er en del av det som skal skje i Europa, at vi understøtter den utviklingen, og at vi også har ambisiøse og forpliktende klimamål som vi skal følge. Det er det som kommer til å ha betydning for hvordan dette kommer til å se ut i fremtiden.

Et grunnleggende prinsipp i vår klimapolitikk er nettopp at man er nødt til å jobbe på etterspørselssiden for at man skal få den globale effekten hvor vi når klimamålene. Vi må gå vekk fra å bruke fossil energi, vi må gå over til å bruke mer fornybar energi. Norge gjør mange grep nasjonalt, og Europa er i ferd med å gjøre sine egne. Ikke minst er norsk elbilpolitikk et veldig godt eksempel på hva teknologiutviklingen, understøttet av myndigheter, faktisk kan bidra til.

Så har jeg lyst til å kommentere det som blir sagt om å finne, bygge ut og lete mer etter olje og gass. Det er helt sant at produksjonen på norsk sokkel kommer til nærmest å halveres frem mot 2050, men det er viktig å ha med i det bildet at det vil skje til tross for at vi da må lete, finne mer og bygge ut, og allikevel – om vi gjør det – vil produksjonen ha sin naturlige nedgang. Det er fordi dette ikke er en fornybar ressurs, det er en fossil ressurs, og den går tom til slutt. Men derfor mener jeg det er rom for at vi fortsetter, så lenge det er lønnsomt, å lete, bygge ut og produsere fra norsk sokkel, i all den tid Europa fortsatt har et behov for gass og verden fortsatt har et behov for olje.

Espen Barth Eide (A) [14:19:44]: Dette er en svært viktig diskusjon for energinasjonen Norge. Statsråd Tina Bru er jo olje- og energiminister. Hun er altså statsråd for både fossilt og fornybart. Det som nå skjer i EU, påvirker begge sider av departementets virkeområde og det området som vi diskuterer i dag, fordi det kan skape helt nye muligheter for eksport – ikke bare av kraft, som vi har snakket mye om i dag, men også av teknologi rundt det å styre et fornybart strømsystem.

Det er viktig å skjønne konsekvensene når det gjelder gass. Den diskusjonen har vi faktisk hatt her i salen før. Jeg ser at tidligere statsråd Freiberg er til stede, og jeg husker en interessant utveksling med ham om samme tematikk. Jeg tror det er viktig at vi på en rolig og ordentlig måte setter oss ned og tenker på hva som er de samlede konsekvensene for energinasjonen Norge av det EU nå sier. Jeg er den første til å si at gass har vært en viktig bro for utviklingen i retning av et mer fornybart marked i Europa. Det er det i dag, og det vil det forbli en stund. Men det er også riktig, som interpellanten Haltbrekken har vært inne på, at EUs måte å snakke om gass på endret seg en gang i fjor, fra i stor grad å snakke om gass som en del av løsningen til i økende grad å si at – ja, løsning nå, problem på lengre sikt. Derfor tror jeg det som statsråden også var innom, hydrogen, er utrolig viktig å løfte raskt og tydelig nå.

Jeg ser fram til at det etter hvert kommer en nasjonal hydrogenstrategi, for jeg tror Norge vil ha svært mye å hente på å investere i teknologiutvikling for bruken av hydrogen, f.eks. i langdistansetransport eller i de delene av industrien som trenger svært mye konsentrert varme, og også i produksjon av både blått og grønt hydrogen. Mange eksperter på dette mener at i det veldig lange løp kan det være at det grønne hydrogenet, altså det som kommer fra elektrolyse, vil vinne i konkurransen, men at det vil være en lang periode da konvertert gass via CCS vil være det som skaper volumer nok. Det er en stor mulighet for Norge. Det er også et bra klimatiltak, men det kan også vise seg å være selve den langsiktige løsningen på et grunnleggende problem som vi vil ha hvis det markedet som tar unna noe sånt som 96–97 pst. av vår gass, etter hvert ikke ønsker gass i formen naturgass, men ønsker å komme seg raskt vekk fra det. Det spørsmålet håper jeg vi nå tar grundig og alvorlig, og at vi kommer tilbake til en helhetlig gjennomgang av hva European Green Deal og de energiplanene som følger av det, betyr for energinasjonen Norge.

Lars Haltbrekken (SV) [14:22:45]: Jeg ble oppløftet av det siste innlegget til Barth Eide. Det er et helt annet innlegg om betydningen av gassen framover enn det vi hørte fra Arbeiderpartiet i den saken jeg refererte til i starten av min interpellasjon, Gasskraftsaken for litt over 20 år siden.

Så til debatten. Ting kan endre seg raskt. Det har ikke minst de siste ukene vist oss. Dette vil vi få se også framover når land etter land skal frigjøre seg fra bruk av fossil energi. Da kan fossile energiprojekt som, om ikke akkurat i dag, så i morgen, ser lønnsomme ut, også i prosjektenes levetid, i løpet av noen år vise seg å være ulønnsomme. Vi risikerer med andre ord å støtte opp under investeringer som det norske fellesskap kan kom-

me til å tape penger på, på grunn av at EU og også andre land vil fase ut bruken av gass og erstatte den med enten biogass eller fornybare løsninger. Disse endringene, som kan komme raskt, må vi evne å ta inn over oss. Så hvis regjeringen ikke ønsker å legge fram et forslag til en ny gjennomgang av norsk petroleumspolitik i lys av det som nå skjer i EU og deres arbeid med avkarbonisering, så kan jeg trygge både statsråden og denne sal med at SV kommer til å fremme et sånt forslag om ikke lenge.

Statsråd Tina Bru [14:25:16]: Jeg tror jeg vil starte med å si takk til representanten Haltbrekken for å starte en viktig og nyttig diskusjon. Dette er en debatt vi absolutt har behov for å ha.

Jeg er ikke uenig i ganske mange av de momentene som Haltbrekken trekker opp, men jeg tror vi også må erkjenne at den energiomstillingen som Europa står foran, kommer til å ta tid. Det er riktig at det i noen kretser diskuteres å fase ut gass, men først skal man fase ut kull, så skal man fase ut kjernekraft, og så skal man bygge ut masse fornybar energi, og man trenger en partner til den fornybare energien for at det også skal være noe man tør å satse på. Man må sikre en forsynings sikkerhet i bunnen, sikre seg at strømmen er der når man trenger den, uansett om man skal gjennom en omstilling.

Men det er også mange positive trekk i Europa. Jeg merker meg jo at f.eks. hele diskusjonen rundt karbonfangst og -lagring f.eks. er en helt annen i Europa nå enn det den var for noen år siden. Det er mye interesse knyttet til det vi jobber med i Norge på dette, det er en mye mer positiv innstilling til den typen teknologi, det er flere industriaktører som diskuterer det – mange har også tatt kontakt inn mot Norge og ikke minst Equinor for å høre hvordan de jobber – og dette er helt avgjørende. Vi kommer ikke til å lykkes med klimamålene våre, og Europa kommer heller ikke til å lykkes med sine mål, hvis man ikke tar karbonfangst og -lagring i bruk i ganske stor skala. Så dette er absolutt en viktig debatt. Men jeg har også med meg at de gangene jeg snakker med mine kollegaer i Europa, er de fortsatt opptatt av at Norge skal være en forutsigbar og stabil leverandør av gass. Det er en viktig bærebjelke i mange av disse landenes kraftsystemer, og jeg mener at Norge fortsatt skal være det.

I tillegg synes jeg det er verdt å nevne at man tenker jo over dette – det er jo ikke slik at man har hodet i sanden og ikke ser det som venter oss lenger frem, i fremtiden. Det samme gjelder bransjen selv, her i Norgeselv. Når de setter ambisiøse klimamål for seg og sitt arbeid og sier de skal være på netto null i 2050, er jo nettopp det også fordi de ser at det vil være et konkurransefortrinn og noe som vil være nødvendig i 2050, når vi skal ha kuttet massivt med utslipp.

Så det skjer masse positiv utvikling. Vi er med på dette fra Norge, vi skal understøtte det som skjer i Europa og være en aktiv partner i den klimapolitikken, som vi heldigvis er. Jeg har i hvert fall veldig tro på at det er gjennom en sann type samarbeid at vi har størst sjanse til å lykkes, og det kommer jeg til å jobbe for også som statsråd.

Presidenten: Då er debatten i sak nr. 6 avslutta.

Votering

Etter at det var ringt til votering, sa

presidenten: Då er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sak nr. 1, debattert 23. april 2020

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Rigmor Aasrud, Arild Grande, Elise Bjørnebekk-Waagen og Lise Christoffersen om unntak fra folketrygdloven § 4–10 om forlenget ventetid på dagpenger for ofre for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet (Innst. 183 S (2019–2020), jf. Dokument 8:32 S (2019–2020))

Presidenten: Sidan komiteen samrøystes tilrår at representantforslaget skal vedtakast, finn presidenten det naturleg at ein nyttar ordlyden i representantforslaget som vedtaksform.

Det vil seia:

«Stortinget ber regjeringen omgående fremme forslag til endringer i folketrygdlovens bestemmelser om rett til dagpenger, § 4–10, eller i forskrift eller på annen måte tydeliggjøre at ofre for menneskehandel og arbeidslivskriminalitet er unntatt fra ventetidsbestemmelsene i folketrygdens bestemmelser om rett til dagpenger i § 4–10.»

Med den presiseringa vert det votert over tilrådinga.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 2, debattert 23. april 2020

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Audun Lysbakken, Arne Nævra og Kari Elisabeth Kaski om internasjonal avtale om reduksjon av oljeproduksjon (Innst. 192 S (2019–2020), jf. Dokument 8:26 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten er det sett fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Espen Barth Eide på vegner av Arbeidarpartiet
 - forslag nr. 2, frå Lars Haltbrekken på vegner av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne
- Det vert votert over forslag nr. 1, frå Arbeidarpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til at det opprettes en sertifiseringsordning for petroleumsprodusenter med utgangspunkt i beste praksis i markedet, i tråd med de mål for utslippsreduksjoner norsk petroleumsnæring allerede har satt seg.»

V o t e r i n g:

Forslaget frå Arbeidarpartiet vart med 59 mot 27 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.36.54)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k:

Dokument 8:26 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Audun Lysbakken, Arne Nævra og Kari Elisabeth Kaski om internasjonal avtale om reduksjon av oljeproduksjon – vedtas ikke.

Presidenten: Det vert votert alternativt mellom tilrådinga og forslag nr. 2, frå Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta et internasjonalt initiativ til en avtale med andre oljeproduserende land for å fremme omstilling og begrense produksjonen av olje og gass.»

Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g:

Ved alternativ votering mellom tilrådinga frå komiteen og forslaget frå Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne vart tilrådinga vedteken med 79 mot 7 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 14.37.57)

Votering i sak nr. 3, debattert 23. april 2020

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Kari Elisabeth Kaski, Torgeir Knag Fylkesnes, Arne Nævra, Karin Andersen, Petter Eide og Nicholas Wilkinson om en bindende forpliktelse for olje- og gassnæringen til å kutte utslipp av klimagasser

(Innst. 221 S (2019–2020), jf. Dokument 8:43 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten er det sett fram ni forslag.

Det vert votert over forslaga nr. 7 og 8, frå Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å endre petroleumsloven slik at det ikke gis rettighetsbasert adgang til forlengelse ut over utvinningstillatelsens tidspunkt, og at det ved vurdering av forlengelse skal legges til grunn en vurdering av klimagassutslipp, og ikke kun rene økonomiske vurderinger.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen stanse utbyggingen av Johan Castberg-feltet i Barentshavet.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g:

Forslaga frå Sosialistisk Venstreparti vart med 79 mot 8 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 14.38.42)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 3–6, frå Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Equinor ASA reduserer sine utslipp av klimagasser med minst 40 pst. innen 2030 sammenlignet med 1990-nivå.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen kreve at Equinor ASA har tilsvarende mål for kutt i selskapets egne klimagassutslipp også for virksomheten utenfor Norge, som de har for kutt i utslippene på norsk sokkel.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan som fører til nullutslipp fra petroleumssektoren innen 2035, senest innen 2040. Stortinget ber om at planen legges fram for Stortinget på egnet måte senest innen utgangen av 2020.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å ikke gi flere tillatelser til å lete etter fossil energi på norsk sokkel.»

Raudt har varsla støtte til forslaga.

V o t e r i n g:

Forslaga frå Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne vart med 79 mot 8 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 14.39.04)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 2, frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme til Stortinget med en plan for å forsyne Johan Castberg-feltet med fornybar energi. Planen skal legges fram senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2021.»

Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 71 mot 16 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.39.25)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 9, frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp anbefalingene og vurderingene fra Klimariskutvalget og legge fram en stortingsmelding om saken i løpet av 2020.»

Arbeidspartiet, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla støtte til forslaget.

Voteringsstavlene viste at 48 hadde røysta mot og 39 hadde røysta for forslaget frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

(Voteringsutskrift kl. 14.39.47)

Ingvild Kjerkol (A) (fra salen): Jeg stemte feil.

Trond Giske (A) (fra salen): President! Jeg stemte også feil.

Presidenten: Då vert resultatet at 46 røysta mot forslaget og 41 røysta for forslaget. – Dermed er forslaget ikkje vedteke.

Det vert votert over forslag nr. 1, frå Arbeidspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en sak om ilandføring av oljen fra Johan Castberg-feltet for Stortinget. Saken skal legges fram senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2020.»

Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Arbeidspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 46 mot 41 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.40.20)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

Dokument 8:43 S (2019–2020) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken, Kari Elisabeth Kaski, Torgeir Knag Fylkesnes, Arne Nævra, Karin Andersen, Petter Eide og Nicholas Wilkinson om en bindende forpliktelse for olje- og gassnæringen til å kutte utslipp av klimagasser – vedtas ikke.

Presidenten: Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet Dei Grøne og Raudt har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 69 mot 16 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 14.40.59)

Voteringsutskrift kl. 14.40.59

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om investeringer i en norsk industriell satsing på flytende havvind (Innst. 218 S (2019–2020), jf. Dokument 8:57 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten er det sett fram åtte forslag.

Forslag nr. 1 vart under debatten endra og lyder no:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at norsk sokkel har en kapasitet på 3 GW havvind innen 2030.»

Det vert votert over forslag nr. 4, frå Raudt. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte arbeidet med å etablere et statlig investeringsfond for flytende havvind med følgende premisser: a) at støtten sikrer tilstrekkelig rask utvikling og utbygging av teknologi for flytende havvind til at det etableres et hjemmemarked som legger til rette for utvikling av en ny eksportindustri b) at partene i arbeidslivet inkluderes slik at man sikrer ryddige arbeidsforhold og at dette bygger på kunnskapen til arbeidere i leverandør- og oljeindustrien c) at det kommer på plass et helhetlig støtte- og skatteregime som sikrer at gunstige støtteordninger i oppstartsfasen betales tilbake til fellesskapet d) at det utarbeides helhetlige nasjonale planer og grundige konsesjonsprosesser som sikrer at det ikke bygges ut flytende havvind i områder der det vil ha betydelige negative miljøkonsekvenser e) at energiproduksjonen fra flytende

havvind bidrar til et norsk lavutslippssamfunn og utvikling av ny, miljøvennlig fastlandsindustri.»
Miljøpartiet Dei Grøne har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Raudt vart med 83 mot 4 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 14.41.53)

Presidenten: Det vert votert over forslaga nr. 5 og 6, frå Raudt.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest legge fram en egen stortingsmelding om havvind som blant annet tar for seg industri- og næringsutvikling og hensynet til miljø og fiskeri.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen inkludere utvikling, produksjon og eksport av teknologi og industriprodukter for flytende havvind i arbeidet med tiltak for norsk leverandørindustri så snart som mulig som følge av virkningene av korona-pandemien og fallet i oljepris og etterspørsel.»

V o t e r i n g :

Forslaga frå Raudt vart med 80 mot 7 røyster ikkje vedtekne.
(Voteringsutskrift kl. 14.42.14)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 7, frå Miljøpartiet Dei Grøne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en strategi for bunnfast havvind.»

Sosialistisk Venstreparti og Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Miljøpartiet Dei Grøne vart med 80 mot 7 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 14.42.33)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 8, frå Miljøpartiet Dei Grøne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen iverksette planlegging av to fullskala vindkraftverk, ett flytende og ett bunnfast, i områdene Olje- og energidepartementet har hatt på høring, Utsira Nord og Sørlege Nordsjø, med mål om kraftproduksjon fra 2025.»

Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Miljøpartiet Dei Grøne vart med 85 mot 2 røyster ikkje vedteke.
(Voteringsutskrift kl. 14.42.53)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 3, frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjering utrede hvorvidt flytende havvind skal være omfattet av et tilsvarende skatteregulverk som petroleumsnæringen gjennom petroleumsskattelovgivningen.»

Senterpartiet og Raudt har varsla støtte til forslaget.

Voteringstavlene viste at 46 hadde røysta mot og 41 hadde røysta for forslaget frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne.
(Voteringsutskrift kl. 14.43.43)

Fleire representantar gav uttrykk for at dei hadde røysta feil.

Presidenten: Me rettar det opp, og resultatet vert då at 48 røysta mot forslaget og 39 røysta for forslaget. – Dermed er forslaget ikkje vedteke.

Det vert votert over forslaga nr. 1 og 2, frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne.

Forslag nr. 1 lyder med den nemnde rettinga:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at norsk sokkel har en kapasitet på 3 GW havvind innen 2030.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sette et mål om at Norge skal ha en 10 pst. markedsandel av den globale omsetningen i havvindmarkedet, og en omsetning på 50 mrd. kroner innen 2030, og tilrettelegge for dette.»

Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaga frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet Dei Grøne vart med 54 mot 33 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 14.44.11)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

I

Stortinget ber regjeringen få fortgang i etableringen av testområder for vindproduksjon til havs, slik at Norge

kan bli en stor produsent av flytende havvind med konkurransedyktige aktører i hele verdikjeden.

II

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et nordsjø-samarbeid for utvikling av en langsiktig forvaltningsplan for havvind, med tanke på eksport.

III

Stortinget ber regjeringen legge til rette for utslippsreduksjoner i olje- og gassindustrien ved at elektrisitetsproduksjon med gasturbiner offshore kan erstattes av havvind.

IV

Stortinget ber regjeringen gi Statnett ansvar for å utvikle og drifte et fremtidig offshorestrømnett i Nordsjøen.

V

Stortinget ber regjeringen tilrettelegge for et norsk marked for ny maritim energiteknologi, herunder offshorevindkraft, med testsentre og energiparker til havs.

VI

Stortinget ber regjeringen legge frem en nasjonal strategi for havvind som ser industriell satsing på havvind i et langsiktig perspektiv med konkrete og trinnvise tiltak for utvikling.

VII

Stortinget ber regjeringen så raskt som mulig legge fram en ny og utvidet strategi for havvind hvor både industri- og næringsutvikling og hensynet til miljø, fiskeri og andre relevante næringer er vurdert, samt angi et konkret mål for norsk produksjon av havvind innenfor en nærmere angitt tidsramme.

VIII

Stortinget ber regjeringen sette et nasjonalt mål for utbygging av flytende havvind.

IX

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget så raskt som mulig med forslag til en finansieringsmodell som sikrer utbygging og realisering av prosjekter innenfor flytende havvind.

Presidenten: Høgre, Framstegspartiet, Venstre og Kristeleg Folkeparti har varsla at dei vil røysta imot.

V o t e r i n g :

Tilrådinga frå komiteen vart med 45 mot 42 røyster ikkje vedteken.

(Voteringsutskrift kl. 14.44.34)

Votering i sak nr. 5, debattert 23. april 2020

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om tre representantforslag som omhandler NorthConnect (Innst. 220 S (2019–2020), jf. Dokument 8:34 S (2019–2020), Dokument 8:49 S (2019–2020) og Dokument 8:53 S (2019–2020))

Presidenten: Under debatten er det sett fram seks forslag.

Det vert votert over forslag nr. 1, frå Framstegspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å stanse den planlagte utbyggingen av NorthConnect.»
Raudt har varsla støtte til forslaget.

Voteringstavlene viste at 58 hadde røysta mot og 29 hadde røysta for forslaget frå Framstegspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

(Voteringsutskrift kl. 14.45.16)

Tor André Johnsen (fra salen): President! Jeg stemte feil.

Presidenten: Då vert resultatet at 57 røysta mot forslaget og 30 røysta for forslaget. – Dermed er forslaget ikkje vedteke.

Det vert votert over forslag nr. 6, frå Miljøpartiet Dei Grøne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Statnett overtar eierskapet til NorthConnect, slik de nåværende eierne har bedt om, for å sikre at kabelen kan bygges raskest mulig og derigjennom bidra til utslippskutt, økt kraftutveksling og markedsutvikling for fornybar energi.»

V o t e r i n g :

Forslaget frå Miljøpartiet Dei Grøne vart med 86 røyster mot 1 røyst ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.45.41)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 4, frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en konstitusjonell vurdering av eventuell tilslutning til EUs fjerde energimarkedspakke.»

Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vart med 71 mot 16 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.46.18)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 3, frå Framstegspartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen avslå konsesjonsøknader om bygging av utenlandskabler som vil bidra til høgere strømpris for folk og industri i Norge.»

Raudt har varsla støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet og Senterpartiet vart med 62 mot 25 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.46.40)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 5, frå Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ overfor EU for å sørge for at NorthConnect fjernes fra EUs liste over prosjekt av felles interesse (PCI-listen).»

Raudt har varsla støtte til forslaget.

Sosialistisk Venstreparti har varsla subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Senterpartiet vart med 72 mot 15 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.47.02)

Presidenten: Det vert votert over forslag nr. 2, frå Framstegspartiet og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen avslå søknad fra NorthConnect om anleggskonsesjon, utenlandskonsesjon og unntak fra EØS-regelverk for å bygge strømkabel mellom Norge og Storbritannia.»

Raudt har varsla støtte til forslaget.

Sosialistisk Venstreparti har varsla subsidiær støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget frå Framstegspartiet og Senterpartiet vart med 57 mot 30 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 14.47.26)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

v e d t a k :

I tråd med de kriteriene Stortinget vedtok i forbindelse med behandling av Prop. 5 L (2017–2018), jf. Innst. 175 L (2017–2018), ber Stortinget regjeringen snarest fremme forslag om endring i energiloven som sikrer Statnetts monopol på å eie og drifte alle fremtidige utenlandskabler.

Presidenten: Framstegspartiet og Senterpartiet har varsla at dei vil røysta imot.

Voteringstavlene viste at 59 hadde røysta for og 28 hadde røysta mot tilrådinga frå komiteen.

(Voteringsutskrift kl. 14.47.58)

Lars Haltbrekken (SV) (fra salen): President! Jeg beklager, men vi stemte feil!

Presidenten: Meiner du at SV skulle ha røysta imot?

Lars Haltbrekken (SV) (fra salen): Nei, vi skulle stemt for. SV stemte nå imot fordi jeg gjorde det. (Latter i salen.)

Presidenten: Det er farleg å stola for mykje på éin.

Når me har retta det opp, vert resultatet at 63 røysta for tilrådinga og 24 røysta mot tilrådinga. – Dermed er tilrådinga vedteken.

Sak nr. 6 var interpellasjon.

Sak nr. 7 [14:48:42]

Referat

1. (268) Miljøkriminalitet (Meld. St. 19 (2019–2020))
Samr.: Vert send energi- og miljøkomiteen.
2. (269) Kompetansereformen – Lære hele livet (Meld. St. 14 (2019–2020))
Samr.: Vert send utdannings- og forskningskomiteen.
3. (270) Lov om Etterretningstjenesten (etterretnings-tjenesteloven) (Prop. 80 L (2019–2020))
Samr.: Vert send utanriks- og forsvarskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart behandla ferdig. Ber nokon om ordet før møtet vert heva? – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 14.49.

